

અર્થ એ થયો કે અનેક છુપોમાં પડેલું આત્મતત્ત્વ એક સ્વભાવિ છે. થીમદ્ રાજચંદ્ર કહે છે:-સર્વે હવે છે સિદ્ધસભા: 'દરે જો તે આત્મ પરમાત્મ તત્ત્વની આરાધના કરવાની હોય તો પ્રાણીમાત્રમ રહેલી એકતાના સ્વરૂપે અનંતની આરાધના કરવી પડે તે સ્વાભાવિક છે.

જેનોમાં તીર્થ'કર કાટિના અર્ધ'તોની જે વાત છે, તેએ સંપૂર્ણ આત્મતાન થયા પછી પણ નથી સમાજ રચના કરી વિન રહી શકતા નથી. આનો અર્થ એ થયો કે શરીરધારી એવા આપણે માત્ર એકલા નથી. આખા વિશ્વના પ્રાણીઓ સાથે સંકળાયેલા છીએ. સંસારના સારામાલો જનાવોની અસર આપણને પ્રત્યક્ષે પરાક્ષ થાય છે જ. આ દૃષ્ટિએ અર્થકારણ, સમાજકારણ અને રાજકારણ અથવા કોઈ પણ હેતુ આત્મપરમ'થી છેક અગત્યું રહી શકતું નથી.

માંધીછ અનંતની આરાધના કરતાં કરતાં રાજકારણના ક્ષેત્રમાં આવી પડ્યા. અને પરિણામે આખા માનવ સમાજને અનંતની આરાધનાની કેડી લાગવી દીધી. જગતભરમાં અહિંસાની પ્રતિજ્ઞા વધી ઘડી. કેટલો મહાન અમલકાર થઈ ગયો! પણ કાપકોનું એમ માનવું હતું કે અનંતની આરાધના કરવી હોય તો દિમાકપની ગુરૂ અથવા જ મધનું એકાંત સ્થળ હોવું જોઈએ. માંધીછએ જતાવ્યું:- જનતામાં જનાઈ'ત છે. એ જનાઈ'તની આરાધના કરવી હોય તો તે સુદા અનંતની આરાધના છે, અને તે અનિવાર્ય પણ બની રહે છે.

આપણે સમજી લેવું રહ્યું કે નવી સમાજ રચના કદી આમે સમાજને સમાજ કે પરંપરાની સંસ્થાઓ કરી શકતાં નથી. તેની આઘપ્રેરક તો એક વ્યક્તિ જ હોય છે. એ દૃષ્ટિએ 'વ્યક્તિથી ક્રાન્તિ સર્જાય છે, એ સૂત્ર ખરું છે. તે જ રીતે સમાજ ક્રાન્તિને જીવે અને તેમાંની કેટલીક વ્યક્તિઓ ન જીવે તો ત્યાં વ્યક્તિ ચોજાય છે અને સમાજસંસ્થા મુખ્ય બને છે; તે વાત ખરૂં સાચી છે.

વિશ્વમાં ફેલાયેલી જીવચટ્ટિ પોતીજી છે, એનું સ્પષ્ટ જ્ઞાન ત્યારે થયું. તે દિવસોમાં વાચન, મનન, લેખન જરૂર થયું. અંદાડિયામાં એક દિવસ દયાલ મોકલવા માટેનો પગલું દતો. અવગત છાપાં વાંચતો નહીં. પ્રાપ્ત એક વખત જ જોજન માટે જતો. બદારનાં માણસોને ભાગ્યે જ મળવાનું રાખવાથી આગંતુકોનો ધસારો રહેતો નહીં. કોઈ આવે તોય પ્રાપ્ત કાકામૌન રહેતું. પરિણામે સાધના ગોળક પત્રો આવતા અને જતા.

આ પુસ્તકમાં આપેલ પત્રો પૈકીના કેટલાક ચુનંદા પત્રો છે. સંભવ છે એમાં કોઈને કલ્પનાનો ગગનચિહ્ન સર્વિશ લાગ્યા કરે ! પરંતુ આજે ભાવનજાંઠાનો વિશ્વવદી પ્રયોગ ગૂજરાતમાં શરૂ થઈ ફેલાઈ રહી છે; તેની આખી પીઠિકા આમાંથી મળી રહે છે. એ જોતાં એમ પણ લાગ્યા વિના નહીં રહે કે જે કલ્પનાઓમાં નિર્મળનિર્જાનો દડ પામે છે, તે કલ્પનાઓ અનંતમાંથી ઉદ્ભવે છે, અને અનંત ભણી જ દોરી જાય છે.

અનંત એટલે આત્મા. અનંત એટલે પરમાત્મા. 'અવ્યા સો પરમવ્યા' અર્થાત્ આત્મા જ પરમાત્મા છે. અંતવાન પદાર્થો સંધેના સંગમાં રહી અનંતની આરાધના કરવાની છે, એનું જ નામ આ સંસારમાંના મોક્ષમાર્ગ.

'વનો ભાયા' આત્મા એક છે. એ જૈનસૂત્રોનો મુખ્ય ધ્યનિ છે. આત્મા એક હોવા છતાં પ્રાણીઓ અનંત છે. કારણ કે શરીરો એ સૌનાં નિરનિરાળાં છે, જૈનયોગી આનંદધનજી મહારાજ આથી જ કહે છે:—

'માત્રન મેદ્ કહાયત નાના યક મૃત્તિકા રુપરી' મનસુ કે વાસુ અનેક પ્રે; તેની પાછળની માટી એક છે. વૈદિક શ્રુતિ કહે છે:— 'ઈકં સદયિમા ઘટુધા ઘદન્તિ' તત્વતઃ એક વસ્તુ હોવા છતાં આર્ષદેશ પુરવો જનુમકારી તરીકે તેને વળું છે. આનો

અદારાજીમાંના પરિચિતોમાંના ધનુ મિત્રો વખતો વખત કહેનાઃ-
'તમે જોશું બધું સાદિત્ય બદાર પડે છે, તો તેમની સાધના
કાગના આધ્યાત્મિક પત્રો હાં બદાર ન પડે !' એવા મિત્રોને અમે
એક જ જવાબ આપતા, કાગ જગતો એટલે તે પણ બદાર પડે,

પણ કાગની ક્ય તો વળુઈની માથા જ કરે છે. તેમાંથી
જે બધું તે બધું, અને અમારા પત્રો, જેને છબ્બે છબ્બે અને
પાને પાને ચેનન બધું' છે તે જિયારા...પ્રસંગ સાચા. તેની
શાહી ઠીઠી, ઝાંખા પડ્યા, ઉપરએ તેમાં ઘર ખાંખ્યાં, વરસારે ક્યારેક
ક્યારેક અભિવેક પ્રાપ્તો અને એ બધું સાદિત્ય ધીરે ધીરે કાગના
પ્રવાદમાં વહેતું માન્યું. ક્યાં તેની પ્રસવિની કડ ની સાથ અને ક્યાં
આને ૫૬-૧૦ ની સાથ. જે તપને કાગ માલ્યો મયો એમાંથી જે
પોડું બધું તેને જવાવવા અમે પ્રયત્ન કર્યો છે. 'અનંતની આરાધના'
તેમાંથી જ પ્રગટે છે.

(૨)

આપણા સાદિત્યની કાંઈક દિશા ભૂલ છે એ આપણે સ્વીકારીએ
કે ન સ્વીકારીએ તેમ છતાં તેમાં બધું તથ્ય રહેતું છે. તરસિકા,
તરસકથા, વાર્તા, નાટક, પાઠ્યપુસ્તકો, વિવેચનો અને બહુ બહુ તો
કાવ્ય કલાપ એ હાંચામાં જે રહે તે જ જાણે સાદિત્ય; એવી આપણી
માન્યતા જાણે ન જાંખાની જતી દેાપ !

સાદિત્યના જેમાં ચિરંજીવ આવે ભરેલા છે, જેનાથી જનતાની
ચિત્ત શુદ્ધિ થાય છે, જે સેકાના મન તથે દંડાવેલા શુદ્ધ બાવેને
દેરેલે છે, ભગ્ન કરે છે અને સ્વ-છવન ઉપર વિચાર કરતા પ્રેર
છે તેવા આધ્યાત્મિક, ધાર્મિક કે ચિંતનાત્મક સાદિત્યની માંગ દિવમે
દિવમે ધટતી જાય છે. અરે, કાવ્યની દુનિયાના કાઈ કવિલોકને
પૂછશું તો પણ તેની ખાતી થઈ જશે.

જેન પરંપરામાં તીર્થ કર વ્યક્તિ તરીકે તે તે યુગના સર્વોપરી હોય છે. તીર્થ કરના અભાવમાં એને હૃદયથી માનનાર સંઘ અથવા સંસ્થા તીર્થ કરરૂપ માનને પાત્ર બની જાય છે આ માટે જાણી સંઘરસ' એ સૂત્ર પ્રતીતિ આપી જાય છે. આ રીતે ટોળું બને અલગ વસ્તુ છે, પણ વ્યવસ્થિત માનવ સમાજ એ મદત્વનું સ્થાન લે છે. તે જ રીતે સંસ્થા આગળ વ્યક્તિ ગોળુ હોય છે, પણ ક્રાન્તિસર્જક વિભૂતિ આગળ સંસ્થા પણ ગોળુ બની જાય છે.

અનંતની આરાધનામાં આમ વિભૂતિ, સુવ્યવસ્થિત સંસ્થા, પરંપરાગત સંસ્થામાંથી નવી સુસંસ્થાને દિલથી ચાલતો સમાજ, સામાન્ય વ્યક્તિઓ અને માનવેતર પ્રાણીઓ સૌને કદાનુસાર વિચાર કરવો પડે છે. તે વિચારને અનુરૂપ વર્તન બનાવવું પડે છે. આથી આ પત્રોમાં અંગત સાધનાની વાતો, નિર્મલનિષ્ઠાના આંતરિક ઉદ્ગારોની વાતો અથવા સાધકોને માર્ગદર્શન વગેરે ને કાંઈ આવવું હોય, તોય તે ઉપસા સંદર્ભમાં છે, તે યાદ રાખવું જોઈએ.

ભાઈ મનુ પંડિતે પણ દરમ્યાન લખેલા અનેક પત્રોમાંના જે થોડા ચૂંટીને મૂક્યા છે, તે પત્રો વાચકના દિલમાં ઉપર મુજબની વ્યાપક અને સર્વાંગિ સાધના પ્રત્યે અભિરુચિ જગાડે એ જ પ્રજા પ્રાર્થના.

તા. ૩૦-૪-૫૬

મકારાત્ર પ્રવાસમાં-
નાગેરાડી (સનારા)

રાંતઆણ

‘દારાશરદા પરિચિત્તોમ્ના ધત્તા મિત્રો વખતો વખત ફરેલા:-
‘તમે! જોકું બધું સાદિય જદાર પડો છે, તો તેમની સાધના
કાળના આધ્યાત્મિક પત્રો કાં જદાર ન પડે!’ એવા મિત્રોને અમે
એક જ જવાબ આપતા, કાગ જદારો એટલે ને પણ જદાર પડે,

પણ કાળની કૃપ તો વજ્રધંબી ચાલ્યા જ કરે છે, તેમાંથી
જે બચ્યું તે બચ્યું, અને અમારા પત્રો, જેને છંદે છંદે અને
પાને પાને ચેતન બધું’ છે ને નિગારા...પથગવા લાગ્યા, તેની
ટાકી લીટી, જાંબા પડ્યા, ઉપરએ તેમાં પર બાંધ્યાં, પરસાદે ક્યારેક
ક્યારેક અભિષેક માંડ્યો અને એ બધું સાદિય પીરે પીરે કાળના
પ્રવાદમાં વહેતું ચાલ્યું. ક્યાં તેની પ્રસવિની કંક ની સાજ અને ક્યાં
આજે ૧૬-૧૦ ની સાથ. જે તપનો કાગ ચાલ્યો મરેલ એમાંથી જે
થોડું બચ્યું તેને જમાવવા અમે પ્રયત્ન કર્યો છે. ‘અનંતની આરાધના’
તેમાંથી જ પ્રમો છે.

(૧)

આપણા સાદિયની કંઈક વિશા બૂધ છે એ આપણે સ્વીકારીએ
કે ન સ્વીકારીએ તેમ છતાં તેમાં ધવું તથા રહેલું છે. નવસિકા,
નવસકથા, વાતો, નાટક, પાઠપુસ્તકો, વિવેચનો અને બદ્ધ બદ્ધ તો
કાલ્પ કથાપ એ હાંચામાં જે હોય તે જ જલજે સાદિય; એવી આપણી
માન્યતા જલજે ન જાંબાની જલ્લી દેણ !

સાદિયના જેમાં ચિદંદ્ર બાવો બરેલા છે, જેનાથી જનનાની
ચિત્ત શુદ્ધિ થાય છે, જે લેકિના મન તરે હંકાપેલા શુદ્ધ બાવોને
દેડાગે છે, જાગૃત કરે છે અને સ્વ-જીવન ઉપર વિચાર કરવા પ્રેરે
છે તેવા આધ્યાત્મિક, ધાર્મિક કે ચિંતનાત્મક સાદિયની માંજ દિવમે
દિવમે ધટલી જાય છે. અરે, કાલ્પની દુનિયાના કોઈ કવિલોકને
પૂછ્યું તો પણ તેની ખાતરી થઈ જતો.

જેમ જીવન વિવેક મા, તેમ સાહિત્યની મુઠિમા પણ તેના જે
 વિભાગો જેવામાં આવે છે એક સાદાઈ જ જાણવાનું અને બીજું
 મનકાંક્ષિત મંગેના સાહિત્યની મળુના જીવન નંગમાં થાય. તે
 સહિત્યને આપણા પાઠ્યપુસ્તકોમાં પણ સંતોષક અંશે ધોઈ
 ગયાન મેં છે ખરું. પણ ને નવી નાવિય રચના, ગૈરી, કામા
 મિયજ, ભાવ અથવા રમતી હૃદયે નમજના પૂરું જીવનના માર્ગ
 દર્શક પુસ્તકો તરફ જવની જાણે આપણ આપણી હૃદય જ ફેરવી
 નાખી. તેથી મન વિભાગમાં જ્યાં આ વગ નય સતને પણ તેની
 દીક્ષા કરી પડી છે "શૈલી બજાએ સમુદ્રની શીત દલ્યાને
 ઉદ્યોગ શરૂ કર્યો છે."

(૩)

આ આખાં પુસ્તકમાં ના સ્તમા જે નથી આવતો તે અથવા
 નવેરસ જેમાં દૂરી જાય છે તેવા 'પસપ રમનો' ધ્યાન પાને પાને
 આપણને પુનિત કરેના જાય છે.

તે કાગળની પત્રોની પાંદિકા દર્શાવે એક પત્ર દમજી જે મારા
 હાથમાં આવ્યો છે. આ પત્રોને સમજતામાં તે એક 'મુઠ માલી'
 બનશે એમ માની તેમાંના કેટલાક ઉદાહરણો અહીં ઉતારું છું.

"મારું એક એક સુત્ર અતિ અતિ મેળિયું છે. એની
 પાછળ અનેક સાધકોની જતિ વિવશ થયેલી આંખોના આંસુ
 ડાંનો છતિદાસ છે. એના પર કંઈક જીવનના અખતરાઓથી
 થયેલી રૂધિર શોષણ ક્રિયાના રક્તવાહી ગ્રાધ છે. પણ જે જે
 વદાણા સાધકો ઉચ્ચ જૂથિકામાં પ્રવેશ્યા છે, એન
 પ્રેમામૃતનો એની પેરે છંટકાવ થયો છે. એથી જ આજે એ
 સૌન્દર્યબર્ષો અને સ્વચ્છ દીસે છે. જેમ અમૃતને અશ્વપાત
 જ છરવી શકે છે, તેમ મારા નિઘૂંડ સૂત્રો નિસર્ગલક્ષી સાધક
 જ છરવી શકશે; પચાવી શકશે, અને જીવનને નિતાંત રસમય
 રાખી શકશે."

માનુ આત્મ ૭.

હું મારા વદાથી પ્રભાત પુરી બોલે માર્ગદર્શન કરાવું; આશ્વાનું
મેમને જ છે.

વદાના સ્વપોત ૧

“ હું જીવ આપુ તો તમે એ અંતઃ સ્વારમાં વારી એનું
કરો.”

હું અરપટ આપુ તો તમે એને રપટ કરો

હું અપૂરું આપું તો તમે એને પૂર્ણ કરો

હું કમ આપું તો તમે એને મળ કરો

હું અલ્પ મૂર આપું તો તમે એને અધિક મૂર કરો

x

x

x

“ મારા નિર્દિષ્ટ માર્ગે તમેને સર્વથા અભય છે. આપ્યા
ના, પ્રિય વસો ! આપ્યા આવો !

તમેને જૂઠાને રથાને દિવ્યતા, અશાંતિને રોગો શાંતિ અને
સંસારમાં રહેશે ગુપ્ત સાર દાવ લાગશે, અને રોગિતા તથા
કષીએના સામરમાં પણ હુપાર્થ રહેવા મદદ રત્નો નજરે પડશે.
પ્રત્યે વૃણા નદી રહે, રોગ પ્રત્યે આમોદ નદિ બાપે, સર્વત્ર
સાર અને સમદર્શિ જ છવાઈ રહેશે, સર્વત્ર શાન્ત, પ્રિય અને
દેવો વારિધિ ઉછળતો દેખાશે અને તમે રસ ભોગ થઈ જશો.”

જેના કંઠે શબ્દ મુદપત્તીથી મગાઈ મગાઈને બદાર
જોતો દોષ, તેની પોતાની અત્યંત સંપત્તિ શીશ વાળીએ આ
મુક્તધારાનું મધુર કલશર ક્યું છે. તેઓ પોતે સત્તાના અનુજ
અને સંત-બ્રાહ્મણી જ પોતાને યોગ્ય આવે પણ છે. એટલે અહીં
સમગ્ર સત્તાના પ્રતિનિધિરૂપે સિદ્ધમજિના ઉત્તમ શિખરે

ચંદ્રી સૌને નિર્ભય રીતે ચાલ્યા આવવાનું આવાહન ન આપના હોય ! એમ આપણને લાગ્યા વિના રહેતું નથી.

ઠેકઠેકાણે પત્રોમાં આવનાં 'સ્વરણ સરોજો' એ પોતાના ગુરૂદેવ ચરણે ધરેલી શ્રદ્ધાની અધ્યાંજલિ છે.

(૪)

'મુનિથી સંત્યાગ્રજ દિવસે દિવસે રાજકારણ તરફ વધારે ઢગતા જાય છે' એવા ઉદ્ઘાસો અમારા ધણા મિત્રોના મુખેથી સાંભળીએ છીએ. તેમને આ પત્રો જ જવાબ આપશે. જોટલું પાણી નિર્મળ અને સ્વચ્છ, તેટલું જ સ્વષ્ટ અને પારદર્શક પ્રતિબિંબ. પત્રોની શૈલીને જે આપણે હૃદયની શૈલી ગણતાં હોઈએ તો જુઓ આ પત્રો.

આ પત્રોના સંપાદક તરીકે હું મારી લાયકાત લેખતો નથી. આમાંના કેટલાક નિમ્ન અને ચિંતનશીલ પત્રોને હજુ આજે પણ હું પૂરા સમજી શક્યો નથી. જંને આ પત્રો લખાયા છે, તેમાંના કેટલાક સાધકો અને મુ. પ્રિય મણિભાઈનો સાથ અને ઉત્સાહ ન મળ્યા હોત તો હું આ કામ ન કરી શકત. હજુ બીજા કેટલાક પત્રો અમારી પાસે છે. તેને બીજા ભાગમાં પ્રસિદ્ધ કરવા માગીએ છીએ, પણ તે તો ભાવિના ગર્ભમાં છે !

વાત્સલ્યધામ-મદી

મનુ પંડિત

તા. ૧૫-૭-૫૬

અભિનવ રામાયણ

પ્રકાશક : નવચંદ્રાન પ્રકાશન મંદિર-અમદાવાદ.

મુનિષી મનજીવજી રચિત આ અભિનવ રામાયણ પુસ્તક ૧ જે સન ૧૯૫૮ માં મુદ્રિત રાખવામાં સંખ્યાબંધ પ્રમદ થયેલ પુસ્તકોમાં પ્રથમ પકિતમાં મેળાવે છે આ અભિનવ રામાયણમાં કયા મૂળ નો છે તે જ છે, પરંતુ અમા આગલી યતનાઓનું અર્થ ધરન ગાંધીયુગની અથવા ગાંધીજીની વિભૂતી અનુમાનું છે, આ પુસ્તક દરેક વિચારક અને વિચારક પ્રેમાળે ખાસ વાચવા જેવું છે.

કિંમત : અઢી રૂપિયા.

ટપાલ ખર્ચ : દસ આના.

આદર્શ ગૃહસ્થાશ્રમ

(વાંચની આગતિ)

(લગ્ન પ્રસંગે ખાસ બેટ આપવા લાયક પુસ્તક)

ગૃહસ્થાશ્રમ એ માનવજીવનનો પાયો છે. બધા આશ્રમોનો એના પર આધાર છે. એ સરળ, સુખી અને સભર બને એ દૃષ્ટિએ મુનિશ્રી સંતજીવજીની કલમે લખાયેલ આ પુસ્તક ગૃહસ્થાશ્રમમાં પ્રવેશનાર-પ્રવેશી ચૂકેલ એવી એકેએક વ્યક્તિએ વાંચવા જેવું છે.

કિંમત : રૂ. ૩-૫૦

ટપાલ ખર્ચ : અલગ

જીવન

દયા મેં દયા છે.

શ્રાવ્ય મેં જાણ્યું છે.

જાણી મેં વિદ્યા છે.

જાને જાન મેં દેવ છે.

આ છે જીવન જેનાથી તમે છે અને જે છે તે તત્ત્વો.

(૧) જીવનમાં પરિવર્તન જ જાણવા જા ને !

(૨) અને માનવતા જાહેરને અપાયાય નહિ, ગોપ્ય ને !

(૩) વિદ્યાને ઠીરે અધ્યયન ન ફેંકવું, જાનું ને !

(૪) અને દેવતા દેહનો દુરુપયોગ જનુ કેમ થાય જણા !

માતા, પિતા, દેવ અને દુષ્ટનો જે સદુપયોગ કરે તે જ
મેં કહ્યું.

દયા, જાણી, જાન અને શ્રાવ્ય મેં આપેને અપરિવર્તનીય
તથા શબ્દો, જેવાં જ મનુષ્ય કદી પામીશું પરમમાર્ગ માં
જોતા માટે મેં પુનિત વાતોને પુનિત માનેતા, મેં જાણતી માં
પ્રતિષ્ઠા મેં સર્વોત્તમ મેં છે. સત્ય જોવામાં સુવિદ્યા છે
હવે તર છે અને સાચો સંવેદ છે.

અભિનવ રામાયણ

પ્રકાશક : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર-અમદાવાદ.

મુનિશ્રી માનવજીવન રમિત આ અભિનવ રામાયણ પુસ્તક જે
જે સન ૧૯૫૮ માં મુજબ રાજ્યમાં સંખ્યાબંધ પ્રગટ થયેલાં
પુસ્તકોમાં પ્રથમ પંક્તિમાં મેળાયું છે. આ અભિનવ રામાયણમાં
કથા મૂળ તો છે તે જ છે. પરંતુ એમાં આપણી ધરનાઓનું અર્થ-
ધરન ગાંધીયુગની અથવા ગાંધીજીની હિસમતી અનુભવનું છે. આ
પુસ્તક દરેક વિદ્યાર્થી અને વિચારક પ્રમાણે ખાસ વાંચવા જેવું છે.

કિંમત : અઢી રૂપિયા.

દયાકર ખર્ચ : દસ આના.

આદર્શ ગૃહસ્થાશ્રમ

(વાંચની આવૃત્તિ)

(લગભગ પ્રસંગે ખાસ બેટ આપવા લાયક પુસ્તક)

ગૃહસ્થાશ્રમ એ માનવજીવનનો પાયો છે. યાદા
આશ્રમેનો એના પર આધાર છે. એ સરળ, સુખી અને
સભર બને એ દૃષ્ટિએ સુનિશ્ચી સંતબાલજીની કલમે
લખાએલ આ પુસ્તક ગૃહસ્થાશ્રમમાં પ્રવેશનાર-પ્રવેશી
ચૂકેલ એવી એકેએક વ્યક્તિએ વાંચવા જેવું છે.

કિંમત : રૂ. ૩-૫૦

પદાર્થમાત્રમાં સ્થૂળ કરતાં સૂક્ષ્મ ભાવો અપાર છે; અનંત છે, સ્વરૂપ અનંતતા પામે જ સમગ્ર ! ‘યઃ સર્વજ્ઞઃ સઃ સર્વવિત્ !’ શ્રુતિ વાક્યથી એવું કહિત થાય છે.

એક ખીજામાં જુદો કે એક કણમાં અસંખ્ય કણોની રહેલી છે એ સૂક્ષ્મતાની અમાધિતાનું સાક્ષાત્ ઉદાહરણ છે.

જેમ ઘડો એ કાર્ય હોય તો મારી એ એનું કારણ ગણાય. દેહ એ કાર્ય હોય તો એનું કારણ તો હોતું જ જોઈએ ને ! કારણ તે સૂક્ષ્મ શરીર જેને જૈનદષ્ટિ કાર્મણુશરીર કહે છે. જેમ મારી એકમાથી જ ઘડો બની શકતો નથી, પણ મારીના કામથી માંડીને દેહ આકાશ સુધીની અને પછીય વિભિન્ન આકારો પછી જ ઘડો તૈયાર થાય છે. તેની વચ્ચે ગધડો, ડુંભાર, પાવડો, વગેરે એ બધાં કારણોની અપેક્ષા છે. (આ બધાં કારણો નિમિત્ત ગણાય છે) તે જ રીતે જીવનકાર્મણુ શરીરને પણ ચોની (ઉત્પત્તિસ્થાન) માં સાથ આપનાર તત્ત્વ ક્રિયાદિની જરૂર પડે છે. પણ જેમ જીવન સર્વ સ્થિતિમાંય પોતાનો ગુણ કાયમ રાખે છે, તે જ રીતે આત્માના સૂક્ષ્મ શરીરનું છે.

ત્યારે પ્રશ્ન એ રહ્યો કે જો કારણ અને કાર્યની પરંપરા આસે મુક્તિ રહી ક્યાં ? એટલે જ કારણથી અતિરિક્ત એ મહાકારણનું, એ મહાકારણ તે આત્મા.

શ્રુતિઓ વારંવાર કહે છે :

‘આત્માઃ યાદરે દૃષ્ટવ્યો શોભવ્યો મન્તવ્યો વિજિતિ સાતિ ય ર્જની !’

પણ આત્માનું સિરજન તો જોઈએને ! એટલે મહાકારણને જાણ કરેવાય છે.

એ જ જાણના સ્વપિઓએ ચાર પાદો વેદાંતમાં શ્રુતિ દ્વારા

સન્મુદા સદન,
રત્નાપુર.

વહાલા આત્મભાંધવ !

તમારા તાર્કિક પ્રભો ઉન્નત જિજ્ઞાસાના પ્રતીક છે. પ્રત્યેક જીવિનું સમાધાન કરવા જ રહેતું જોઈએ. અન્યથા એ કોઈને કે પ્રત્યક્ષ દુઃખો કરી નાખે છે. પણ એટલેથીયે કાંઈ સંપત્તિ જીવિનીયે સિરે રોય છે સદજ સદ્ગુણ અને આ સદજ સ જીવનના ધનરથી જન્મે છે.

જીવનનું ધનર એટલે જીવનમાં અપનું અવતરણ.

સમાધાન અર્થે સદ્વાચન, સુશ્રવણ કે પૃચ્છન આવશ્યક પણ એની સાથે સાથે સાધક જીવનને તમને આપે તો જ એ સાધક નીવડે. અન્યથા એ મેગવેલુ જ્ઞાન મનોરંજન કે સાધન માત્ર બની રહે.

હવે તમારા હિતરે:-

(૧) પૃથિવી, પાણી, તેજ, વાયુ અને આકાશ એ મહાભૂતો કહેવાય છે. મહાભૂત એટલે મોટાં ભૂત એમ નહિ ભૂત એટલે થયેલું અને મહા એટલે વ્યાપક. એ બધાં તરફ એકથી વધુને વધુ વ્યાપક છે અને એક બીજાનાં કાર્યકારણ સ્વરૂપ.

પૃથ્વી જ્ઞાનનું કાર્ય છે, જ્ઞાન તેજનું, તેજ વાયુનું, આકાશનું અને આકાશ પ્રકૃતિનું.

(૨) દરેક પદાર્થનાં બે સ્વરૂપો હોય છે. એક સ્થળ બીજું સ્થાન.

અર્થશબ્દોથી પદાર્થમાત્રનાં બે સ્વરૂપો જણાય છે.

પદાર્થભાવમાં સ્થૂળ કર્યાં સૂક્ષ્મ બાવો અપાર છે; અનંત છે, સ્વરૂપ અનંતતા પામે ન સમગ્રય । ‘યઃ સર્વજ્ઞઃ સ સર્વવિત્ ।’ શ્રુતિ વાગ્યથી એનું રૂઝિત થાય છે.

એક બીજામાં જણે કે એક કણમાં અત્યંત કણોની રહેલી છે એ સૂક્ષ્મતાની અચાધતાનું સાદાનું ઉદાહરણ છે.

જેમ ધડો એ કાપે દોષ તેો મારી એ એનું કારણ ગણાય. દેહ એ કાપે દોષ તેો એનું કારણ તેો દોષનું ન જોઈએ ને । કારણ તે સૂક્ષ્મ સરીર જેને જોઈદિ કાર્મણસરીર કહે છે. જેમ મારી એકાથી ન ધડો બની ચકતો નથી, પણ મારીના કામથી માંડીને દેહ આકાશ સુધીની અને પછીજ ત્રિમુખિત આકાશ પછી ન ધડો તૈયાર થાય છે. તેની વચ્ચે ત્રિધોડો, કુંભાર, પાવડો, ત્રિ એ બધાં કારણોની અપેક્ષા છે. (આ બધાં કારણો નિમિત્ત થાય છે) તે ન રીને જીવનકાર્મણ સરીરને પણ પોતી (ઉત્પત્તિસ્થાન) માં સાચ આપનાર તત્ત્વ ઇંપાદિતી જરૂર પડે છે. પણ જેમ ની સર્વ સ્થિતિમાંય પોતાનેા ગુણ કાવચ રાખે છે, તે ન રીને આત્માના સૂક્ષ્મ સરીરનું છે.

ત્યારે પ્રશ્ન એ રહ્યો કે જો કારણ અને કાર્યની પરંપરા ચાલે શુદ્ધિ રહી ક્યાં કે એટલે ન કારણથી અતિરિક્ત એ મદાકારણ થઈ, એ મદાકારણ તે આત્મા.

શ્રુતિઓ વારંવાર કહે છે:

‘આગ્નિમા યાડરે દષ્ટવ્યો ધોતવ્યો મન્તવ્યો ચિન્તિ સાત્તિ’
‘ય ઈની ।’

પણ આત્માનું સિરજત તે જોઈએને । એટલે મદાકારણને અગ્ર કહેવાય છે.

એ ન અજ્ઞતા યજ્ઞિઓએ ચાર પાદો વેદાંતમાં શ્રુતિ દ્વારા

(૧) વિરાટ (૨) દિરવ્યગત (૩) ધૃત્વર (૪) તત્પદનો તદ્ધૃત્વર સાદી.

આ માત્ર એક આત્માની જ વિવિધ સ્થિતિઓ છે, એ જાણ સધર્મા દ્વારા ઉઘડી જાય છે.

‘આત્માને ઓળખો’ એ એક જ મૈયાનું મહામુક્તિ સૂત્ર.

x

x

x

સન્મુદા=સાચી મોજ.

સદન=જુમિકા, બેઠક.

સાચી મોજની જુમિકાના લક્ષ્યે જોડા એવું એ સૂચક છે.

મુદ્ધા ધાતુ પરથી મોજ અને મોદનો મોજસાન્ન થયો છે.

સારો માન મરતખો સ્ત્રી, પુત્ર, સ્ત્રી સ્વજનો અને ધનમાં બસ, આદરમાં જ સામાન્ય રીતે મોજ જોવાય છે. જો કે જુમિકા કંઈ અસ્વાભાવિક નથી, પણ બચા, એ જુમિકામાં સાચે જ સંતોષ ક્યાં સાંપડે છે ? એટલે જ સાચી મોજ એ બધામાં નથી પણ જીને ક્યાંક છે એમ સાધકને લાગે છે અને તે અન્ય પંથે પ્રયાગ આદરી દે છે. એ અન્ય પંથ જીને કોઈ નહિ પણ સાચનો જ પંથ

સ્વપ્ન સત્ય પણ છે, અસત્ય પણ છે. સત્ય એટલા માટે એ કાંતો પૂર્વની સ્મૃતિરૂપે અવ્યક્તનામાં રહેલો સંસ્કાર બહાર આવે છે અથવા અવિધ્યની આગ્રાહીરૂપે કોઈ સંસ્કાર મૂકી જાય છે.

અને અસત્ય એટલા માટે કે એનો પાયો કેવળ વિશુદ્ધ ચેતના પર પ્રતિબિંબ હોનો નથી.

જોતો ઐ સાંનિ.

સર્વત્ર સૌ શાંતિ પામે.

૪ મીઠા

સ-મુદા સાન,

રજાપૂર

તા. ૧-૫-૧૭

વદ્દાતાં મુદુલય !

આરિશ્વરિય પનિનો રોજ એ એક નારીહરણનું પરમ સૌભાગ્ય
 . ભારતનાં આપ' રમણી હરણને પતિભક્તિનો પૂર્વ વારસો સદેને
 હરણ ઉપદ્રવ્ય છે. એટલે આદર્શ પનિના આદર્શ સિદ્ધ કરવામાં
 ને હરણે હારો સંપૂર્ણ દેવ એ માનવા સર્વોચ્ચ સ્વયં ન દેવ
 નારી પર !

'અપત્તેચ્છા'નું સ્થાન પ્રત્યેક નારી હરણમાં દેવ છે. અને એ
 નું કાર્ત્ત્વ એક કારણને આધારી છે. પરંતુ જ્યારે એ ન નારી
 હરણ અપત્તેચ્છા મું ઉજાળું જાણે પાતાનું કરી લે છે, ત્યારે એ
 દેવને પતિનારિણી અપ્રાપ્ત મેવાનું યોગ્ય સાધ્ય કરી લે છે. અને એ
 ન પતિ સકળ જાણુમાં એ મેવાને જોગ્યે વાસસ્થાનનાં અપૂર્ણ
 આરોગી આરોગીને મળ ને છે. કેવી એ અપૂર્ણ પતિ ! બધા !
 માખાને મૂકી અવને કાળ આદે ! સર્વ બાધાનાં ઊડી, એક પાત્રમાં
 રાઈ રહેવાનું કેલ પમંદ કરે ! સકળને સર્વોચ્ચ પ્રીતિરસ ઊડી,
 એક વ્યક્તિના મોદમાં કાળ બંધાય !

નેટલું કાપાજકારી દેવ છે એટલું કાળ પળ દેવ છે. જે કે
 કાળ માગે છે તે કંઈ વાસ્તવિક દક્ષિતા નથી. પૂર્વની આદતને
 મળે પારાવાર અકળામળ્ય થાય, મન મુંઝાય, બુદ્ધિ જગવો કરે, પળ
 માખરે તો સ્વયં એ ન સ્વયં અને કૃત્રિમ એ કૃત્રિમ !

અપત્તેચ્છા એ નારીહરણને તો એટલું બધું સુગ્રમ છે કે એ
 તો સર્વ કંઈ કરી શકે ! પ્રતિમેવાના એ હરણ ઉપર તો મારે
 થાય છે. ભારતવર્ષમાં પતિભક્તિનો સર્વોચ્ચ વારસો ને સતીએએ

દત્તી. પ્રથમપાંચમની વેત્તરી એમની જ એથે નિકળી છે. પૂજ્યંદ અને મુદામા શા રમથાગને એજે જ વસુધરાને આંગળે પીરમી "વસુધરાના વસુધરા" વચ્ચસિદ્ધિ સાક્ષાત્ કરી છે.

પુરુષને પ્રાપ્ત થવેનું બુદ્ધિનું મુદર પુષ્પ જે માતાના ઉરની મીઠાશ અને નેબુસાનાં અમી સિયન ન હોત, તે કપારનુંપ કરમાઈ ચૂક્યું હોત !

જેમ સુરભિ અને મધુના નિમિત્તમૂલ માતા હોય છે, તેમ જે એ માતાભક્તિ અદ્વિત આદર્ય ચૂકી જગતમાં પ્રવર્તતા અંધા નુકરણે મોદ સંબંધના ક્રીમકમાં રમદોગાય તે એ પરમબુદ્ધિના પુષ્પને દુર્વાસિત પણ કરી જ રહ્યાં ! પરંતુ આપ મદિયાઓમાં કવચિત્ કવચિત્ પણ પાકતાં રત્નોએ અઘાતધિ પેતાની ઉજ્જ્વળા તેમ જાગવવા માટે બનતું ક્યું છે; એમ માનવું જ રહ્યું. જાગત રત્ન મીરાં એ છવતું જાગતું ઉદાહરણ છે. રાણા સાથે એણે તાદાત્મ્ય યોજ્યું, પરંતુ એના સાચા પતિ તો રણા વડુનંદન વીર શ્યામ ગિરિધર !

‘ મૈરે તો ગિરિધર ગોપાલ દૂસરા ન કોઝી ’

કેવું એ મંગલ વચન છે ! એ પદની પાઠ્ય ઉજ્જગતો આત્મમય ભિન્નિઓને રસજ્વારો કેવો શીજો અને શાંત છે ! સંસારની વચ્ચે રહેનાર સાધકદંપતીને મીરાંનું તે માત્ર નામામૃતે તનના તાપ અને મનના માલિન્ય નિવારવા માટે પર્વાત છે.

જેસલમાં પાતકપુંજ ને પવિત્રતાનો પુંજ બનાવનાર એ મા જાતિની જેડ બીજે ક્યાં સાંપડશે ! આજેય અંજલરમાં માનવીએ જુદે જુદે સ્થળે સામસામે બનાવેલી બે કબરોને એ માટીરૂપ બનેલો દેહેય એટલું નથી સાંખી શકતો ! લોક વાયકા ચાલે છે કે, પ્રતિવર્ષે ચોખ્ખાભર બન્ને કબરો સામ સામે નિકટ આવે છે. એમાં શ્રદ્ધા અને અદ્વિતતાનાં તન્ત્ર બંને દેખાડે છે. આજેય આજેય આજેય

૫૨૧ અંતર્યામી ધર્મી જગત્ સાચા, ધર્મી સંસ્કારવા સાચા
અને વિષ્ણુ ને ઉપદેશમાં તેના ચોક્કસ દેવ છે. માનેલાને કે મનાઈ
લાવું કરવાનો પ્રયત્ન કરવો ને કન્યા, સાચાને સમજું એ જ
મત્તાધર્મી બનેલું છે.

લોકો અને ને પોતે, સાંભળે મહે, આમરો તે સદા જ
અને ને ખરેખર ને તમારું ચિંતરેલું સવ દેવ, અન્યથા ધર્મી
વનિતા અખાલે અમરનેવ મન જગતી મો છે. તેની વેળા
ખૂબ જાંડું નિવે, વિચારો, અવશેષો અને તમારી વિશેષ સુખ
તમેને સમુદેશમાં ને, એ તમે સાચે ને મનનામાંથી દેશો તે.

‘માનવ દેવ કોય અર્ધ નથી’ જાણું સમજાવું ને તમે ધર્મ
જાણી, ધર્મી બનેઓ અને ધર્મી મુજબોથી જાણી કરો.

અને વિષ્ણુ દુષ્ટતાથી માત્રો વિના કેમ હી વાતું ? માત્ર
છાતે છાતે અનિષેદ કરે છે અને વાતરે પાતરેવા એક મેન
રેનું તેનું દર્શિતું વર્ષ તાચે છે અથા વડામાંથી તમે સાચે ને
માત્રો બનેલ માત્રો ને દુષ્ટતાથી સાચો મર્યાદા છે. કન્યા એ માત્રો
ધર્મીને કેવો મુશ્કેલ સુખોત્તર કરે છે ? પોતે કદી કદી મુશ્કેલ પ્રયત્ન
સોંપવેના દામ ન કરે, એ તો ત્રીજા, પરંતુ અન્ય કોઈ અભિપ્રાય
એનું કરે તો, એ દેખી એનું વિષ તેનું અનુકરે છે.

અદા : કેવી એ પુનિત જાતના ! જ્યારના રક્ષણથી અમરોને
એ આદર્શ મીધે છે. ‘રમણજ અને સૌન્દર્ય’ શિખા ની બૂખ
દાને એનું ને કાઢ દેવ તો એ છે માત્ર કન્યા ચેતનવંતી જાતના !
જાતના સૌન્દર્ય આગળ અન્યથા દેખતાં પદાર્થોનાં અંત સૌન્દર્ય
એ તો જાણે અંતઃકાન્તમણિ પામે મુકેલો કાચનો કદી ! જાણી કેવો
જેવી એને નિરખવામાં સમયનો વ્યય કરે !

માત્રો સર્વજ્ઞ સૌ સાંનિ પામે

સૌન્દર્યમાં

સન્મુખ સદન,
રજાપુર
તા. ૧-૧-૩૭

વહાણા બાંધવ.....!

નિસઘ મૈયાનું મંદિર એ તો છે અશય સમૃદ્ધિનો મંડા
બસા ! કપતલ પાસે જઈ કાળ કદે કે દૂ બૂખો છું ! અને એ
રીતે પૂર્ણતા પામે અપૂર્ણતાની માગણી કરાય તો ?

તમે આજે એવી જુમિકા પર છો કે એ જુમિકામાં રહેવું મ
એના માસિક એતનને પરિનાયના જ સદૈય મોકલાવે ! ઉપાધિ, આ
અને નિરાશાનાં દર્શન એ જુમિકામાં થાય જ.

ટૂંક જ સમયમાં એ જુમિકાને વહાણા પછી એ પૂર્વની દશા
તમેને જ આશ્વસનથી તોય મંબીર સ્મીત થશે !

અને ત્યારે તમેને અત્યારે જે દુઃખરૂપ લાસે છે. તે જ કે
સુખની પૂર્વધરી સમુ બની રહેશે.

જ્યારે તમે જગત પામે યાચના કરવા દોડો છો, ત્યારે તમા
શ્રદ્ધા હિંમતો માર્ગ પકડે છે. તમારા પૂર્વકાળના વહેમ અને નિરાશા
વાદ્ય હિંમતો નીકળે છે અને તમે પ્રકાશ વિના મુજબાઓ
અને તમારી નિરાશાનું પ્રતિબિંબ તમે સર્વત્ર નિહાળો છે.

પણ જ્યારે તમારી શ્રદ્ધા અડગ અને છે કે “જગતમાં કોઈપણ
બળ મને દુઃખ આપી શકે જ નહિ !” આમ થતાં તુરત જ તે
બળે તમારી પાસે દૂર દૂરથી સાચી સંપત્તિ બેચાર્મ આવે છે અ
તમે એક દિવ્ય પુરુષ બની રહો છો. માનવ જાતની દાણો એ
છે ધન્યતાય ધન્ય પ્રસંગ ! તમારી સમક્ષ એ જીવન અને
જીવનનો પુરુષાર્થ બને છે. કોઈએ એ બે અમર યીજોને લૂંટી નથી

ત્યારે નિરાશાના વાદળને બેઠીને તમારા પુરુષાર્થનો સૂર
 જુ' કળાએ ખીટી ઝાડશે, ત્યારે તમારા ચરણો સુંબશે. અપ્રેમના
 દર્શન થાય છે ત્યાં પ્રેમ અને અનાદરને બદલે આદરનાં પૂર
 વર્ધ નીકળશે.

વડાજી બન્યું ! જે દેવામાં કુદરને સ્વર્ગ વીરના બધી ■ એને
 અને બેઠ શ્યાં ! કાપરાનો એક પગ (મનમાં) સંકલ્પેવ વીર કુલ્યને
 નજી, અચરેષ ન કરે બદાસ્તું વાનાવસ્તુ એ તો બાદશની ડાવા
 છે, એ કદી તમારાં આંતર ઉગ્ગસને ન રોપી શકે. ઘોડો વખત
 તમારો સંમ મીઠો સામનો દોષ તો માણી લેતા દો, એમાં તે શી
 ત છે ? સંકરો જે ઉપસ્યો તો કુદર વીરને જ અર્પણ કરે છે
 મહિયંદકાન્ત મહિયો તો વીરના મુગદમાં જ જાગે ને !

પ્રદારો મિરિ પર પડે છે; યુદ્ધો પર નહિ !

પ્રિયતમ ! પગ જ સારધાનનાની દોષ છે, પછી તો સૌ કંઈ
 જ રહે છે. ન પારેલી સાધના સંપત્તિ આવી પડે છે પશુ
 એ પગ જે વીરે સંજાગી લીધી છે, સામી જાતી રાખી સડી
 છે, એ વીરને જ એ સાધન સંપત્તિ સાચી રીતે રૂળે છે અને
 સાધના સંપત્તિ વિલાસ તરફ ન દસડ્યાં ગિજાસુના, સાધના
 સન્માર્ગે એ વીરને દોરી વળે છે.

સર્વન શાંતિ વિસ્તરો

‘ સંતમાસ ’

૬ મેળા

સન્મુદામદન

૩૫૫૫૨

તા. ૧-૫-૩૯

વહાણા આમમંથુ !

શીશુજી, દશિખાવનું શંખ અને એવી જ દીનર વસ્તુઓ ભો
પરંપરાથી મંગલરૂપ ગણાતી આતી છે. રવિવાર અને દસરા, મોમ
મૃગશિર્ષનો, મંગળ ને અશ્વિનીનો, ગુપ ને અનુરાધાનો, ગુરુ ને પુષ્યનો
શુક્ર ને રેવતીનો તથા શનિ ને રેશ્મિની નક્ષત્રનો યોગ એ યોગ
જ્યોતિષશાસ્ત્ર અમૃતસિદ્ધિ યોગ કહે છે. રવિવાર ઉત્તરાશાદપદ, ઉ
રાષાદા ને રેશ્મિની સ્થિતનામૃત્યક અને ગુરુવાર અભિજિત, દસરા, પુ
ને અશ્વિની સીધનામૃત્યક મળે છે.

જેનદર્શિ એ કેવળ મૌલિક વિજ્ઞાન દર્શિ છે. એને જે મુ
પ્રતિપાદે છે તે ગણાય છે જેન આગમો. જેન આગમોમાં મૌલિક
સકળ ઘટનાઓ તત્ત્વ ઇશ્વાર્ય છે. એમાંનું ધર્મ નિમૂઠ છે. જે કે
બહાર પ્રકાશમાં આવ્યું છે, એ તો માત્ર એનું બીજના બાળચંદ્રમા
કેવળ મિત્ર માત્ર છે. રહસ્યની આતી કેવળ અનુભવની તિમિરી
છે, ધરનું તાજું તૂટે કે સર્વ રહસ્ય પ્રત્યક્ષીભૂત થાય જ થાય.

મૃત પ્રસન્ન અને ચંદ્ર પ્રસન્નમાં નયનેને ખૂબ વિસ્તૃત ર
આગેખ્યાં છે. પુષ્ય નક્ષત્રનું મહત્ત્વ તો ત્યાં છે. ત્રીજા મુખ્ય પ્રાણ
નક્ષત્રના અધિષ્ઠાતા દેવો, ગોત્ર ધર્ત્યાદિ સર્વ દેખાડ્યું છે. ૫
નક્ષત્રનો ચંદ્રયોગની સમુદ્ધતનો બનાવ્યો છે. અને ખીરના મોજન
પખતા સમજતી છે.

વહાણા ! લોક દર્શિનો મોટો બાગ માત્ર બાલ્ય લક્ષી જ ર
છે. હાંકું ઉતરવાની જમિકા ન્યાં સુધી પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં ર

ધીરજ:-ધીને! અર્થ સંપત્તિ થાય છે. સંપત્તિદર્શક ૧ સંપત્તિ
દર્શક ૧૭ ને ધીરજ. ધીરજનાં પ્રવેશ અંગે સર્વથા ઉપરોક્તમાં આવે
એનું જગ એ તો જાણે મુઠી માવડીનું પાતળ !

જનનની અંદરની પ્રત્યેક ઘટના, પ્રવેશ પ્રગતિ અને પ્રત્યેક
દર્શની પાછળ નિશ્ચયેના મહાનિષ્પત્તિ કાર્પ કરી રહી દેવા છે.

જાવજ અને આમનુ જાને છે...વનસ્પતિનાં લીપુમાં જાનુમાં.
કેને કંઈ એકને આંગા, કેમ જણા આ મિત્રતાને અંદરુક ન
જાવતા ! તેની પાછળના કાર્પના સત્તાતન કાર્પો કાર્પ કરી રહ્યા છે.
જે જ રીતે સર્વથા સમ થતા પદાર્થોમાં ક્યાંક અને ક્યાંક વિશ્વસ્યતા
જાય છે ! એ વિશિષ્ટતા દેવપૂર્વક છે, નિષ્પપૂર્વક છે.

એકાદી માણસની (ઈતર જોના સમનીય રૂપોની અંગેજાએ)
વિગેતતા છે, તે સકારુ છે અને એ જ કારણે દર્શનીય છે.

મંગલદર્શન-મંગળનું જાણ !

જેમાં નવીનતા દેવા એ દર્શનીય દેવા જ ! પણ જે દર્શનીયતા
દેખાય) આખને કમે અને દેવું ખીટી કોડે તે વસ્તુ મંગળ ગણાય
જ; ગજારી જ નેહ્યે. જ્યારે માનવી મંગળને જુએ ત્યારે એના
મારોમમાં મંગળ ઉત્તરાય છે. મંગળ પદાર્થોને દર્શિતાં નેવાં-દર્શન
જાન નિમિત્તે-એની પાછળ એક એ દેવું છે કે એથી મંગળતાનું
જાન થાય !

મંગળતાને કેટલાક લોકો ત્યારે સદ્ય થયેલી માની લે છે કે
ત્યારે એને કંઈ સ્પૂગ થાય મથે. વસ્તુતઃ એમ નહિ પણ એમ છે
જે દર્શન, મન, ચિંતન કે પૂજનથી ઉરની જાંઝામાં રહેલી
નવીનતા, અમરતા મુંદરતા માનવીને દાય થાયે!...એ જ સચો લાજ.

જે મુખ જગમાં જાણી સૌન્દર્ય પામ્યો, લોકધાન્ય સ્વરને
જાણી જાણી લેવા કારી તે મહેલ મહારાની ગણાય જાણી

વિકાસને માગે પગરજી માંડવાનો વિચાર કરે છે, ત્યારે એની સાથે સૌથી પ્રથમ શુદ્ધિના પૂર્વાધ્યાસો અને લોકાનુકરણની વૃત્તિ પોતાનું શસ્ત્ર ઉગામે છે. એવા સાધકને સામાન્ય લોકોની જેમ અતિ ધનનો હુપતા કે અંધ સ્વાર્થ સ્નાવતાં નથી એ ખરું, પણ એ સ્થાન કુટુંબ, સમાજ અને રાષ્ટ્રની સેવાના મોઢે લીધું હોય છે. અને એથી એ બીજા પ્રકારની અનુકરણ વૃત્તિમાં યોગ્ય નથી બને છે.

જે સેવા પાછળ જાંકું જાંકું મોહનું તત્ત્વ હોય તો તે સેવા સ્વ અને પર ઉભયનું દિલ સાધવાને બદલે રોધે છે. એક નહિ; અનેક મદાપુર્યોની બુમિકાની આ અનુભૂતિ છે. વસ્તુતઃ સેવક અને સેવ્ય બેરોય સાપેક્ષ જ છે. માતાના વદાવ્રમોયા ઉરમાં બાવ બસી આવે અને બાળકને છાતી સરખો ચાંપી સુધા ચખાડે એ શું સેવા છે ? એ તો છે પાત્સદયનું પ્રાકટ્ય.

સેવા એ તો જીવનની વસ્તુ છે. જીવનના વિકાસમાંથી સહેજે એ ઉદ્ભવી નીકળે છે. અને જેમ જેમ એ વિકાસનું ક્ષેત્ર વિસ્તરે તેમ તેમ એ સેવક સ્વાભાવિક જ કુટુંબ, સમાજ કે રાષ્ટ્રમાત્રો નહિ પરંતુ સમગ્રમાર વિશ્વનો (સેવક) બની ચૂકે છે. પણ “હું આમ કરી નાખું”, મારાથી જ આમ થાય. આ બધા મારી શુદ્ધિ કે સક્તિ આમ જ કેટલા બધા તુચ્છ છે ?” આવી આવી જાતના મનોભાવ રિક્તપો સાધકના વિકાસ દારે રોડી રાખવામાં ધમ્મીવાર કારમન થાય છે. ત્યાં જે તત્ત્વ હોય છે તેને મોઢ કે વ્યામોઢ કહેવાય છે. અતિમાન આત્મું એટલે એ સાધક સમક્ષિનું અવિભાજ્ય મિંદુ મરી એક માત્ર આત્મી એવી વ્યક્તિ જની રહે છે. અને તે જ પછે જીવનમાં ધેર નિરાશા દનોઃમઃદનાઃ, મંદના, જડના, ક્રોધ, અમૃયા દર્યાદિ આસુરી તરનો રિજ્ય મેળી બને છે અને મેરાનું પિયૂષપાવ દળી પડે છે.

તમે તમાની શુદ્ધિથી દાણ જે હેવ કાપ્યું છે, એથી વધુ ઉત્તમ છે. કુશળનો મદાનિયમ પડેંચાવના રહે છે. અને આને વખતે

નસમૂદ નેને ૧૫૨ ૧ દુ.ખ જેનું કાવે છે, એવી અસરો દેખાયા
ના નદિ રહે. જનુ એવી જ પથોમાં પેત્રો પ્રમાણ સાથે પરી, ટોર
પી આગળ મવાયો. એ સમય એવો આવશે કે ત્યારે તમેએ
ક કારણ જેવા અધિકારને મેળવી લીધો હોય. પરંતુ એ સમયે જ
ક પૂર્વાખ્યાસોનું મોઝનું તમારા મન પર દુમલો કરી અનેક વિકલ્પોના
રમેનો અનુભવ કરાવશે. તમે નિવ અને સર્વ હાલે એટલું વાદ
રવાનું ન થકો:" કે જે કંઈ જની રહુ છે તે જાનો એ નિયમ-
રંક, દેનુપૂર.સર અને ચિંતાના એક અંગમય છે." અને તમે
ને એક અંતઃક્રમના ઉદાસીનતાથી શીઘ્રી છકો, વધી છકો.

આ નિખિત કુટિનું કમલન પરિચય એક જ મદદીન્દને
વપસળી યાત્રી રહ્યું છે. એ મૂળ નિયમના જ્ઞાનને મદદિજ્ઞાન
દેવામાં આવે છે. સર્વ જાતાઓનું મૂળ એકમાં છે. સર્વ વિચારોનું
મૂળ એકમાં છે. સર્વ પ્રવૃત્તિઓનું મૂળ એકમાં છે. 'વળે જાણઈ સે
વળે જાણઈ' 'વ સર્વજ્ઞઃ સ સર્વવિદ્' તે એ જ એક નિખર !
વદાયા !

જાનિતા રસપાત પીધે, કદી કોઈ કાલે થમ વેદાયો છે ! નાતું,
કાં, જરીમ, તાંજર, મામીજ કે કંઈ જાણું ત્યાં સમાન જતી રહે
જ, અને એ જ અમૂળની ઝાલા રું પવના બાવાસેખતમાં તરવયા
વેના રહી છકી છે ! અંતરની ઊંડાણમાંથી સરતી એ રસોર્મિની
રણીને દિમાસપમિરિનાં સિખરોય કદી નદિ ખાગી શકે, નદિ ધંજારી
કિ ! અનેરી ખીજોમાંથી બેદીનેય એ પેલી પાર જશે જ જશે !
ને એ ગુઝાજના પુષ્પને સિંચન આપનાર અમૂળ વેલી તે એ જ
ને ! એના વિના કરમાવેલી કળીઓ તે વસુધામાં સંધરાઈ નવ
વદાયા !

પ્રિયતમ ! અને એ વાજીનો વિમળ વાયુ એ કળીનેય ન સ્પર્શે તે
તો એ સૌન્દર્યને આંખનો સ્વાદ જાણ, દૂરમુદર રહેલી નાસિકાને

ક્યાંથી મળત? અને એ જ પળે એ પથિક મુગ્ધ ધર્મ એ સુરભિનું સૌન્દર્ય બદાર કદાપી એને ચૂંટતા જાય છે.

સૌન્દર્ય એ તો છે માત્ર નિરીક્ષકનો, વેદનનો, અનુભવનો વિષય. એને સ્પર્શીને ન ભાગવી શકાય! સ્પર્શતા તુરંત જ એ વદી શી છે કે “Beauty is to See not to Touch” તેનું એ દિવ્યનમ વિજ્ઞાન !

પત્રમાં સૌન્દર્ય મૂર્તિમંત છે. પરંતુ વદાશા ! એ ભાવાના વાધાથી ન હોય. વાધા તો છે માત્ર આરસી. આરસીમાં દેખાતું પ્રતિબિંબ જેવું છે એ જ સૌન્દર્યમય છે, એ જ ઉપભોગ્ય છે, એ જ અભિવ્યક્ત છે. એ જ પ્રાપ્તિય છે !

સર્વં ન શાન્તિ વિસ્તરે

‘સંતબ્ધાસ’

અસર આનરના જાડાણ સુધા, ચતનાસ્તર પવન્ત રદોંચી શકી નથી. આ ભૂમિકામાં એ સાધકનો આંતર આદર સાથે સોનર પ્રવાહિત રહે છે.

શરીરવજન ધટવાથી આંતર પર જ્ઞાનિ કે દર્શ જેવી કશી અસર નહોતી; આજ્ઞેય નથી, એ હમ નથી કે એનું શું છે ! તે નિસર્ગમૈયા અને નાથ જાણે !

જીવન એ એક અમનનું વહેતું, અખંડ મરતું નિરરુદ્ધ છે. અમર એવી અમર વેણડી છે, સદા સદગ એનું કલ્પતડુ છે.

જીવનના પ્રવાહને રેણનું ચૈતન્ય એ ગિરિશંખ છે. એ ગિરિશંખ વિશ્વની અનેક વરસરી વાદળીઓનાં રસમિંદુઓ સંધરી એ સંઘપને પુનઃ પુનઃ રેણાવે છે.

શરીરની સર્વ સામગ્રીનું અધિષ્ઠાન સન્ધિસ્વરૂપ ચૈતન્યાકાર ચિત્ત છે. ચિત્તનું સ્વાભાવિક સ્વામીત્વ, પ્રાણ, મન, બુદ્ધિ અને સર્વેન્દ્રિયો પર અસર કરી શકે તો એ શરીરના સર્વ યંત્રો અને નાડીઓને યથાવસ્થિત રહી શકે એટલું જ નહિ, પરિવર્તન કરી શકે.

મગજના પાછલા ભાગમાં આવેલું નાનું મગજ એ સર્વ કથાનેત્રું કેન્દ્ર છે. સમસ્વરે આલનો પ્રાણુવાયુ, અપાન, ઉદાન, વ્યાન અને સમાનને ધારણ કરી શકે. સમાધિસ્થ દશામાં મનનો વિવ્રલ કરી શકાય પરંતુ કાંઈપણ પરિવર્તન માટેનો માર્ગ એ પ્રચલિત યોગની ભૂમિકાઓથી સદૃશ અભિજ્ઞ અને તોય ક્રમે લિંગ છે.

કયુંક પ્રાસન્ન્ય છે એ એક ભૂમિકા અને સર્વ સમર્પણ એ દ્વિતીય ભૂમિકા.

સર્વથી આત્મવિશેષણ એ છે સમતાયોગનું મૂળ મંડાળ. આ જ ભૂમિકામાં આદર સાથે એકવી દિવસ આજીવન એકેકે રહેવા છે.

દષ્ટિમાં 'સંવર' અને શુદ્ધદષ્ટિમાં 'નિરોધ' ગણાય છે. ગીતાદ્વારા
સારિતક યત્નની ભાવના પાછળ એ જ રહસ્ય છે.

ગાયત્રીમંત્ર, પ્રતિકમંત્ર ઉપોસથ એ હેતુપૂર્વક હોવાં ધટે.

પરંતુ કેટલાક સાધકો, એક તરફથી મન કાઢે છે અને બીજી
તરફથી લીખા, કસાયેલા, ખાટા અને મિષ્ટાન્ન રમીને અતિવ્રતા
નામે પશુ છે. આ ક્રિયા તો મોટા ધોષને દધેગાથી ધંધાવવા ને
થઈ. તે જ રીતે ચિત્ત વિમુક્તિની ક્રિયા રખતે ધાર વિકસે છે
એ, એક બારી નખે કરી, મોટાં દાર પુસ્ત્રાં રાખવા સમુદાય
આજન જતાં બાવા સાધકોને સફળતા ન મળતાં કંટાળી પાછા
છે પશુ એમાં ક્રિયા હોય નથી, તકરોલ છે. આટલું પ્રત્યેક વ્યક્તિ
સાધકો અવધારે ! અને સદ્યની શુદ્ધિ પહેલાં સાધે.

આજના માનવસમુદાયના મોટા ભાગની સાધના-શૂન્યતા
સાક્ષ્ય અને ભોગ ચિંતાથી ખરડાઈ ગઈ છે. સર્વ દુઃખ
સમજાણનો અભાવ છે. સમજણ યતાં સહેલે અને સર્વેન
સામગ્રી અને સાનુકૂળતાનો ત્રિવેણી યોગ જામે છે. તે સાધ
કીતી, રક્તરમેળા બને છે અને જાહે છે.

આમે હૈં શાંતિ

'સંતત્યા

૬૦ મેંયા

સન્મુક્ત સાત

સ્વામી

તા. ૧-૫-૧૧

પ્રિય આત્મજ્ઞાનીય !

વિશ્વમાના અનન્ય મેનન્સ પ્રસાદ કે સમર્પણમાંથી, જે કંઈ સાધકને સામુદાય થાય તે જ અને તેટલું જ ત્રીપી જ્ઞાનને અવિષ રાખવું. એ માનના જ્ઞાનની અતિ આગરવક વસ્તુ છે, તે ન જૂતાની જેવું.

પ્રેમના ઉરનિધિના કુબેર સમા સાધક ! જેવળ પ્રેમ, પ્રેમ અને પ્રેમ જ અપોષ, ખીજું કશુંય નહિ.

કાંઈની વ્યક્તિમત્ત સ્વૂળ જ્ઞાનગણી મેંવામા અમૂલ્ય સમયને, કિંમતી પળોને શુભાવધી સાધકને ન પાસવે. જેવળ શુભ, શુભ તે શુભ જ સાધકની દષ્ટિ તો દેખે. અને સાધકની સ્મૃતિ એને જ ભંડારમાં ભરે, બાકીનાને દૂર કરે !

×

×

×

નાક અને મોં અતિસ્વચ્છ રાખતાં અંદરનું મુખ્ય આંતરકું અને ખીજાં આંતરકુંઓ અતિમાન રહી ખોરાક સહેજે પચી જાય છે અને શરીરમાં રોમ અને ત્વચાનો મેલ દૂર કરતાં હિંદો વિશુદ્ધ યર્ષ વિમલ વાયુને ગ્રહણ કરી ફેફસાંને સ્વચ્છ રાખે છે. આમ ધર્મથી અંદરના ભરાયેલા મજા કાઢવા માટે શરીરને જે તાવ, ઉષ્ણ અને શ્લેષ્માદિ કાર્ય કરવાં પડે તે પીડા પતી, શરીર શુદ્ધ અને સ્વાસ્થ્યપૂર્ણ રહે છે. તેમ નિંદના અને ગ્રહણપૂર્વકની આલોચનાની ક્રિયા

દષ્ટિમાં 'સંવર' અને ગુરુદષ્ટિમાં 'નિરોધ' ગણાય છે. ત્રીતાલ્પ
માનિતઃ ઘટની જડતા પાછળ એ જ રહસ્ય છે.

માનવીભવ, પ્રતિભવ ઉપોક્તિ એ દેવતાનાં દોષો પડે.

પરંતુ દેવતા સાધો, એક નમ્રથી મન કરે છે અને બી
ગાંધી તીવ્ર, સામેજા, ખાદા અને મિત્તાન એને અનિવર
નાખે પણ છે. આ કિંથા તે મોટા ધોળને દષ્ટિથી ધંભાવતા ને
ઘડે. તે જ રીતે મિત્ત વિમુદિની કિંથા રખતે ખર વિકાસો
એ, એક જાણી નાંખે કરી, મોટાં હાર પુરતો રાખવા સમુ ધાવ
આત્મ જતાં જાવા સાધોને સરજતા ન મળતાં કંટાળી પાછા
છે પણ એમાં કિંથા દોષ નથી, તકરોલ છે. આદ્યુ પ્રયેક વ
સાધો અવધારે ! અને ઘટની શુદ્ધિ પડેલાં સાધે.

આજના માનવસમુદાયના મોટા માનવી સાધના-શ્રમિતો
સાધકા અને ભોમ ચિંતાથી ખરડાઈ ગઈ છે. સર્વ દુઃખ
સમજાવતો અમલ છે. સમજાવતો મન સહેતો અને સર્વ
સામગ્રી અને સાનુકૂળતાનો ત્રિવેણી યોગ ભમે છે. તે સાધ
ત્રીશી, રમરમોળા અને છે અને નનાવે છે.

માંગે છે શાંતિ

'સંતમ'

મન્મથા મદન,
૨૫/૫/૨૨
તા. ૧-૫-૧૭

પ્રિય આત્મમંથુ !

(૧) જન સાધનો સગીત્વર જગત્કાર કરતા હોય છે. "શરીર નિનપર છે. બધું નાશવાન છે સંયમો મોદનાં જાંત્યાં છે." આ જનની ધાર્મિક શિષ્યના માન્યતાઓની અમરૂં એ પરિણામ છે.

(૨) જીવન વગર એવો દાવ છે કે માનના માર્ગમાં પપ્પામય કયા પાત્રી તેનાથી મગદનુ જવાઈ ત્યજ છે અને શરીરચિંતા એમની અપાનો મુખ્ય વિષય બની રહે છે. આમ જવાનું કારણ શરીરનું દકનું. એ અમુક જનના પૌષ્ટિક, અપૌષ્ટિક પદાર્થ પર છે, એ જનની ભાવનામાંથી જન્મ્યું હોય છે. વાસ્તવિક રાજમાર્ગ આ બેથી પર એવો મધ્યમ માર્ગ છે કે જે સાધકને ઠેક શ્રીજ સાક્ષાત્કાર સુધી ઉપયોગી છે. અનિવાર્ય આવશ્યક છે.

શરીરનો પૂર્વાધ્યાસ, નાડી પર થતી અસર અને પ્રાણના કુમત્રાથી બચવા યોગ્ય સંયમ, કડક સંયમન રહેતું થયે.

ધીમે ધીમે નીતિન બળ અને પૂર્વરોધ થતાં સાધકને આંતર રુદ્રરણા જેવું ભાસવા લાગે છે. યોગનું સુસંધાન થશે, ચિત્તની અખૂટ સમતા, અદમ્ય ઉત્સાહ, સર્વ સ્થિતિમાં રસમયતા, ધૈર્ય, સતોષ, શાંતિ, સાવધાનતા એ બધાં સાધનો આવી રહે છે.

આ સમયે જે જે માર્ગ છે, વાસ્તવિક રીતે તે સમતા યોગના સ્તંભ છે તે સમર્પણ, આત્મવિજોષન.

આત્મવિજોષનનો પાયો સર્વથા નિર્મીત અડોલ છે. આત્મ-જ્યોતિને પ્રથમ અને દ્વિતીય સાક્ષાત્કાર સાધકમાં રસમયતાની ઝરણી વહેતી કરે છે.

એ છાન પ્રાણુ જવમાં સ્વામ્યવિત વહેતું એ જ મેવાનો
આવે છે.

જન્ય મેવામાં પોખરેણી સાથે થંભી પડે છે. વાસ્તવિક
તે તે મેવ અને મેવ એ મેદ જ આ જમિયામાં દોડા નથી,
તું એ રેવન આપ સનેવ છે, અનુસન્ધ છે, વાસ્તવિક અમ્ય
સર્વે આપ છે.

શ્રવણ મિમિમિત્રું મદન વહેતું જે વિષા સર્વ જાણ તે જ
11. ૨૧ અને ૫૦ ઉપવર્ગી !

જવનું દુષ્ણ મેદના અમાવથી છે એવ તદિ સેવ સારનાના
માવથી છે એમ પણ સંપૂર્ણ તદિ ! એ છે એ વસ્તુના અમાવે
જે રેવન વેલાનો વિષ છે; વચનો તદિ રેવનનું સગા, રેવ
નું વાતારનું, રેવનનું પરિસ્થિતિ, રેવનનું રેવ, રેવનનું કાળ,
રેવનનું છેવ અને રેવનનું સાધન વિચિત્રતાની ઉત્કૃષ્ટ એને રેવ
ની નથી.

સર્વ સાંનિ વિનય

‘ સર્વમાસ ’

૬૦ મિયા

સન્મુદા સદન,

રથાપુર

તા. ૧-૫-૧૭

વહાણા સાધક !

માનો કે એક દુકાનના વહીવટદાર તરીકે તમે યોગ્યતા છે. ખીજો એક મિત્ર તે જ દુકાનમાં ખીજા વ્યવસાયમાં પ્રવૃત્ત છે. તમારું કાર્ય જુદાનું ખીજાનું કાર્ય શરીરઅમનું. એણે તમોને શેઠ એવી કહે છે. સૂચક સંતા આપી દીધી. જુઓ, હવે જ્યારે એ શેઠ શેઠ કદને ખોલાવે છે ત્યારે તમારા માનસ પર વૃત્તિ જન્ય ચોક્કસ સંસ્કારો પડે છે એ જામતાં જામતાં રૂઢ થતા જાય છે. ખોલો હવે તમે એ મિત્ર સાથે પ્રથમ જોટણું હૃદય ખોલી બેટતા એટલું હવે બેટો છો ! જ્યાં તમે કોણ રહે છે ! આ...સો આજળ હવે તમે એનાથી ધણે દૂર થયે એની સાથે વાતચીત કરના કાર્ધ તમારો 'સમોવડ' જુએ તો કે તમોને કંઈક જાણે નહાનપનું જ્ઞાન થતું હોય એમ લાગે છે.

એકદા અકસ્મત જાન્યો અને એ અકસ્માતથી એણે જ તમોને સ્પર્શીને જવાની લીધા તે જ જાણે તમોને એમના પ્રત્યે સન્માન ઉપમ થયું. તમે વચ્ચેનું જાણે જાણે હાજીતર જુડી ગયા હો તે બેટયા, ઉરે ઉર ખીંસીને બેટયા અને તમોને એક અદ્ભુત આદ્ય થયો. આ મીઠી હાજે તમારા ચિંતનમાં મંચન ઉત્પન્ન કર્યું એ તમોએ હવે દદમનથી એવો સંકલ્પ કરી નાખ્યો કે દેવેથી મને હૃદય એને સમર્પી દેજું. જરાય બેઠ ન રાખવો. આ સંકલ્પ કરી પેઠથી નીકળ્યા વચ્ચે અનેરી મુજાણો પડી દુકાને પડોઆ. એ મુખ નિરખ્યું. તમારી જિંવી ગાદી અને ખીજા માજીમો સામે જો અને તમે એ મિત્રને ઉરથી બેટનાં અટકી ગયા ખરું કે ! અ નામ તે પૂર્વાધ્યામ.

ઓ મેં ઓ છે, એકબીજા જાન બચાવે ત્યારે જ જીવવા
 મિત્ર થઈ શકે. બાપે કમરે પૂર્ણિમાના સ્વપ્નામાં જે દેહ મળ્યો છે,
 તે જુનું પર્ણીત રોગ છે. મોંઘે માવા કરેનાં, કુલ ઉપકારો પડેનાં
 તે સમજા, કુટુંબ, મિત્રો અને ગણતર પેટી પ્રતિની મુશ્કેલી
 તે એકાંતે એકી જ બધી કામ જ ન કરે ત્યાં મિત્ર, ખન, બુદ્ધિ
 અને દેવતા અનુબંધી છે. એ માત્ર ૧૯.૫૦ જ સંકલ્પે ! બધો
 કામ મારી વસ્તુ સમજાઈ એકાંતે ગુરુ જ વિચારે પેશનું માવ
 છે. સમજા અને મનના કોઈની જગતનો માત્ર વિચારી જાય છે.
 અને એ પ્રકારે દેવતા પ્રતિ માટેને અનુબંધી નિરંતર કરી પડે છે.
 વધારી વેણ ?

વધારી દેવા ! એકાંતે એ તારું જ કામ પ્રતિ છે. એકાંતે
 માત્ર છે, એકાંતે એ પ્રતિની જાતેના દલી બાપે એ માર્ગનો
 દી જાતો છે.

અનની જાતે અને જાતેના જાતેના જાતેના સમજ છે.

માનતા જાતે છે વસ્તુઓનાં અનુકરણ. એ પડે જ
 અનુકરણ અનુકરણનું અધિકાર અને માત્ર હાથેનાં સંયોગમ
 અધિકાર પામ્યા છે.

માનતાં વિચારે એ તો છે અમોની જ માત્ર. વિચાર દેવાને
 એકાંતે એકાંતે માત્ર ૧૯.૫૦ એ અમો પડે તે વધાર વિચાર મિત્ર
 થઈ અને અને વિચારે પ્રકારે.

માત્રનું જુન એ છે વિચાર સૌન્દર્ય અને પ્રતિમાનો પુન. એ
 સૌન્દર્ય અને પ્રતિમાનો અનુકરણ સ્વામીની જાતે સુનિર્મિત તરાર છે.
 એ તરારે તે જ સમજાઈ ન જાયનાં તરારેમાંથી દુ ગુરુ જ એ
 અનુકરણના અનુકરણને અનુકરણ પડે છે એકાંતે, એકાંતે એ
 અનુકરણ પાડે ! માત્રનાં અનુકરણ અનુકરણ સ્વાદ માત્ર કુલ,
 તરાર કે બુદ્ધિ તરારે પામી જાતો. એ સ્વાદ તો દેવતા માત્ર શુદ્ધિ
 હાથ જ પામીને અનુકરણ અનુકરણ તરારેના દલી મો છે. તરારે જ
 મારે મન આ અનુકરણ અનુકરણ જાતી રહે છે.

તારા અંકે આ ધિર સદેજે મુખી પડે છે; અને એ જ પદે
દે આ એનન અમરતા અનુભવે છે.

માના, માના ! ત્યારે જ્યારે આ શરીર એ અંકે પોરે છે ત્યારે
રે આ હ્રદાત્મા ત્રિવિધતાપને તો શું ! દેવતા બાવનેષ બુદ્ધી નવ
અને આ શુદ્ધિ પણ તારું વિનયથી કેવળ નિર્વિકલ્પ શાન્તતા
છે. અને આ દેહમાં રાજ્યનું મન છેક જ વિચલ પામે છે એ
મેયરી ! તું જ મારા આદમાનું અને અંતરનું આદર્શ અને અમર
તિર્થિંગ છે. તું જ મારા આગામી દિવ્ય કાલ સુજનારી ને નવ તાપ
તારનારી નમંદા, મંમા, વચૂના અને સરપૂ છે. તારાં અધર ને
શૂન અને વાનને સુપાહરેલી ઉપમા પેલા એનનને જ્યારે આમે
તા અઘોરિકા દર્પાત કવિઓ ! આપે છે તે મધાલ જ છે !

અંદમાની શીળી છાયા તો છે, તારી શીળી છાયાનીપે છાયા
મ. રામના કપોલ પર તારી સખતિ સ્વરૂપ મેવા કોશમ્યાજ્ઞા
અને અને પ્રિયજ કશાંતિને જ અમૃત જપું. અને મારી !
અમૃત પીને જ એ રામ, સમો રામ; સર્વવંશનો મૂર્તિ બન્યો
ને ત્યારે સૌથના ભોલ સમ્રાટનાં મ ધિર એ મરણે મુખી પડ્યા !

વાદ વિભુવરી ! તારી પ્રસન્નતાનું એક માત્ર પાત્ર ક્યારે બનું !
તારી સકળ સામગ્રી તારે પાદ કમલે પાષર્ણ પછી જો કમ્પનમાં
ભિન્નાયા જેનું મુક્ત તત્ત્વ દોષ તો એ એક જ છે મારો મોશ, મારાં
મર્મ, મારો મોગ, મારી સિદ્ધિ અને સપ્તદિ સાધના જે કંઈ કંઈ
તું જ એક માત્ર મારું સર્વસ્વ છે. તારાં મંબીર જનાં મંજુમ
મન માત્રમાં જળે દુ જૂતકાળના સકળ હવેનો સાક્ષાત્કાર કરતો હોઈ !

એ મેવા ! તારાં શુભિચિન્ન વરસાવ ! વરસાવ ! એ અખંડધારામાં
વગ સુધાની જ નહિ, સુધાનીય સુધાની સદેશતનું જ્ઞાન થાય છે.

મા; તારી છાયા એ જ છે મત્સ્યલોકનું કમ્પનનું ! તારી વાણી
જ છે માનવ લોકની મંજર સ્વરૂપ કામધેનુ ! એ પરમેયરી !
અને તારું આંતર સ્વરૂપ આગામી અભિન્ન જ છે. તોય તારા

૧૫૩મા આ મન, મનિ અને પ્રાણના પૂર્તીખામે! હરે છે, એનામાં
 દિવ્યતા બધા માટે જ દે તારી મમતિ મરીરમાં આ માનવી આવના
 આગેપુ હુ અને નેથી મા, તું જે વર આપતી હો એટલી હજુ
 તારા અને માન વચ્ચે મિલનના રહી દોષ તો દુ પાકરો! કાળ
 એટલું જ માત્ર વાનું હુ કે માન! તારી સજ્જ જ્ઞાનિ કે જેને તે
 તારા સ્વરૂપનો સ્વયં આરોપ કરી પ્રતિનિધિ બનાવી મોકલી છે તો
 આમાર્ગ પૂરું જ્ઞાન પર એ કરુણાદષ્ટિ વર્ણવ કે જેથી અમે પુરૂ
 નરકિ કળેલાનાં મેનન પુનઃમાંઓ નર અને નારીના સ્વયં શરીરની
 મિત્રે પાર વિસમતા તારા મેનનવંતા સાચા સૌન્દર્યને નીહાળીએ
 આખીએ અને અમૃત બનીએ અને સર્વત્ર અમૃત પાથરીએ.

x

x

x

પૂજ્ય મુનિદેવોને આવા અગાત સ્વયંમાં અનુકૂળ હોય તો અને
 આંતરિક આવનાએ પ્રકૃતિ મેવાનાં મંદિરિયાં આકર્ષતાં હોય તો, એક,
 એ કે ત્રણ કે જે કાળને અને જેટલાં પૂજ્ય રત્નોને પધારતું હોય તે
 પધારે, સંતોના પુનિત પગલાંનાં ચરણરજ્જુ સૌભાગ્ય એ તો છે
 પરમાત્માની ઉરકૃપાનું સંગેવર! પધારતું કે ન પધારતું એ પરમાત્માના
 પ્રસાદ ઉપર અવલંબિત છે. એ પરમાત્માની પ્રેરણા અમીટ હસે તો
 એમ બનશે જ અને એ તો શિરસાવલ જ હોય ના! વદાક્ષા!

આ દેહને કરીએ અગવડતા નથી, સર્વત્ર જાણે એ પરમાત્માનાં
 સાકાર સ્વરૂપમાં પ્રેમ, પ્રેમ ને પ્રેમ જ દેખાય છે. ભક્તિ મેવા તો
 ઠેરઠેર પોતાનો પુનિત બોલો કુમેર સા ઉદાર દેમે પાથરી રહી છે.
 પરંતુ વદાક્ષા!

“ જાગે મેવા અંજનો,
 ઉપયોગ ન ઉપયોગ ”
 સર્વત્ર શાંતિ વિસ્તરો.

સ-મુદ્રા સદન.

સ્નાયુર

તા. ૧-૫-૩૭

પરમ પૂજ્ય આત્માર્થી મુનિ પુંગવ ચરણે ।

વદાસા । પ્રથમ જગદિશ્વર પછી સદગતા, ત્યાં કલ્પિતના ખારી
છે, ત્યાં જ વદાસા, સુચિત્તે કરગતા જાસે છે.

નિયમો કે જે કેવળ મૌનિક હોય છે. એ ઉપર દયામાં તે
જીવી ગરજ સારે છે. વિજ્ઞાનિકતાં અનેક પુષ્પો જેમાંથી
ન પામે છે એ રસધામ કેવળ સ્થિતિ સૌ સ્વચ્છ અને નીર સૌ
જો દોષો ધરે, એ પુનિતતા જ જગતના સાધક પરિણામ અમોષ
શું પામેય બની રહેવું ધરે.

પ્રિયતમો । દેહ સાધનની સર્વથા નિયમિતતા પરમના મદા-
ને આધીન વર્તે છે જ. આપ ઉરથીપિયુષ વારણ્યો જે
ને અખંડ શુદ્ધિ સિંચી રહે છે, તે જગત તો સત્તર જ હોયના !

વદાસાઓ ! આપ સૌ એ જ પરમજ્યોતિનાં પ્રતીક છો !
ને વિના પ્રભુ ! દીપક શા ? દીવેલિયાની જ્વોત ધરનાં આંગણાં
છે. મદાદીપકની જ્વોત પ્રભુનિ મેળાના અવનિ જ્વોતો શાં
જ્વોત અન્યાગમે ! ! !

જોતો સર્વ જો શાંતિ પામે.

સન્મુદા ૨

૨૭/૫/૨૧

૧-૫-૩

પરમપૂજ્ય ગુરુદેવ !

વદાતા વિભુવરને ચરણે સપ્તાદ ભાવ રસનિધિ. નમઃ
નીતરતી એક જ અંજસિ.

(આશાવરી જંગાસી લય)

ઓ રસના !

પરમ સુખધામ રામ નામ જપના ! ! (૨૬)

સકળ મનોરથ સિદ્ધ કરેત હૈ, હરત જિવન અપના

.....જપના...ઓ...રસના

પરમ સુખધામ રામ ..રામ...રામ...રામ

રામ...નામ...જપના

કૃતિમ કલંકિત દિલ અધ અંકિત પુનિત સરસ શરણા

ઓ રસના ..

ધ્યાન યોગ પુનિ તત્વજ્ઞાન યુનિ યોગ સદૃશ સધના

સુખસ આરામ...૨૬ સિવારામ.

સુખસ આરામ...૨૬ સિવારામ.

શુચિ રસપાન ખના.

'સન્મુદા' સુદૃશ જપન જ્યોત જગ્ય રામન તિમિર મુખના

જપના.....

હાં રસના.....

પરમ સુખધામ રામ...રામ રામ રામ નામ જપના.

ગુરુ પાદાંજુને પુનઃ પુનઃ શ્રી હરિ ઈ

સાનુસય વંદન

સર્વ જ્ઞાંતિ વિસ્તરે

'સંતબ્ધાલ'

૭ પ્રેમા

સન્મુદા સદન,

રત્નાપુર

તા ૮-૫-૩૭

વદાસા સાંકે !

સનાતન તરવ એ તો છે સનાતન ચેતનાં શુચિ દર્શન !
માં બાહ્યની વિચિત્રતા એ તો છે માત્ર સાંકે ઉરનું આત્માસિત
નેત્રિંબ ! વદાસાંઓ ! પરસ્પર દેવાની સંકેત સાંધી આશિર્વાદ,
શિર્વાદ ! વલિતા તાંકર નૃપમાં નાચવા કરનાં નિસર્ગમંદાના અંકે
પનું અધિક પ્રેમર છે. એવનું પ્રેમર છે.

(૧) અમૂલ જીવનના વદેતા પ્રવાહને પૂર્વાપ્પામેતા પૂલથી ના
મેલ કેવળે શુભ દષ્ટિના વિશાળ સાગર પ્રતિ સદાય અખંડ વદેતા
વદેતા હો.

(૨) બધા ! ઉરની વદેતી પ્રેમામાં અમુચિસ્પર્શ શોભે ! એ
તો અમુચિનેષ પુનિતતાના પુંજથી સત્તર કરી દે, પરંતુ નિઠાસ
નેનું તો એ જ એક કર્તવ્ય છે કે જે મલિન સત્તરને વેગળું કરી
ને જ એનો સંગ કરે !

વદાસાંઓ ! પ્રજોજનના પાસથી સદાય ચેતના રહો ! પ્રેમાની
તે તરફ તમારાં માનક શાં નેણુલાં, સત્તર શુભાં રાખો ! પરમાત્માને
એ તમારાં સર્વ કર્મોની સફળતાનાં સ્વાર્થજી કરો ! તમે ખરેખર
કરે બામની આશ્નોથી છેક જ મુક્ત થશો.

અને...અને તમે અલ્પ મટી મદાન બનશો. અદંકારની સાંકડી
માંથી છટકી તમારું ચૈતન્ય અનંતનો મહાસાગર બનશે.

તમારી કામના, વાસના અને લાલસા કેવળ દિવ્ય આહ્વાદનું
મ ધર્મ જશે.

સન્મુદા સદન.
રણાપુર
તા. ૮-૧-૧૭

વહાસાં.....!

એ હો ! અખંડ આનંદ રહે !

કથાપુત્રને મંગલતણું, મંગલ મનોદર નામ છે;
જ્યાં રામ ત્યાં આરામ છે, ને સાધનો વતમામ છે.

મદાવીર, કૃષ્ણ કે રામ એ તો માત્ર એક જ ચેતની
અનંતનાનાં વિવિધ સ્વરૂપો છે અને એ સ્વરૂપની પાછળ વિવિધ
અને બંધનમ આદરો છે. જ્યારે વિકસતું હૃદયપ્રસૂતું સંસારના
મોહનાપથી સંતપ્ત થાય છે કે કરમાય છે ત્યારે એ આદર્શનો
હિરણ્ય, અમૃતનું સિંચન કરી અને નવપદ્મવિન કરી શકે છે !
અને એ જ હૃદય પુરુષ પોતાની સુવાસ, ભાવનાના વહેના અશિષ્ય
અનિશ્ચયી, સંસારને પ્રેમ, પ્રેમ ને પ્રેમની સુમધથી ભરી દે છે.

ધારા ! રસના, જીભને માત્ર એ જ સ્વાદમાં આણવા દે !
કાનમાં એ જ એક પવિત્ર જ્વાળિ બરવા દે ! તમારા મુંદર ઘરીરો
એ જ ભાવનાનો સ્પર્શ થવા દે ! તમારાં લેચનિષાંમાં એ જ અપ
દગવા દે ! તમારી નાસિકાને એ જ સૌરભ સુંવા દે !

ખરેખર, તમે જ્ઞાનિથી જામનાં સંકરોથી છૂટી જશો, તમ
સર્વ બંધનો ખરી જશે, તમે આગ્રાદ અને આગ્રાદ બનશો.

અદા એ જીવનનું રસાપ્ત છે. દિગ્મત એ બીરુ દિગ્મતો જે
બેરુ છે. જમ એ જ્યાં છે, ત્યાં ચેતન દરિનો રામ છે જ અને એ...
વદાનો જ્યાં દાહર છે ત્યાં શું કમી છે ! એને જ ચરણે રહે !

આનો પાગ મો અનિમે રહે.

બોલો કે માનિ

સંતમાસી

વદાતા હિદામુ તુલ્ય :

આ વિપ્તી પ્રવેશ પરમાર અને પ્રતિ પાત્ર્ય એક નિમર્શ
મદાનિરમ પ્રાંતી રહી છે. જન્મમાનુષ્યને ને નેનિનિર્માન
એકાદ કમના અથગ કાનુને વહારી છે. પ્રત્યેક પુખ્તાર્થ,
નિવન અને કરમાવની પંચપુરિશા એ છવનનુ સ્થાપન છે.
ને નાનુમેને કમળ રાખવાની જ મેનન વિષમે છે; વિષમે છે.

મુખાવની કદમે કદમે કેવાં કાળ સૌન્દર્ય છે! મેનુ છવન
મેનુ જ નવે કાં સૌન્દર્ય અને રમો પુન ન દોર! એ પુન
નિષર્ગદાતાનું ઉચ્ચતમ દિગ્નુ ૫૨ પાં છે !

' છવન એ તે છે કેવળ જગતમાં એમેર સુખમ કરવાનું
ન. ને દિનિર્માણી સ્થ જેમે છે અને ને અનેકાં વીરોચ્ચાસથી
મેનુ' કરીને પુન એને બાજી પીરમી કે છે. '

પ્રામંચો !

છવન વિષે કદી માંવાનુ વલ ને કદી બેરથીય કુંકાર !
કીર્તીદા મુખારજાં યુરિમ્મો દેવને ૧૧મં ને કદી વિચારનાં
જલમળ તાને ૧ પડે !

ખાડું, ખાડું, ખાડું, તીખું અને કાનું નવું ૧ સ્થપવ છે રાઈ
ને તરછેડી ના ! મૌની સ-સ્થ જમાવટ કરો !

પ્રેમનાં અમન પીએ, અને પરમે માંડી પીએ !

સર્વ શક્તિ વિસ્તરો.

ૐ પ્રેમા

સન્મુદા સદન,

રણાપુર

તા. ૮-૫-૧૯

વદાસાં સરગહુલ્ય !

આવો, આવજ સૌ અભિન્ન છીએ. 'જેનું તેને' જમ એ
એક જ સદયે સૌ આશ્વાદીએ, આનંદીએ.

(૧)

આવો, આવો ભરથી ભર આસિંગીએ,
આસિંગન આ દિવ્યમુધાનો મિત્ર જો,
પી પી પ્રેમજ રસ એન આનંદનાં !
વશાધા ! નિદ્રાએ આલમ જ્યોત અનંત જો...આવો.

(૨)

ગંગી, બાગી, યોગી પ્રજુલી પ્રેમનાં !
આપુડાં પિપુડાં સૌ દિવ્યજંદ જો,
અમ્યમ્યર અપ્રાંઠ બાવનાં દુલ્હાં !
કોમલ કળીએ નુરખિલત મકરંદ જો...આવો.

(૩)

વનું, વનું, કુવ, ધમનું નાનને બાવટાં !
અંત વિંતના, દેવ વેગ વિરેક જો,
ગેલી, મેલી, જરડ, કિરોડ, પુષ્પાનનાં,
વન રવિનાં વનંતજ મંડળ એક જો...આવો.

જો...જો...કેળી ઉર આપીંતીએ.

જાંવ દેડિ વિસ્મરે..

સન્મુદા સદન,

રણાપુર

તા. ૮-૫-૩૭

પરમ વંદનીય આત્માથી મુનિ પુનવોને પુનિત થયે !

વદાક્ષા ! પદેપદ પ્રેમના અમ્ભથી હૃદયાર્ધ રક્ષાં છે. સંત
એજ વસુધાનો હૃદયો અવકાશ છે. દેવોને દુર્લભ એવા
મંદિરિયામાં એજ એક અગ્નેઃ આકર્ષણ છે.

જે ભૂમિ આવા પુનિત ચરણસ્પર્શથી પાવન થઈ રહી છે, તે
ભૂમિ એ તો મત્પંથોકની વિભગ સી મંથા છે.

પૂજ્ય પ્રમુ ! પ્રેમ, પ્રેમ ને પ્રેમ એ જ પુનિત પથનું વિપુલ
રૂપ છે. સકળ બંધનેશ્વરીથી મુક્ત કરનારી પરમાત્માની પ્રસાદી છે.
સર્વ દ્રવ્ય, સર્વ ક્ષેત્ર અને સર્વકાળથી અતિત થઈ જોયા ને
નર ચેતન પ્રદેશમાં જીનારું નરક પક્ષી છે. દૂર સદૂર એ તો
સ્થૂળ દૃષ્ટિનો જ વિષય બની શકે ! પ્રિયવર ! પ્રેમના મહા-
વિષમાં સૌ નિકટતર છે, સૌ અભિન્ન છે, સૌ એકરસ છે. કોરીની
તો હૃદયો જોરા. એ જ પ્રમુ ! દિવ્ય વિમાનનું પગલું ! પુરાણમાં
રાખતું વામનાવતારમાં દોરેલું રૂપક કેતું સ્વસ્થમ છે ! દિવ્ય-
વેગની વાયુથીયે વેગમત અતિ પ્રેમનાં આદિવ્રતો આજગ દારે છે.

અખંડ વહો વહાવાં ! એ પ્રવાહને સૃષ્ટિના વ્યાપક પ્રદેશમાં
દો ! ! ! સતત વહેવા દો ! ! ! અવનિર્મા અમર સુખ લાવનાર
એક સુદૃઢ છે. અનુચ્છ આરાની લવ્ય સામગ્રી એના દેદારમાં
સી રહી છે !

સર્વ સૌ યાન્તિ પામે.

વડાજી આદરજાહેર !

જોનાર કબજા અણી એ પ્રતિનિ પૂરે છે, ૧ એ ૨૬ આદર
'સન્નિધિ' નીસરે.

(૧) પ્રતિનિધિ અને વિદ્યાર્થી એ મુદતમાંથી દુનિયામાંથી
મુખ્ય રહેશે છે.

(૨) નમસ્કારી દરેકે આં પ્રતિ ૧૧૭, એ નામમાંથી
અને સાધનાનું સાધન છે.

(૩) એકાદ નામો સાથે આંતર એકાદ ૩ એ નામો
મુખ્યમાં દેવ.

(૪) દાસ, અમ, ૩ અમલ એમાં નિર્ણય દેવ ૧ એ અમારે
દેવ.

(૫) એક જુદા એક જુદા નામો રમિ નામ ૨૬ એ ને સગીર-
સાધના તો છે, તેમ જુદા એક જુદા નોમનું, ૧૫ દિનાર છે.

(૬) આંખથી એમાં વિશેષ એકાદ ૩ એ સેવા, પ્રેમ, સતેવ
અને પોષાત નવા અર્થનું નામ કરાવે.

(૭) કાનથી એનું સાંભળનું ૩ એ દુનિયામાં રાખાતા સાવે.

(૮) વાળીથી એનું નોમનું ૩ એ સારું અને આં મીઠું દેવ !

(૯) 'અપા' એને દેવતા ૩ એ વાતમાં કેવળ વાળી ૩ એ
મજીથી ૧ મોંઘા મૂલી છે તેનો વ્યવ થશે દેવ ! એ અપાથી નહ
દર દેવતાથી અર્થ ઉપાધિઓ દેવ છે.

અર્ધન સાંનિ વિભાગ

સંતમાસ

બીજી બાબુથી પૂર્વોપાસનું પ્રજન મોઝું ધમી આવે છે અને
મેં એને દુરથી નીલાદરને જાણે એમાં જગ્યા જાણે છે અને
જે પછે તમને દુઃખના સચોટો પેરી વગે છે. તમે મુઝ્ય બનો છે
તમે એથી જ આસન્નિથી દુઃખને અનુભવો છે.

ચાલ રાખો ! જે વગે એ એક જ મદાનિયમને અંગીન તમારું
કામ કમો અને સકામ પુરુષાર્થ ધર્મ જરો. તેજ પછે સર્વ જ્ઞાનંદ
વિગળ જ વર્તો ! ! ! એનું જ નામ ધર્મ. ધર્મ એટલે મમત્વ જમવાન
વિધીર દેવ ' યમ્યુ સદાવો ' કહે છે એ જ. એ મદાર્થમગ છે.

બદામા ! એક આત્મજન્યુનું સાધના સરીર અસ્વસ્થ થતાં
પ્રમાણું સેવાભાષી વિચારું તત્ત જ દોરી જાય છે ખાં ! અને તમે
કાન એકપારી સેવા કષો કરો છે. એમનાં દુઃખ વેદના નેહને
મંતર સામણીમાં એક થોડું શું વેદન-અનુકંપા તમારે વિશે પણ ધર્મ
જ જાય છે. હેમ ! આનું જ નામ તે સદાજ અનુકંપા. પણ વારુ,
તે દુઃખ અને નિકટ સંબંધીના અસ્વાસ્થ્યથી થતું દુઃખ એ જે વચ્ચે
ધર્મ દેર છે !...

હા...છે. અને ત્યારેજ હવે તમે રીથી વિચારો. એ દેર તે
કોણ ! રાનો અને રા મારે !

આ દેવગ વાણી જ નથી, અનુભૂતિ છે. તમે એ રૂપે
પ્રથમ પ્રદો, પછી વિચારો. વિચારતાંજ તમેને કંઈક એક નવીન
જાતની વિશ્વદાનુતા કાસશે અને જે પછે એ નવીનતાથી આકાંક્ષા
તમારી જિતાવુ સુરિ આગળ વધશે, અવલોકશે, કે દુરત જ એક
અનુભવનું અનુભોત રત્ન પામશે, એ રત્ન તમારા જ્ઞાનવિકાસનું
એક દીપક શું અજવાળું બની રહેશે !

ધારા ! મદાસામરનાં મોલી લો મોંઘાંજ દોષ ને ! મરજવા
અન્યા વિના એ કાંઈ પમાય ! અને વદામા ! અકસ્માતથી મગી જાય

ખીછ જાન્યુથી પૂર્વાધ્યાસનું પ્રગળ મોજું ધસી આવે ॥ અને
મેં એને દૂરથી નીહાળવાને બદલે એમાં ભગી જાઓ છો અને
જ પછે તમને દુઃખના સંયોગો ઘેરી વળે છે. તમે મુન્ધ બનેા છો
અને એથી જ આસક્તિથી દુઃખને અનુભવો છો.

યાદ રાખો ! જે પછે એ એક જ મહાનિયમને અધીન તમારાં
કર્મ ક્રમો અને સકળ પુરુષાર્થ ઘર્ષ જશે. તેજ પછે સર્વત્ર આનંદ
ભંગ જ વર્તશે ! ! ! એનું જ નામ ધર્મ. ધર્મ એટલે શ્રમણ ભગવાન
હાથીર દેવ ' યત્યુ સદાવો ' કહે છે એ જ. એ મહાધર્મગળ છે.

હાથા ! એક આત્મચન્દુનું સાધના સરીર અસ્વસ્થ થતાં
મારું સેવાભારી દિલકું તરત જ દોડી જાય છે ખરૂં ? અને તમે
તત એકધારી સેવા કરી કરો છો. એમનાં દુઃખ વેદના જોધને
અંતર લાગણીમાં એક ઘેરું સું વેદન-અનુકંપા તમારે દિલે પણ ઘર્ષ
જ નાય છે. કેમ ! આતું જ નામ તે સદાજ અનુકંપા પણ વારુ,
મેં દુઃખ અને નિકટ સંબંધીના અસ્વાસ્થ્યથી થતું દુઃખ એ એ વચ્ચે
ધરે છે !...

હા...છે. અને ત્યારેજ હવે તમે ફરીથી વિચારો. એ ફેર તે
પો ! શાનેા અને શા માટે !

આ કેવળ વાણી જ નથી, અનુભૂતિ છે. તમેા એને એ શો
પ્રથમ પ્રહો, પછી વિચારો. વિચારતાંજ તમેાને કંઈક એક નવીન
જાતની વિવક્ષાક્રુતા ભાસશે અને જે પછે એ નરીનતાથી આકર્ષોઈ
તમારી જિતાસુ ભુદિ આચળ વધશે, અવલોકશે, કે તુરત જ એક
અનુભવનું અણુમોઝ રત્ન પામશે, એ રત્ન તમારા જીવનવિકાસનું
એક દીપક સું અજવાળું બની રહેશે !

ધારા ! મહાસાગરનાં મોટી લો મેંધાંજ હોય ને ! મરજવા
અન્યા વિના એ કાંઈ પમાય ! અને વહાવા ! અકસ્માતથી મળી જાય

તો આકસ્મિક મળેથી વસ્તુમાંથી શું મેળવાય ? જે મીઠા વખતે ભોજનમાં મળે છે તે વહાલા પેટપૂર ખાધા પછી । સુધા એજ જિજ્ઞાસા.

જિજ્ઞાસા વિના જ્ઞાન નથી.

પિપાસા વિના પાનની દહેજત શી ?

પુનઃ પુનઃ સ્મૃતિમાં ધારો કે,

જે કંઈ થાય છે, તે મદાનિયમને અનુસરીનેજ થાય । તમે તમારા પુરુષાર્થને, તમારી પ્રાપ્ત સામગ્રી વિકાસ ન અવધારી ઉપયોગ કરો અને ફગની ચિંતાથી સર્વથા મુક્ત તમે અને તમારા સકળ સંબંધ ઉપરાંત સકળ સાર્થ નિરાભાધ રહેશે. તેથી તમારા જીવનનું એ અમૃતચિંતુ જીવન અમૃતથી હોતોહસ ભરી દેશે અને દાગે દાગે થતાં નિર્માલ્યે મોઝાકથી મુક્ત થઈ તમે આખ્યાત્મિક મરજીને સ્વજીવનપદ પામી જશો. મારું વિકટ નથી આવે.....

આમે મનંત્ર સૌ સંનિ પામે.

સંતમા

વહાણા સાંચક....!

કેવાને યરજે એકપણ ક્રિયા અદેગુક નથી અને આશિષ નથી. દેવી આંખે દ્વાય સદ્ય બામે તો ત્યાંજ સર્જના હુપાયેલી છે. ક્યાંથી, નિષ્કપરી અને નિરાશિમાની સેવકનું દિલ એ હમેશાં મેગ ન રાખે છે.

ઉત્સાહનાં અમૂળ અને પ્રસન્નતાના વાયુની મંદમંદ લહેરો મેજ રહે છે. વ્યવહારિક ભુદિનાં કાટમાં એ દ્વાય જરાગર ન પા. સર્વ પ્રદાનું પાત્ર એ જની શકે તેટલી ઉત્તમ ભૂમિકા નથી. હોયે વ્યવહારિક ઉચ્ચાટ થી ! સર્વથા એનેજ સર્વોપજ, આ અને પ્રદાનું સેવકને કદી સાધનોના તોડાએ મુક્યો નથી. અજુકાર્યાં જો, એજ મેગવી આવે છે, કે જે મદાનિયમને દ્વાય સાંપકનું મક્કા છાત, એક કોમગ દ્વા સમુ મેવ કરી રયું છે.

દેવને, પ્રમુને, શુરુને કે પરમાત્માને યરજે જે અધ્ય' ધસ્તાનાં તે કેળાનાં અન્ન કે જગનો'ધ.

(૧) કેકપણ જાગકનું દિલ ન દુઝાય, આ વિચારાટીનું ક પણ દુઝકું સાધકના તાપથી કે જાપથી ન કરમાય એની પૂરતી જાગ રહે ! રાખો ! !

(૨) સૌના જ્ઞાતમત્રાવે અખંડ મેઘાવત આદરો સૌનાં ઉર મેઘે ઉર મિલાવો. એજ ઉપાસ્યની પૂજા છે. એના નેવેવમાં ન પડીનું વદાલસોપું દેધું નામે છે. એજ એનોપૂષ છે, દીપ છે અને જ સામગ્રી છે.

(૩) કોપને આપીને કરાના છાનમત્રિ બેઃ-એરા અને પ્રમ
સાં તામનનો એજ માર. પ્રિમમય મેતાનું કપનું જે મુખાગીને હાથ
માખું, એને કરીએ મુખા નદિ જાગે । પરમાત્માના ચેતન્ય વારમાનાં
જીવમાત્ર દહાર છે. તમે ' પાતરકાગિસ ' દો તો બેટરીમાં પાતર
પૂરો. તમે એનાથી જ ઊંડો, એ તમારાથીજ છે. પરસ્પરમાં તેને
વિનિમયે જ તમે મોટા મળાઓ છો. સૌ તરફ સમતા ભરી જામે
નીદાગી, અને તમે તેજપત્રે અમર બની જશો.

(૪) કોઇ સત્તા અને સદેશ મંત્ર, ધંત્ર, તંત્રમાં ન બરમાશો !
એ બધાં તો જડપૂતળાં. તમારી અદ્વાનું ચેતન્ય જ સૌને અગ્નિ બનાવે
છે. તમારી દષ્ટિ એ તરફ કરો. દામ્યુભર માડું' માનેહું બૂમો કે ગુસ્ત
અખૂટ ખમ્મનો હાથ બાપશે.

(૫) તમે જ્યારે કોપને વશ થાઓ છો, ત્યારે તમે મડી બીજ
બનો છો. બીજપણને ધારણ કરવું કે ન કરવું એ તમારા હાથની
વસ્તુ છે. તમે ધારશો તો તમે તમારામાં રહી જ શકો. તમે માનું
છે કે સુખ અને દુઃખ પદાર્થના સ્પૂર્ણ રૂપમાંથી આવે છે અને જ્યારે
સાચું તત્વ જિજ્ઞ છે. છતાં તમે એટલું જાંડું ન વિચારતાં સ્પૂર્ણ પદાર્થમાં
એનો અમાત્ર જુઓ છો અને ગુસ્ત તમે સાક્ષીગા બની જાઓ છો.
જ્યારે તમને સેવા અને શ્રમની ધૂન સામરી ત્યારે તમે માનવહૃદયની
જાંઘણમાં પેસી જશો અને તમારું આંતર ઉપડશે. જ્યારે એ
ઉપડશે ત્યારે તમે એના શરીર તરફ ન જોતાં એની ચેતનતા તરફ
નીદાગશો અને ત્યારે આજની દુઃસ્વક દષ્ટિ ટળી એક ઉચ્ચતર ભવ
દષ્ટિ તમેને સાંપડશે અને ત્યારે જ તમે સમજશો કે માનવજીવન
કેટલું દિવ્ય અને ભવ્ય જીવન છે ।

તા. ૩:-

(૧) જે દાણ અધિન છે તેને ભાવિ દાણેની ચિંતામાં કાં
વેડે છે વહાલા ! જે હાથ છે તેનો વહાવો લઇ લો. ' આજનો
લહાવો લીજીએ રે કાલ કોણે દીડી છે ।

તમારી બેતપરીની કામન ફેટણી બધી ! એ ખરીદનાર કાબુ
એજ તમારો આત્મા વાર, ફેટણી બધી એને કિંમત આપી દશે
જ્યારે આટલી કામન છે ત્યારે એક કામની પાત્રમાં તો માથા
પણ તેવેજ શોભેને ! સોનાના પાત્રમાં ડાબુ કાબુ બરે ! એમાં તે
પવિત્ર ને સ્વચ્છ વસ્તુ જ ઝાળેને ! સદ્વિચાર જેવી જગતમાં
બીજી કંઈ સ્વચ્છ વસ્તુ નથી મળ્યામાં તો એને જ મૂકાય.
બીજું જે કંઈ વાપુમંડળમાંથી આવે તેને તો દૂર જ રખાય !

(૧) જેમ પવિત્રતાની દિશા માટે, તેજુજ બચાવેલી મહિનતાને
દૂર કરવા સંબંધીમાં પણ તૈયાર રહેજુજ બોધએ.

(૭) એ મહિનતા પૂર્વે જ્યારે તમે નહોતા સમગ્રતા ત્યારે
માસતથી ધૂસી ગઈ છે. તેટલાજ મરિ તપને વિચારસક્તિ અને
વિવેક છુદ્દિની જવાબાવિક ખીસવટ મળી છે કે જેથી એ દારા
તમે! મહિનતાને કાઢી એને સ્થાને બીજી પવિત્ર વસ્તુ મૂકી શકો !

ૐ શાંતિ

સંતબાસ

(૩) તમે અહ્યર્થાશ્રમમાં હો ત્યારે તમારે એ આશ્રમનું સંપૂર્ણ પાલન કરવું ધરે. અહ્યર્થા એટલે અહ્ય-આત્મા તરફ પ્રયાણ કરવું તે એ પ્રયાણ કયા પગે થાય, તે તો તમે જાણો છો ! એનું પ્રથમ પગથિયું તે અહ્યર્થાશ્રિયતા.

(૪) યથા સમાદમાં ઇન્દ્રિયોને જગતું કરેવાઇ મળે છે. હાં તમે એને ચિંતવો, સાથે એટલું ફરીથી ચિંતવો કે આત્મા એટલું શું ? તમે એને આજે નથી જોઈ શકતા એમ જાણે હોય, એની કંઈ શીકર ન કરો. વાયુને તમે જોઈ નથી શકતા, પણ એને સ્પર્શથી પરખી જશર શકો છો. તેમ તમારા બાજુ કુસુમસા કેમળ મનમ જે ઉચ્ચ સંસ્કારો અને ઉચ્ચ વિચારોનું પૂર આવે છે તે ચેતનની આત્માની કેવી સચોટ પ્રતીતિ છે વાડું ? તમે જ્યારે બિજાનામાં પોઈ સુખનિદ્રામાં ગ્રુલતા હો છો ત્યારે તે હાજર રહી તમારી જેવું અખંડ સેવા બજાવે છે ? વાયુમાં ઉડતું બારીક કણકણું તમારું કોઈ આગળ પેસી ન જાય એ માટે મટકું મારવાનું કાર્ય જેનું સ્તન જારી રાખે છે ! અહો ! કેવી એ ચેતનની અદ્ભુત સેવા છે ! તમે ખાઓ ત્યારે અને પાસ લો ત્યારે એ બન્ને નળાઓ મિન્મિન્ન હોવા છતાં જરાય જુદા ન થાય એ માટે એ કેટલી બધી કાળજી રાખે છે ? અને એણે તમારા આખા શરીરમાં મનમતંત્રનું જે મશીન ગોઠવ્યું છે કે તમને જરાક કંઈક સ્પર્શે કે તુરત તમારા શરમ કંપી ઢાંઢે છે ? માલો, આવા ચેતનની સેવા સેવારે એનો જેમો ઉમડા બસો આપવો જોઈએ વાડું ?

(૫) આટલું દમેઈ વાદ રાખવું કે આ જગતના નાના મોટા બધા પ્રાણીમાં પણ એ ચેતન છે જ. માત્ર ફેર છે, તે વિકાસ ઉપર નિર્ભર છે. તમે તો યથા માણસ અને માણસમાં પૂરા માનસપ્રાણ-પાંચ ઇન્દ્રિયથી પર્ણિત એવા માણસ ખડું ? તમારી આંજળીનાં ટેરમાં કેટલાં કાર્ય કરે છે ? દંજુ કેઈ મશીન એનું સ્તન જાળી અને બારીક જનું નથી એનું તો અગ્નિન ! એ તો મરુનું ન મરુનું !

તમારી જોષીની જીમ્મ જોડી નથી કે જે જીમ્મનાર જોડી
 એક તમારો આપના વાત, જોડી નથી એને જીમ્મ આપી હશે
 જ્યારે આપણી જીમ્મ છે ત્યારે એવા જીમ્મના વાતમાં તે માત્ર
 જોડી તેરોજ રીતેને કે મોડાના વાતમાં જોડી જોડી કરે કે એમાં તે
 જોડી ને જોડી વાતુ ન જોડીને કે જોડીનાર જોડી જોડીમાં
 જોડી જોડી જોડી વાતુ નથી જોડીમાં તે એને ન જોડી
 જોડીને જે જોડી વાતુમાં જોડીમાં જોડી તેને તે જોડી જોડી

(૧) જે જોડીનાર જોડી જોડી, તેજુ જોડીને જોડી જોડીનાર
 જોડી જોડીમાં જોડી તેજુ જોડીને જોડી

(૨) જે જોડીનાર જોડી જોડી ત્યારે જોડી જોડીનાર જોડી
 જોડીનાર જોડી જોડી જોડી ત્યારે જોડીનાર જોડી જોડી
 જોડીનાર જોડી જોડી જોડી જોડી જોડી જોડી જોડી જોડી
 જોડીનાર જોડી જોડી જોડી જોડી જોડી જોડી જોડી જોડી

જોડી

જોડી

સમુદા સદન,
રણાપુર
તા. ૧૫-૫-૩૯

ધ્યાસ જિજ્ઞાસુ હૃદય !

આ બ્રહ્મિકામાં ઉદીરણા પથ્ય નથી. હૃદયની રાહ માટે હૃદય થોડું થ'બો ! જીવન એતો રસિક રૂસડું છે. ધ્યાસ ! એ આજ સંસારનાં આબોહવાથી વિકસ્યું છે. એ ખ્યાલને ખચિત સામે ધરો. એમ કરતાં જીવન માંહેની અસંખ્ય એવી કંઈક મુઝવણો શાન્ત થઈ જશે અને તમે આજથી વધુ એવા અપરિચિત તેજને પારખી શકશો એટલું જ નહિ પામવાનાય અધિકારી બનશો.

'સંન્યસ્ત' એ તો છે પુનિત હીર. કંઈક શુધાતુરો એને આંખે રસતુલ્ય થયા છે. પરંતુ બહાસા ! એ તો રજું સિંદણનું દૂધ ! ! સિંદણના દૂધ માટે કનકપાનની અપેક્ષા જોટલી સ્વાભાવિક છે તેટલી જ 'સંન્યસ્ત' સ્થાપવા માટે ય સ્વાભાવિક છે. વિશ્વને કસોટી થશે. થવા દો, એમ મહાનિયમને અભિષ્ટ હોય તો બસે એમ હો ! કસોટીએ ચડાવેલા સુવર્ણ જ દેવાના હાર બની શકે છે બાપુ !

સંસારમાં મીઠાસ કે કડવાસ આપવાની શક્તિ નથી. ચેતન દ્વારા શક્તિ પર સ્થાપિત થયેલા અખ્યાસો વડે જ એવું રસ વિરસ વેદન થાય છે. છતાં સંન્યસ્તની આવશ્યકતા તો છે જ પણ પ્રથમ માનસિક. જ્યારે માનસિક સંન્યસ્ત મોખરે હશે, ત્યારે સાધકને બહાર ભાસતા સંસારની અસારતા કે અસ્વચ્છતાનું મૂળ અંદર જ દેખારો. અમલુ ભગવાન મહાવીર દેવે 'અપ્પા કત્તા વિકત્તાય મુદ્દાણ ચ દ્દહાણ ચ' આત્મા જ સુખ અને દુઃખ કર્તા, બોક્તા છે. એના નાશાપચા પાછળ એમની સાધન તો આજે જ સાર છપાયો છે. વીર ! ચેતનના મહારાજ્યમાં વિવસનું તો આજે જરા આચળ જન્ય અવલોકો બને

વદાણા આત્મચાંદલ !

આટલી જમી બાકુતલા પીરને પાકવે ! કાપરને
જમને વેચ્યો કરો તમે પોતે શાન્તિના સદનની
પડો છંચો કરો. કુખ, કચેલ અને અશાન્તિનાં
જા શાન્તિનાં અમુત હંદ મે.

ધર્મ સાધના એ પોતેજ સંકટનો જિરિ
અર્થે વાતુ તેજા વચ્ચે ૪ અકોશ રહેતું ત્યાં
આનિ, બેદ, વિકાસ એવાં વાદળાં, જાણ ! મુખ

કુખને ન કચ્છો, કુખને કચ્છો. કુખ
અર્થે વાદ કરાવે છે. મોદ સંમથની ભાગ
કરો. મનની મુક્તિમાં હાથ કે પગની પાંખ
કર્તા નથી તમે ન્યારે જાણ અને કામ-
કચ્છો તે જ જમી જાનમાં અધિકારને

વદાણા ! પીર બનો, પીર બનો,
મેકીનું જ મપ રમરજ અને ખાન કરો

સમુદા સદન,
રજાપુર
તા. ૧૫-૫-૭૭

૫. પૃ. આત્માર્થી' મુનિ પુંગવોના

ચરણ કમળે પુનઃ પુનઃ સદર પ્રાણિપાતન સદા
મોહન યપિછ !

'વીરજ્યંતી'નું મંગલપ્રભાતનું રસમયતાના પૂરથી છત્તકનું પત્ર આ
સપ્તાહે મળ્યું ! વ્હાણા પ્રભુ ! ગત સપ્તાહના સૂરણ સરોજપીતમાં
'નિમિત્ત નૈમિત્તિક પદ્યમાં' એક કડી છે, તે ફરી મૂકીએ તો આ-

મહાવીર તિશ્નણી વાડી માસિકના,
માળી ધર્મના પ્રાણ લોકના શાહજી,
સત્ય અને સિદ્ધાંત ચૈત્ય મંદિરના,
સેવક સાધક આત્મા સેવ્ય સમાનજી...ચેતન

પરંતુ વ્હાણા !

શુભાનુરાગિતાએ જ્યારે હૈયું ખીસે છે, ત્યાં પ્રતિકાર અને
તેય અનુચિત પ્રતિકાર એ ભૂમિકાએ રોએ બસા !

સૂરના પ્રકાશને જોણે નિહાળ્યો, તે ડીમડીમ ઘોષિત કરે કે
છવનમાં જ્યોતિ ભરે ?

હાં...અને અને સત્યમાં દલીલ પૂરતાં સત્યની જ્યોતિ શરમાવ
હોં કે ! પણ, પણ એ અનુભવગમ્યજ છે. કામજ હૃદયને કાષ્ઠપણ
ચિંતાના ભારથી ન તપાવતાં વિવેકશુદ્ધિનું સિંચન જ સતત રાખવું
કે જોઈ પ્રભુ ! સાધનાની કાષ્ઠપણ એક જ શ્રેણીમાં કુદિન ન થતાં
પ્રવાહિત રહે.

'સત્યના શીખરે ચડો ! જગ જેખવા નાથ મથો,
ઊર જે ચડ્યાં રસપૂર તે પામ્યા વિના ના જ'પરો,
દસી જો સત્ય તો આજે અગર કાલે પડી,
નિમિત્ત જ્યોતિ પામશે ને વાદળાં જશે ખરી'
પ્રભુ ચરણે પુનઃ પુનઃ સદર વંદન.

સંતબ્રાહ્મ

સમુદા સદન,
રણાપુર
તા. ૧૫-૫-૧૭

વહાણા આત્મજાંધર !

આટલી બધી બ્યાકુલતા વીરને પાછવે ! કાપરને જ ફદન શોમે !
બપોને વેગજો કરો, તમે પોતે શાન્તિના સદનની નિકટજ ઊં. જરા
પડો ઊંચો કરો, કુખ, કલેશ અને અશાંતિનાં બધાં જૂનો નાશી
જઈ શાન્તિનાં અમૃત છંટકો.

ધર્મ સાધના એ પોતેજ સંકટનો ગિરિ છે. તેનાં ઉચ્ચ શિખરે
પ્રચંડ વાયુ તે દાન વચ્ચે જ અડોલ સ્થેતું ત્યાં જ સાધકની સરસાર્થ છે.
અગ્નિ, બેદ, વિક્રમ જેવાં વાદળાં, બધા ! સૂર્યના પ્રકાશને રોકી શકે !

સુખને ન ઇચ્છો, દુઃખને ઇચ્છો. કુખજ પરમાત્માનું નામ
અખંડ ધાદ કરાવે છે. મોઢ સંજયની જગ ખંજેરી મનને મુક્ત
કરો. મનની મુક્તિમાં હાથ કે પગની પાંચગાઈ લેશ પણ બંધન-
કતી નથી. તમે બ્યારે બ્યારા અને કામનાના બંધનથી મુક્ત થવા
ઇચ્છો તે જ પડી જીવનમાં અંધકારને સ્થાને અજવાળું પામશો.

વહાણા ! વીર બનો, ધીર બનો, ઉલ્લસ થાઓ. અખંડ પર-
મેહીનું જ તપ સમરણ અને ખ્યાન કરો. તમે શાન્તિ પામશો જ,
પામશો.

સંતબાલ

સન્મુદા સદન,

રજાપુર

તા. ૧૫-૫-૧

વહાલા આત્મચાંદ્ય !

તે અદ્ય ■ તેજ મહાન છે. વહાલાઓ ! આવી ઊમળ
એ જ મુચિ જગ છે, અનેક હૃદયો એમાં સદેજ પાવન ધર્મ રહે છે
પારાઓ ! દર્શન કેનાં ? દેદનાં ?

દેહ તો સાનિધ્યમાં છે જ અને ગુણ ના હોય તો જીવનપ્રગતિ
એ વહેતી ઊર્મિના રસથી તરબોળ કરી દે. ખરેખર એ સુવાસ અને
રસની જ સર્વથા અને સર્વત્ર આવસ્થકતા છે.

હાલાઓ ! તાસાવેલીને સમાવતીજ રહી ! એ વેગને ઉપરના
પંથેજ વાળી લે. તમે પોતેજ દર્શનીય બનશો. દર્શન, દયા,
એકરૂપ થશે. ત્યાં કોઇ જુદા કે બાજ નથી સૌ સમાન છે.

પ્રિયતરો ! જીવનની એકપક્ષી દાણ વિચાર્યા વિનાની ન જવા
દે. વિચાર વિહોણી પગ સમી બીજ કોઇ અસાધની વસ્તુ જ નથી
અને જ્યારે તમે વિચારના સાગરનાં મંજિત થશો ત્યારે પ્રથમજ
પગે તમારામાં કંઈક નહિ અનુભવેલી એવી નવીનતાનો સંચાર થશે.
તમેને ખ્યાલ થશે કે તમારું જીવન એ માત્ર આટલા સાંકડા દેહમાં,
કે એક નાનાશા મંદિરમાં કે સંલિપયા કુટુંબમાં નથી એ તો છે
આકાશ સમુ અનંત અને સર્વત્ર વ્યાપક. આટલું જાન યજે તમે જે
ક્ષેત્રમાં અને જે વ્યવહારમાં હશો ત્યાં શાન્તિ, સતોષ અને આહવાદ
પામશો.

સર્વત્ર શાન્તિ વિસ્તરો.

સંતબાસ

સાક્ષી વિદ્યાયુ દાસ !

જેને મનુ મેલત હોય, એ મદાનિવમને અર્પિત હોય
વેદોનો મોહ છોડી કુમારના નથી જે કંઈ કુમારના
એ માત્ર પ્રતિમાન્તિ જેનું જ નથી છે.

વિદ્યાના આંખમાં જેણે માર્ગ પડ્યું, એને મેં કોયો !

સાનું !

મારું હોય એ વેદોના ક્રિયાની સાથે છે. જો જે વિદ્યાને
એ તે નિવન કાવું જ રહ્યું ! એમાં વધારાનો ! તું

!!

જમનની દૃષ્ટિએ હોય, જીવન, કુમાર, વિદ્યાના જે જે
જે તે કાષ્ટ દાસને કોમળ પ્રાપ્ત સર્માં પ્રાપ્તપદ જનનાં
એ.

અન્યથામયો સમય પાડેના જ્યાં તેમ તેમ મળતી જ્યાં
એ અર્પિત ઉદ્યાદ એ જે માધવનાં દાસ અને દાસ સમેતનાં
તું જનના તે કુમારે કોમળારે જ અન્યથા રહ્યું જેમ પાસે !
મારું દાસને મદાનિવ પ્રતિપાત દો !

દેહોની રેદક્ષ્યતા ઉદ્યાપીત છે વધારાનો ! સો અમર
વર્માં ક્રિયા, મદાનિવ અન્યથા રમ પ્રવાદમાં મળ રહે ! એ
જ કાષ્ટનાનો પ્રિયર જાન ! ! ! પ્રિયર જાનને ન વેદોની
અર્પિત ન થયો. રેદક્ષ્ય ક્રિયા અન્યથામયિક નથી કોમળ
કુમારની વગિન નથી. અમર જો અને અમરના પાસે.
એ ! તમ સર્માં સાધારણ્યો જ વસુધાનું મદાનિવ આમરજી છે.

સાનું

સંતમાસ

સન્મુદા સદન,
રજાપુર
તા. ૮-૫-૩૭

પદ્માસી આત્મમય યુ !

જ્યાં જોમગતા અને તર્કિતમયો અભિરમ છત્રકાનો દોષ ત્યાં એમ બને જ એમાં અભિનય કે આમાનતા જેનું તત્ત્વ ન હોય !

પ્રધારા નાગને મદાનિપમતા કરનારે સોંપી દેલ. 'કૃત્ત' એટલું જ અભિમાન સાધકના પુરુષાર્થમાં અને પ્રયત્નમાં ખાધાકર છે. સાધક કેવળ પોતાની ઝડી ઝડી ઉર રાજ્યની પ્રેરણાને અર્પીત રહી સ્વયંચરિતા અને પ્રમાણિકતા મેળવે તો એ ચુદસ્થાનના સર્વ વ્યવહારમાં રહેવા છતાં પણ અંગે નિર્બંધ રહી શકે. વાસ્તવિક રીતે તો વ્યવહાર એ બંધનકર છે જ નહિ ! પરંતુ જે વ્યવહાર નિમ્નપથી સંબંધિત છે, જે વ્યવહારમાં નિમ્નપનું એટલે કે મેનનનું સમાન હોય છે તે વ્યવહાર વિકાસ સાધક જ બની રહે છે. વર્તમાને પ્રચલિત તત્ત્વ કે જેને વ્યવહારના નામથી સંજોવાય છે, તેમાં મોટે ભાગે રૌડિક તત્ત્વ હોઈ એ પ્રાયઃ બંધનકર્તા જ થઈ પડે એમાં કશું આશ્ચર્ય જેનું નથી.

(૧) પરંપરાથી અને સૌ આશ્રતા હોય એ ચીજે આશ્રુનું એ તો સૌ માટે છે જ. પરંતુ જ્ઞાસ જુમિકા તરફ જેમને પ્રગતિ કરવી છે એને પોતાની શુદ્ધ સમજણની અગણીથી ગણીનેજ પગલું ભરવું રહ્યું ! શાન્તિ અને સંતોષ જીવનમાંથી જ પ્રગટે છે અને સોધનાં સાંપડેય છે માત્ર એમની લય લાગવી જોઈએ.

ૐ શાંતિ

સંતઆલ

સ-મુદા સદન,
રજાપુર
તા. ૧૫-૫-૩૭

વહાલા પ્રભુ હર્ષદેવ !

નિષ્ણે, નિષ્ણે અનંતમયનાં અમૃતપાન વહાલા ! આ
! તિના કોણ પાશે ! આ દેવના વિકાસમાં આપનું
માન્ય નથી પ્રભુ !

હાલા ! આપના પતમાં પ્રતિષ્ઠાના મહિમિયાનું
રી આવે છે. ખાસ ! આ દેવને તો મેવાએ કાનિંક પૂજિ
માઠ કાણુ તિના હાથે વહોરેલી તિના ન હરમારી છે.

ખાસ પ્રભુ ! સેવ્ય અને સેવકના સમ્બન્ધે પ્રભુ
આપનું છો અતિમ હીએ, જો હીએ, એક સ્વપ
વહારો પ્રભુ !! વહારો !!

હાલા ! આવો આવો ઉગ્રી હર આતિંગીએ
આતિંગીએ એ દિવ્ય સુધાનો જોત ન
પી પી પ્રેમગરસ જેતન આનંદ
વિષયે વહાલા આતમ જોત અનંત

વહાલા ! સરીર અસકલ નહોતું અને નથી.
તે તમારો દેવ ! તારીના અધ્યાત્મો તરીકે
તારીના આપ

સન્મુદા સદન,

રેણાપુર

તા. ૧૫-૫-૩૭

વહાણા આત્મબંધન ।

અમોઘ અને અમૃતસમુ જાવનાનું પૂર ને ઉરમાં નિરંતર રહે છે, તે ઉર સતયો ધન્ય છે, ધન્ય છે, સુધન્ય છે.

જીવનમાં મંગલમય વિકાસમાં ઢેઠ ઉચ્ચતર જૂમિકા સુધી એ પ્રવાહ જ જેમી જાય છે અને જ્યારે સરિનારપ જીવન બની રહે એટલે કે જગતના સર્વ જીવો માટે ખુશ્ખુ મૂકાય, ત્યારે તો એ પરમાત્માના સાગર તરે પહોંચાડે જ, પહોંચાડે.

(૧) મોદ સંબંધને અમૃતથી પુનિત કરવા કે નેથી એક વ્યક્તિના બંધનમાં ન પૂરાતાં સર્વને માટે સદૈવ ખુશ્ખા રહે.

(૨) મુદત્યાત્રમી જીવનમાં જ્યારે મોદ સંબંધને રચાને સ્નેહ સંબંધ રચાપિત થાય છે. ત્યારે એ માનવજીવન એક દિવ્ય જૂમિકાં મોખાત તૈયાર કરે છે. કુટુંબ, સમાજ, દેશ અને વિશ્વનેય એ વ્યક્તિના અસ્તુમાંથી કંઈને કંઈ મળી જ રહે છે.

(૩) વ્યાપાર અને વ્યવહારમાં આજના માનવ સમુદાયને કેટલાંક દૈનિક અને મહિન તરવો પેમી જવા પામ્યાં છે. તેની મનને નિમગ્ન રાખી સદાય પુનિતનાનો સંજાર બરોડો એ કુખ પ્રાપ્તિનું નિદાન છે.

(૪) અવધારીપદ, પ્રમાણિકતા, સ્નેહ, સંવત્સ તરતી દિ અને નેત્ર એ પંચ પદ્યો પંચમન સ્માવજુ છે કે જે જીવનને સ્નેહ, આનંદ અને અમર જ રાખે છે.

વદાતા સાંકડે !

આતો. દવે તમારા બીજા પ્રભતી બીજા બાજુએ. તમે જાણો ન હો. કે, અખિત સુદિ સર્ગનનું તરવ જેમ નારીદુષ્ટને દેવ છે તેમ સુદિનું અનિમ પરિણામ કે જેને આખ્યાતિક પરિણામમાં વિશાલ કહેવાય છે, તેમાં જ એ નિમિત્ત ધારે તો મદાન શીત બાપી શો.

‘એક માતા શો શિશુની બરજ સારે’ એ સાદી ભાષામાં પ્રગટ થએલું નવું સ્વયં છે.

(૧) પ્રત્યક્ષ એ સ્ત્રીદુષ્ટને સદાજ સુવ્રત છે, એવો આદર્શ પ્રાચીનકાળમાં, પ્રયોગસિદ્ધ દત્તે, આજે ને એ પુસ્તકમાં જ દેખાતો દેવ તો એ માત્ર તાલીમના અભાવે જ છે. એક જ ધર્મમાંથી એક નિષ્ફળ કથાકથાઓ પોતાની કથા દ્વારા અનેક વિધ વૈવિધ્ય જ માત્ર નહિ, પણ વિવિધ રસોદ્ધાદન સુદાં કરી શકે છે. તેનું કારણ એ વિવરણના કાંડા ચાલને સંબંધિત છે.

(૨) ‘ત્રી પાવનજીવન પ્રત્યક્ષ પાગી શકે છે’ એ વચન સાંજગતી માનવ જાનનો મોટો સમુદાય, ‘અસદ્ય’ અસદ્ય’ બોલે છે. એનું કારણ એ પોતે નથી, પણ એને મોટેથી વિચાર વારસો છે. અને તમે સારી ચોંટ જાળુના જ દસો કે નેપાર મજે તો પોતાના દાંતે ચાવવાની તકલીફ લેનારો વર્ગ મોટા સમુદાયમાં છેક ન વિરલ દેવ છે. કાંઈ પણ દેશની પ્રજાનાં દુઃખ કે પાશ્વર્યનું કાંઈપણ મુખ્ય કા

સોઠ ભયથી ત્યાં જ ચંભી પડે છે. કેળે આયુરુ ? કેળ સફળ થયા ? એ જોવા રહેનાર કરતાં, પથે પડનાર વહેલી સફળતા મેળવે છે અને બહુ મંથન પછી આદરાય, પાત્ર આદર્યા પછી એ વસ્તુને સામે જ, વિકાસ સાધક હોય તો બીજા કેટલાક બોમે પણ એને સાંગોપાંગ ટકાવી, એનું સૌન્દર્ય જનગતી રાખતું નોંદએ.

(૪) ધ્વજચર્ચ સાધ્ય છે, એટલું જ નહિ, પણ એ અંગ ઉપર જ ઉત્તતિ મદિરનો આધાર છે. આ વસ્તુ પ્રયોગસિદ્ધ રીતે સિદ્ધ થાય, તો એ જગતની સામે એક ઉજ્જ્વળ આદર્શ રૂપે ચિરંજીવ રહે !

(૫) પરંતુ એક કોઈ આદર્શ સેવવો, કે સેવવાનું પણ જેનું એ કંઈ મોટી વસ્તુ નથી અને એટલું કયે પતી જતું નથી. પરંતુ એક મહાન જવાબદારીનું પદ પ્રાપ્ત થાય છે, અને એ જવાબદારીનું પદ ત્યારે જ રાજે છે, કે જ્યારે સાધકનું જીવન સાંગોપાંગ અર્જી-શુદ્ધ એ પદને ઉચિત બની જાય છે.

(૬) નારીહૃદયના થોડા ધણા વારસામત મજેશા વિચારો કંઈક પોતાનાં પૂર્વજા દેહાધ્યાસો અને આસપાસનું વાયુમંડળ આવી વસ્તુની સામે ધ્વજચર્ચનું ચિદાણ આપતું એ નાનીમુની વાત નથી. અને જ્યાં સગી દિલના ને શુદ્ધિના આવુએ અણુમાં એ વાત જકાર્ધ ન જાય કે ધ્વજચર્ચ એ જ અમારો જીવન મંત્ર, એ જ અમારું જીવન ધન, એ જ એક અમારું સર્વસ્વ. ત્યાં સુધી સાંગોપાંગ ટકતું એ પ્રમંડ વાયુ સામે રેતીના ઢગની સત્તામતી ઇચ્છતા જેનું છે.

(૭) એ જ રીતે પ્રાણની ગુચ મુઝવણો જોટલી પુરુષ શુદ્ધિ શીઘ્ર પ્રગટ કરી શકે છે અને આધ્યાસન સોધી લે છે તેટલું નારી હૃદય માટે એ પ્રાકટ્ય અને આધ્યામન મુઝવળ નથી. એટલે જ એ સમયે માધકને ચિરંજીવનો બોલો આવે છે. (૧) પોતાની જાનને કાળમાં રાખવાનો અને એ વેળે સંસ્કારી મુપચમાં વહેનો કરવો.

(૨) નારી હૃદયને જાવનાનાં અમૂળ પાઈ એ રસવેશીને ઇવંત અને સમર રાખવાનો સિદ્ધ સાહિત્ય વાચન, મનન, લેખન એ ધણે અંશે આ મહાન કાર્યમાં સહકારી નીતરે છે એનો તમેને અનુભવ છે ન એ અનુભૂતિ વધે તો સ્થાને છે.

(૮) ત્યારે રત્નને સત્ત્વ કાર્ય મળે, અને તે પશુ ઉચ્ચ પ્રકારનું પારે તે હુમમે નથી કરતી. મનને મલિનતાથી દૂર રાખવા માટે (૧) સત્ત્વ પ્રાણીસેવા (૨) સત્ત્વ સહવિચારની પ્રચાલધારા અને (૩) શારીરિક નાદીઓને લગતી તાલીમો. આ ત્રણે સાધનો પરમાવ-
ક છે. વાતાવરણથી અત્યંત અથવા બને તેટલા એતના રહેવાનું અને રોકથુદિ તથા નિષમિતતા વિષે પૂર્વે કહેવાયું છે. ફરી ફરી એ ત્રણે પદાર્થ છે. દરેક જોઈને, સાંભળીને, કામગીરી પદાર્થો સ્પર્શીને, ના ચિત્તને ડાઘાથી નાખે છે. ઇન્દ્રિયોની ઉન્નતતા ધણીવાર

(૬) ઓઝોને જલમય સમજ છે. માત્ર અવેશ છે તેમાં સાધનોની અને સુવિધુદ જાવનાના પ્રચાલની કે એવી નારી-
ધક પંથે સ્વતંત્ર રીતે પ્રગતિ કરે અને એક અગ્નેઃ પુરુષ-

સર્વજ્ઞ શાન્તિ પામે

સન્મુદા સદન,
રજાપૂર
તા. ૨૨-૫-૧૭

પદ્માસા આત્મઅધ્યય !

હર હરથી બેંચાયેલા હૃદયે અનેરી આગામીથી રમખમખ
શુનિએ આવેલા દેદને દર્શનની પિપાસા દોષી અસ્થાનાની નથી
એ ઉપશાન પાનું પશું વ પાંચે એવ અસ્થાને નથી.

અને એ આનુરૂપાના તીવ્રતર જગ આજગ નિયમોની પાલન
જગ દશાવસ માટે જનુ મયન થાય જ.

ધ્યાનભ્રમ ! આ દેહ તમારાથી હર દોષ તેમાં કમું મુંઝાવતું
કાનું નથી તમે સૌના પ્રેમની પ્રગ્લબિએ જે સાગર તમે વહેલી
એ જ આનન્દના મૌ વિભાનો છે. દિગા મિત્ર દોષ કે દુઃખ નિર્મલ
દોષ એ વિશે તમારવાનું કાનું નથી. વહેનું એક જ છે વહેનું
મેંડુ જોતે તા જ પદાવસનું છે. આત્મે સૌ અભિજાતિએ, એ
જાતિ, એક દશાવસ જાતિ.

તમારું જોના જાતિથી ઉપશાન કહેનું દર્શન એ તો તમારું
જાતિ. જ દર્શન જ અથા વિષય વિષયું નિર્વિજાતિ
વિષયો નથી એ પ્રેમ એ જ પાનનાની અંધેરિ છે, એ અંધારા
એ દેહ વહે. વહે. એ કહે જ પ્રતિભેદ અભિજાતિ
દર્શન જાતિ.

અંતમ.૧

વહાલા આત્મચાંદવ

પ્રેમનું કેન્દ્ર હૃદય જ જો ન નિર્માયું હોત તો બીજાં કાષ્ઠપણ કારણો (મન, શુદ્ધિ, પ્રાણ, ઉદ્ધિયો) એને ન જ છરી સકત એ વિષે સંકાતું કશું કારણ નથી અને જો શુદ્ધિને અધીન હોત તો એ બાજુ કરવા માટે એને એટલા તો સજ્જલકોગની આવશ્યકતા રહેત કે એ મન્ય લોકમાં સાંપડવા ખરેખર જ દુર્લભ થઈ પડત.

પ્રેમ સજ્જલકીત છે, પ્રેમને હૃદય જ કળા શકે અને હૃદય જ પ્રતિદાન આપી શકે.

વહાલાઓ ! અને પ્રેમ, વિશુદ્ધ પ્રેમનું ચુંબક કયા હૃદય-લોખંડને આકર્ષે નહિ કે સુદામાના તાંબુલ, વિદુરજની બાજ અને સમરીનાં જોર એ તો રામનાજી ઉદાહરણો છે. પ્રેમને આગવું બોલાવવા માટે આંતરણ સજ્જમારવાની જરૂર નથી. અધ્યાત્મસિનીય અપેક્ષા નથી. ત્યાં તો માત્ર એક જ જોડાએ વિશુદ્ધ હિતનો અવિરત વહેતો પ્રેમનો પ્રવાહ !

પ્રેમની આંખના અમૃત પીધા પછી બીજા જોરાકની અપેક્ષા રહેતી જ નથી. એ તો 'વાહલો ને હાથ' માત્ર દેખાવ પૂરતા જ અને દેહને દામ ચૂકવવાનાં સાધન માત્ર.

તમારા હાસ્યમાં હસતા કળાએ નંદના લાલ, હરે આદલાનીસરનાં વરે ત્યાં વાણી શું વહાલા !

સંતમાસ

રજાપુર

તા ૨૨-૫-૩૭

વહાલાં સુહૃદ્ય !

(૧) માનવ જીવન એ પ્રેમનો મહેરામણ છે. અનેક ધર્મગ્રંથો સરિતા રૂપ બની ત્યાં સ્વરૂપાતીનતા છતાં અભિન્નતા અનુભવી શી છે.

(૨) માનવ જીવનનું કેઈ પણ ઉચ્ચતમ કાન્ય હોય તો તે એક જ માત્ર પ્રેમ, પ્રેમ ને પ્રેમ.

(૩) પ્રેમ એ વિશ્વસેવાનું ઉન્નતમ સિખર છે. પ્રેમ એ સર્ગ સાધનનું સર્વોત્તમ સાધ્ય છે. જેણે પ્રેમની સિદ્ધિ મેળવી એને અન્ય યોગસાધ્ય સિદ્ધિઓ કે સન્નિધિઓની આવશ્યકતા નથી. મોક્ષ, સ્વર્ગ નિર્વાણ કે દિવ્યતાની પરાકાષ્ઠા જે કંઈ કહો તે એક માત્ર વિપુલ પ્રેમ.

(૪) નિસર્ગ બાગનાં એક ફૂલમાં સમું ફામળ, સુરમી, અને મધુસખર જીવન સદેજે બની રહે છે, ત્યાં પ્રેમની જ્યેષ્ઠ સદેજે પ્રગ્વી જોડે છે.

(૫) નારીકુલ્ય એ પ્રેમના મંદિરના દ્વારથી ખૂબ સાનિધ્યમાં છે. જ્યારે એ એક કોટડીમાં ન પૂરાતાં ઉત્તરાર્ધ નીકળે છે. ત્યારે પ્રથમ આવે છે વાલસામનું ક્ષીર સરોવર અને બીજી જ પગે વિપક્ષને દેખાય છે એ પ્રેમનો વારિધિ ! કે જ્યાં વિષ્ણુનાં સર્ગ બાગમાં સૂધી રંગાં દેખાય છે.

વદાક્ષાઓ ! તમારાં યાન, ધ્યાન, યોગ, અભ્યાસ અને સેવા એ જ પુનિત ધોરે વજો ! ! !

સર્વં ત્ર શાંતિ પામે

સંતખાસ

વદાસા આદ્યમર્ચા

એણે જ્યારે ખરે જ નોતલ ૩૫ લામે છે, ત્યારે એ પચિસ
માને થામે જ ન ગણતાં, શીન્દ્રી જ્યારે આશરે દોઢી અઠગ
લામે છે, શીન્દ્રી જ્યારે નહાં પામે જ દોઢા જ્યાં જે ન શીન્દ્રી
વેગરની મનિયા આશરે પચે જ જનો દોઢ નો હા નો બિની
પાસે એણે દોઢો જ ન જોડે એ અને દોઢ નો લાજનો ન દોઢો
જોડે ! એ બેમાંથી એક જ તન્ન દોઢ ચીજ ન દોઢ.

સંસારિક વગચાળે વગચાળા માનવી એ બેક બુદ્ધ છે, અને
એ વગચાળા ને વગચાળા માનવે એકદમ જ મદેડ એ બીજી બુદ્ધ છે.

(૧) વગચાળા એકમે નખત ૩૫ ખાં ને ! જોણે નખતમાં
નાખ્યા ! એકમું શીન્દ્રી પુઝાય તો ચૂપ થતુ પડે છે કેમ ! એ જ
જાણી આપે છે કે મદારની વગચાળા અંદરના રોઈ એક તરતને
સડે જ છે, મદાર દેખાતા જતા જાણનાં મુઠિયાં અંદર છે, મદારનાં
જ્યાં નિમિત્તાનું મુદ્દમુદ્દ ઉપાદાન કારણ બીજરમાં છે.

(૨) દવે જે ખરે જ બીજરમાં દોઢ નો એ શાપી છે ! શા
મટે અને શાપી નમે છે !

પણ આટલું વિચારવા જતાં પડેલાં જ એક એવું તત્ત્વ તમારો
મનોમય રાજ્યમાં સ્વમિત્તર બોલવી રહ્યું છે, કે આ અનેક નાદા
બાગીઓમાંથી તમને તસાદી મૂકશે, વિચારની કાંઠી મુઠિયામાં જતાં
પડેલાં અખાતા કસો ને કસાશે એ જ તરતને સમજાવતો પ્રપન્ન
કસો. એ પ્રપન્નની બીજી જ પથે તમેને જીવનનું સાચું સૌન્દર્ય
સાંપડશે, અને જીવનનું મુખ્ય સામે જ સમજશે.

અત્યારે જે કંઈ જુદી દ્વારા કહેવાઈ રહ્યું છે, તે બચાવો માત્ર છે. પણ એટલું ચોક્કસ કે જુદી પોતે જ પોતાના સ્વસ્થપમાં રહીને નથી કહેતી, પણ તેજ પોતાના મૂળધર્મને ચૂકી એ તત્ત્વને એટલી તો અધીન થઈ ગઈ છે. કે તે એટલું કહે તેટલાં જ પગલાં ભરે છે ને ભરાવે છે. તમને જ્યારે કંઈપણ પૂછાય ત્યારે, સૌથી પ્રથમ જ એ પોતે જવાબ આપશે, પણ પોતાના દાંતથી આવેલો નહિ, પરંતુ અન્યનો. જગતની સામાન્ય રીતે સર્વતોમુખી આ જ દશા છે.

સર્વં સૌ શાંતિ પામે

ૐ શાન્તિ

સંતમાસ

સન્મુદા સદન.

રણપુર

તા. ૨૨-૫-૩૭

વહુડાસા સાધક !

તમારો ઉજ્જૈ આદસં જોઈ તમારા જનકનું દિવ્ય કુમાર એ વસ્તુ જ કેટલી અસંજન છે બધા ! તે પિતાનું જીવન ધન્ય છે, કે જે પુત્રના ઉજ્જૈ વિકાસમાં ફાળો આપવાની તક પામે ! તે આંખોને ધન્ય, સુધન્ય છે કે જે પોતાના જ કુસુમને પૂર્ણ પ્રાદક્ષિણું નિરતે ! ! આયં પિતાના હૃદયમાં કેટલેક જામના પરંપરાની શિરોમણી જામના દોષ તો તે એક જ કે 'મારું બાલકું' અમારા કુળને અજ્ઞાતે. અને વડાવા ! જેનામાં પ્રકાશ બરાવો દોષ એ જ માતાપિતા, દા. સમાજ, દેસ કે વિધને પ્રકાશ ધીરી સકે ના ? પોતાના પુત્રને એવી અદ્ભુતવૈભવો આરાધક જોઈને કયા માત્ર પનાં દેશં સર્વ ત.વ. ઉત્તાપને બૂલી દોગી શાન્તિ ન અનુભવે બધા !

આપ છે કે મિત્રતા એ કાઈ થતી વસ્તુ નથી. મિત્રતા એટલે સ
એવું કાઈ પૂછે એને એટલું જ કહેવું પર્ણ છે કે જીવન એટલે શું
એનો ઉત્તર જેમ અનંત છે તેમ મિત્રીનો ઉત્તર અનંત છે.

મૈત્રી હૃદયની હિમિમાંથી ઉદ્ભવે છે. અંદ સાથે પ્રીત કરવાનું
મૈત્રી સાધવાનું ચક્રારને કામ્ય એ કંઈ નથી કશું. ચાતક અને મેઘન
જગા ! કદી મિત્રન દેહમિત્રન થયાં છે કે જ્યાં મૈત્રી ફરી ! કમ
અને દિવાકરનાં ફેટલાં અપાર અંતર છે ! બસ દૂર રહેવા જત
પરસ્પર સમાનચીત્ર હૃદયનું સંધાન થઈ જતું તે જ મૈત્રી.

એટલે જ મૈત્રી દક્ષિણ માટે પ્રપ્ત કરવાના હોતા નથી
મૈત્રી સ્વયં જ ઉત્પન્ન રેકરી રાખે છે. ઉત્પન્ન જીવનમાં અમુક
રસ રેકરી રાખે છે. અને એકાદ ઘરમાં કે સ્થાનમાં ધંજતા પ્રવાહને
સજા વિશ્વમાં વહેતો કરવાનું પરમ નિમિત્ત બને છે.

મૈત્રીમાં પડાને સ્થાન જ નથી. એમ કહેવા કરતાં પડો સહેતો
તુડી જ જાય છે એમ કહેવું સ્થાને છે. વચર ફૂંચીએ પડતું તાણું
ઉઘાડનાર એ કાઈ વસ્તુ હોય તો તે મૈત્રી.

અર્પણતા એ જ જેનો શ્વાસ હોય !

પ્રેમ એ જ જેની આંખ હોય !

સંઘમ એ જ જેના પગ હોય તે જ મિત્ર.

મિત્રપ્રેમ એ વિશ્વપ્રેમની પ્રથમ બાલુ છે. એ અંબ જેઠાત
જ વિશ્વપ્રેમનાં દિવ્ય ચક્ષુઓ આપો આપ ખુલી જાય છે. મિત્ર
પ્રેમ એ રોહની પ્રાથમિક ભૂમિતિ છે. અને પ્રણય એ મિત્રપ્રેમની
પરાકાશ છે. પ્રણય પછીની ભૂમિતિ એ જ વિશુદ્ધ પ્રેમ, વિશ્વ
પ્રેમની ભૂમિતિ.

સર્વ સૌ શાંતિ પામે.

સંતબ્રાજી

સ-મુદ્રા સ્તન,
રણાપુર
તા. ૨૨-૫-૩૭

વહાલા સાધક !

આ વખતની લેખપદ્ધતિમાં અવમાહકશક્તિનો ખરાબ ઉપયોગ થયો છે. મૈયા તરફથી વારંવાર જે કંઈ કહેવામાં આવે છે તે અવસોક્ત તત્ત્વ માટે જ અવસોક્ત નથી. એક સૂત્ર જ પ્રધાની ગરજ સારે છે-સારસી.

(૧) મનને વશ થવું નહિ, પરંતુ મનને વશ કરવું. મનને વશ થવાથી સાધકની મુક્તિ વધે છે. યોગુ કાઠ્યા જતાં વધુ પેસી જાય છે. મનને વશ કરવા માટે જે કંઈ અસામાન્ય જગતની અપેક્ષા છે તે આગળે બીજી સર્વ ઉપાધિઓ દગરી.

(૨) સ્ત્રી અને પુરુષ વચ્ચેના સ્વમાનની એ વસ્તુ ગણાય છે. પરંતુ વસ્તુતઃ તો નામસ્મરણ માત્રથી એને લગતા સકળ સંબંધોની સ્મૃતિ ઉત્પન્ન થાય છે; અને જ્ઞાતિના અધ્યાસો સાધકને પળવે છે, એ કારણે જ એ મહર્ષિઓએ એવું વિધાન સમાજમાં સર્જી-પ્રકાશિત કરેલું.

(૩) આટલું યાદ રાખો કે જે વસ્તુમાં યરમ આવે છે તે વસ્તુ ખરેખર આચરણીય નથી જ. જે આચરણીય હોય, સ્વયં હોય, ત્યાં યરમ ન જ સંભવે. યરમ એટલે સાજ નહિ પરંતુ શેદ જ. એટલે મર્પાદા અને શેદ એટલે મોડું શીકું પડી જતું કંઈકાં બિંદુ પ્રગટ થાય તે.

(૪) વરેમનું મૂળ અશ્વદા છે. મદાનિવમો પ્રાપ્તે ત્યાં શુદ્ધિ આવે જ શ્વદા પ્રગટી નથી એટલે કે જીવન એક દડા જેવું સરખ અને સદજ જન્યું નથી ત્યાં સખી પામરતા, કાચરતા, વરેમ, સ.વમ વગેરે દોષોનાં જ-સ્વેદોનાં જ. પછી એક ક્ષેત્રમાં દો કે ત્રીણ ક્ષેત્રમાં દો.

વહાણા ! ધનના સંપત્તિથી ખૂબ સાવચેત રહે. કોઈપણ પ્રયોજનને અપીન ન જ થાય. વિવેકપૂર્વક એમને જ હાથે બીજા કોઈ સંક્રાપ્તમાં વપરાય. મેં તો એ જ કહે કે સેવા નિજથી જ નિજ તનથી નિજ મનથી જ થાય. બદારથી સાધનોની અપેક્ષા રાખતી કે આવેલાનો સ્વીકાર કરવો એ બન્ને એક જ છે. એકદા બદારનો સ્વકાર થયો એટલે બીજા અનેક અનર્થો સાથે આવરી જ પડી બન્ને મોઢરદિન દેખાય.

આંતર મન અને બાહ્ય મનના ભેદને અવગણ્યા ન હોય ત્યાં ધુણીની જમિકામાં ધણીવાર સાધકને શક્તિ આપીને દગી ભાપ છે એટલે જ એ દૃષ્ટિએ નિષ્ફોળની ચોળના છે.

‘ સર્વં શાન્તિ ચિસ્તરે. ’

સંતબ્રાહ્મ

સંમુદ્રા સદન,
રણપુર
તા. ૨૨-૫-૭૭

વહાણા આત્મઆધાર !

પત્રના અક્ષરે અક્ષરે જીર્ણિથી જાળીને, ઉભરાઈ નીકળતા સ્નેહપ્રવાહથી તરભોગ છે. પત્ર લખતી વખતે, કોઈ આશાવંત ઉરની આશાવેદ્યકીને હેઠી નાખતું, તીવ્ર હરિમંથન અકાળની રજૂ દેખાય છે. પત્રમાં અંતરવેદના પૂરી ન દેવાતાં એક અસંતોષનું ઝીલું નિન્દુ દેવાને આત્મ કરી રહેલું જાણે છે.

પ્યારા ! આ બધું થતું અત્યંત સ્થાને છે, એ જમિકા જ એ પ્રકારની છે.

૧૫:૧.ભો! મૌર્યિ ઓ જ, રોકેલ છે ૧જુ રાંઈ ૧૫૦ છે!
 ૧૦:૧૦ છે! ૧૦:૧૦ રાંઈ ૧૦૦ જોખા સુધે છે! ૧૫:૧૦ ૧૦૦ જોખા
 ૧૦૦ જોખા જોખા ૧૦૦ જોખા, રાંઈ જોખા ૧૦૦ જોખા ૧૦૦ જોખા
 ૧૦ ૧૦:૧૦ ૧૦૦ જોખા ૧૦૦ જોખા ૧૦૦ જોખા ૧૦૦ જોખા

[illegible]

૧:૯૧૫ પ્રાપ્તિ પામ્યાંજનુ મુદ્દા અભિપ્રાયે દર્શાવ્યા
 ઉપરથી અમરો દેશ તે વચ્ચે ૧:૧૧ ૧:૧૨ અમરો વચ્ચે
 રેલ્વે અને એ અમરોનામાં વચ્ચે પ્રવિષ્ટતા વચ્ચે અમરો
 રેલ્વે રેલ

ਪੰਨਾ ੨੭੬—

(1) ବର୍ଷ 1 ଓ 2 ମଧ୍ୟ ଯାଏଁ ଶାଳମ ଡାକା ପ୍ରତି,

આવે, આવે, કુશળી કુશળી અગ્નિ'મંત્રે

તમે શ્રી કાષ્ઠે છે, પછી મોઝુ થું રણુ ! મોતનાનો વિચાર
નહો. મોટા મોટા દેવો કાઈ દેવે નો અમળ નહો. મિત્રા ન
કોઈ ગેવાના મદાનિવમે પડેપને જ્ઞાન કરી રહા છે. અનંત મહે
વેગ સદાજા રીનેજ દિવાસના કરી રહ્યાં છે. ત્યાં મોખના કેવી !
જ્યાં પ. પૂ. ગુરુદેવ દુરુર રહ્યાં આ દેવની પડે, પડે દરકાર રાખી

દરિયાળી. આખો નૈવ આપ એની વસ્તુ મામે ગાળી પીરવી
અન્યથા પાણી વિગમ મળે.

(૩) જ્ઞાનની જમિકા પાટકની નિદિ પગીની છે. મને
અન્યથા માન રાખવું એ જ્ઞાનનો વિગમ છે, પરંતુ તે પદેમાં પોતાનાં
બિન જ્ઞાનો જ્ઞાન કે વમ, નિયમ, આગમ, પ્રાજ્ઞાપમ, પ્રવાદાર એ
નમ્ર સાધના રદ. ૫?

(૪) પ્રાજ્ઞાપમ પદેમાન માનવગજની મામાન્ય જમિકામાં પમેજ
મદનનો માગ જજો છે. સ્પૂગ પ્રાજ્ઞાપમ નાદી, હન્દિયો, દેહ
હયાદિ છેજ, પરંતુ જે કંઈ નંદર છે તે મૂઢમ પ્રાજ્ઞાનું. જ્ઞાનમાં
અસાન્તિ, ખંદ, ઉદ્વેગ, કષ્ટ, અમતોય વગેરે જે કંઈ મામે છે
તેનો મુખ્ય આધાર મૂઢમ પ્રાજ્ઞ પર છે. એ પ્રાજ્ઞ નિયમન અર્થે
પ્રાજ્ઞાપમની અમન્યતા યોગમાર્ગનું સર્વ પ્રથમ અંગ બની રથું છે.
મન તે માગ શૂન્ય મમ છે. મન જુદિ, હન્દિયો અને સરીરાદિ સર્વ
કારણોનો મુખ્ય આધાર મૂઢમ પ્રાજ્ઞ પર છે. એ પ્રાજ્ઞથી ઉદ્ભવતી
કામનાને જાનિ સજ્ઞથી મંજોધવામાં આવે છે. એટલે પ્રાજ્ઞાપમની
આવશ્યકતા દગપમે રહેજ. પરંતુ પ્રાજ્ઞાપમ એકમાત્ર સાધન રથું.
સાધ્ય જે કંઈ છે એથી જુદુંજ છે. સાધ્ય છે તે થતુંજ સદજ છે,
પણ એ સદજતા સાધ્ય કરવા પદેમા જે કંઈ કરવાનું છે તેજ સાધના.

હવે ફરીથી પ્રશ્ન ?

વાર ! ખાસ, તમારા જ્ઞાનમાં જે કંઈ અસ્થિરતા અને એનું
દુઃખ છે તે ક્યાંથી આવે છે ! એનો પ્રથમ વિચાર કરો. સ્થિરતા
પ્રાપ્ત કરવા માટે પ્રયત્ન કરવો તે કરતાં અસ્થિરતાનું જ મૂળ શોધવું,
એ માર્ગ સીધો, સાચો અને નક્કર છે.

જ્ઞાનમાં વ્યાપેલી અસાન્તિનું મૂળ સમજાવના અમાવથી છે,
ત્યારે તમે સાચેજ વિચારની જમિકામાં ઉંડા ઉતરતા જશો અને
જેમ જેમ ઉંડા ઉતરતા જશો તેમ તેમ તમોને નવીન અને નવીન

નરો સાંપડતા જરો. પહેલમે જમૂનમયુ', તિવેકમયુ' અવમોકન
 । જ સાધ્ય પ્રાપ્તિનું સફળ અને સર્વોત્તમ સાધન.

તમે ન્યારે અવમોકનની બુધિકામાં પ્રવેશમે ત્યારે તમારામાં
 હાથુત ચેનન વિસમયુ' દેખારો. તમે પ્રથમના કરનાં છેક જ નરીન
 ની જરો અને તમારા જીવનમાં અનંતના ઉપરાઈ નીકળશે. પ્રેમની
 ચેન પ્રચરી હોશે અને તમે પ્રકાશવંત થશે અને પ્રકાશ
 ઘરી શકશે.

જ્ઞાનયર્ અને એવા સર્વ અંગોનું મદ્ય સમજના એની
 ઇલા આપોઆપ જ થશે અને પછી નિષ્કમે એ તમેને બંધન નહિ
 ખે પશુ તમારા મિત્ર થા એ સદાપક થઈ રમા દેખારો.

જ્ઞાનયર્ એટલે આશ્રયર્. સત્યનું જીવનમાં દરેક કરણોમાં
 વિનિશ્ચિત થતું કે કરતું તે જ્ઞાનયર્ની સિદ્ધિ અને સાધના છે.

(૧) મુદરયાત્રી આટલું યાદ રાખે કે દેહ એ વિશ્વાસભોગનું
 રૂપ નથી, પરંતુ વિકાસનું સાધન છે. તે એ બગી આપતિઓથી
 મી જાય. કાષિક જ્ઞાનયર્, વાચિક જ્ઞાનયર્ અને માનસિક જ્ઞાનયર્
 મે ત્રણેય પ્રકારે જ્ઞાનયર્ આરાધવાનું હોય છે. એને સમજા બધા
 ઇમે ન્યારે હંચ્યો ત્યારે મેળવી શકશે. કાષિક જ્ઞાનયર્થીય
 જનમાં કિર્મિમયના ઉદ્ભવશે. ભાવોની કારતી રેતારો કે જે બગ
 ર જીવનવિકાસને મુખ્ય આધાર છે.

સંતજાણ

વચ્ચેનો સ્નેહ અખંડિત રહે પણ એથી વિશેષ થાય તો સ્નેહ ભાંગે અને પંથ ન કપાય. આજના ધર્મોમાં વળગી રહેલા સાધકોની પ્રાયઃ એવી દશા છે. પ્રત્યેક ધર્મોમાં એક વા બીજા પ્રકારનું અસંસ્કારી રૌદ્રિક તત્ત્વ દાખલ થઈ ગયું છે અને એથીજ પરસ્પરનું અસામંજસ દેખાય છે. પરંતુ સાધકે એવે સ્થળે મધ્યસ્થ ભાવે રહી પોતાની દૃષ્ટિને વધુ વિશુદ્ધ રાખી આગળ ધપવું જોઈએ.

(૧) ક્રિયાના બેદોથી ન ડરતાં એની પાછળના અર્થ તરફ મુખ્યત્વે લક્ષ રાખવું જોઈએ.

(૨) કુલને તોડવામાં ધર્મ તો કદાઈ જ ન માને ! 'આત્મયજ્ઞ સર્વં ભૂતેષુ' એ તો સર્વ કદાઈ ધર્મનો મૌનિક અને પરમ મત છે. પછી ચાહે તો એ જૈન ધર્મ હો, બૌદ્ધ ધર્મ હો કે વેદ ધર્મ હો ! પરંતુ એવી ધણી ક્રિયાઓ હોય કે જે શુદ્ધસ્થ સાધકને સૂક્ષ્મ પ્રાણી દુભાવા ઇર્તા કરવી પડે, પરંતુ એ બધું કરવા ઇર્તાય એનું લક્ષ્ય તો સંપૂર્ણ અહિંસાને વશદારજ હોવું જોઈએ. અને જેમ કે પ્રાણી તરફ તેજ રીતે મોટા પ્રાણીઓ તરફ પણ હોવું જોઈએ.

અહિંસા એજ વિકાસનું મૂળ દ્વાર છે, પણ એમાં વિવેક હે જોઈએ. કીડીને દુભાતાં પાપ માની, જો પશુને મારવામાં પાપ માને કે માનવી બધુને નોકર રાખી અતિ ગોળને લાદવામાં અંક ન સમજે તો એ અહિંસાના સાચા સ્વરૂપને નથીજ સમજ્યો કે કહેવાય.

અનુદ્યુ માદ રાજો કે વચન, શ્રુત અને મન પર સંધ્ય ભાગ વિના શુદ્ધ ધર્મ કે અહિંસાનાં પગરણ સાધ્ય નથી.

(૩) તમને જે ધર્મક્ષેત્ર મળ્યું હોય, તેમાંથી જ તમે શાં જોઈએ તેટલી પામી શકશો. શાન્તિ માટે ધર્મોત્તર કરવાની કં અગત્ય નથી. માત્ર તમારે એ ધર્મનાં રૌદ્રિક વ્યવહારોથી નિર્વે રહી એમાંનું સો ટકના શુભનું સમું માત્ર સ્વચ્છ શોધવું જોઈએ

વહાવા ! એકાદ દેહમાં એ હૃદયને પૂરી જ ન શકાય ! એ પ્રવાહ તો વસુધાનું વહાણમોયું જીવન અને જીવનનું અમૃત છે. નિતાન્ત પ્રવાહિત રહેવામાં જ એનું સૌન્દર્ય, અખંડિત રહે છે અને વિકાસ અગ્રાધિન રહે છે.

શૃદ્ધરથાશ્રમ:—

શૃદ્ધરથાશ્રમ એ જો સાચેજ આશ્રમ હોય તો, આશ્રમ એટલે તો જગનું વિરામ સ્થાન. ત્રિવિધ તાપથી તાપિત યથેશાં અનેક ઉરોનું એ તો અનેક આશ્વાસન ! અને તે યથાર્થ રીતે ત્યારે જ સકળ યાત્રકે જ્યારે એને કાંધે વહેવા તૈયાર કે તત્પર થયેલા માનવ પુરીથી ખરેજ દેવ હોય !

એ યોગ્યતાનો અભાવ હોય તો એ આશ્રમ સાચું સુખપાત્ર સ્વને કે પરને કોઈને નીવડતું નથી. આ હેતુએ જ પ્રાચીનકાળની બ્રહ્મચર્યાશ્રમની સુચારૂ મોજાના હતી. એ સંસ્થા જેનું અસમ તત્ત્વ ભારતવર્ષમાં નથી રચું અને તેથીજ માતાનો જોખો બેવડો વધે છે. સંતતિને સંસ્કારિતાનું દૂધ એના વિના પાનાર બીજું કોઈ એટલું ઉત્તમ પાત્ર નથી જ મળતું. પરંતુ બ્રહ્મચર્યાના ઉજળા આદર્શનું શિક્ષણ માતાઓ પામતી નથી, કે આપતી નથી એ એક સાધકે મારેનું દુઃખદ વસ્તુ છે.

શૃદ્ધરથાશ્રમ પણ વિકાસની એક શ્રેણી છે. દેહ એ જોગનું નહિ પણ સંયમનું સાધન છે. બ્રહ્મચર્યા એ જ એમનો આદર્શ છે. દેહ-લગ્ન એ તો ઔપચારિક સાધન માત્ર છે. વાસ્તવિક રીતે આશ્રમલગ્ન એજ સાચાં લગ્ન છે. દામ્પત્યપ્રેમનું પુષ્પ બ્રહ્મચર્યાના અમૃત ઇંદ્રાણે જ પાંચરે છે. પૃથક પૃથક રહેવાથી અધિક સતી વેસડીઓનું નૈસર્ગિક વિકાસપ્રેરક ઉર-મિત્રન તે જ દંપતીયોગ. આટલું જ્ઞાન જીવનમાં વજાય તો જીવનવિકાસમાં નડતી કૈંક ઉપાધિઓ સહેજે સમી ભાવ.

વહાણા આત્મચાંદિવ ।

કરત છું કરે છે તેવ કહ્યું છે અને
જ છે. પ્રતિધિવાને આંગણે એકપણ મિ
અજિતમયું દેયું. સુચિતમ આવના
જનમાં સન્નિત સરસે જ ભરસે.

જે સરિતા વાંજીચૂકી ચાલી ચર્ચ દોષ
ચોડા ખાડા, ટેકરામાં અગાધું તે પડે ના
રેડું પેપું રાખે છે ।

વહાણા ! આ રેરા—નમંદા સામે જુઓ તે
મવિચિત્ર વહેતી આવે છે । પશુ પેપુંના રંગ તે
ખરે એ સાગર દેરનો અમૃત ખોલે પામે જ

(૧) વિપત્તિઓ એ તે વિષુના બદાસણોવાં
(૨) કંટાળાક્રમ તે આખને નગમતી
તો છે,

(૩) હારીને પાછા ફરવા કરનાં વીરતામયું છ
(૪) મળ વચરની અને વચર અવતંબને
મયું દિશાદરશુ આ સામે ખેડતાં બાગોએ જ કર્યા

❀ સન્નિ

સન્મુદા સદન,
રજાપુર
તા. ૨૬-૫-૩૭

વહાણા સાધક !

દિનકર ' અસ્ત ' ની ધડિયો પોઝારે છે. મિવાનું સાધક નિમિત્તે
પાઠવેલું આ એકજ કાવ્ય અને એનીય થોડીજ કડીઓ.

જે આંખનાં અમૃત પીધાં, તે આંખ કેમ ભંગાય ?

કપારા અમીના રાપિયા, ત્યાં જેર કેમ છંટાય ?

ન્યાં પાન પી (દૂધ પી) મોઢા ચપા, ત્યાં કર કેમ મેઝાય ?

દૂધપાકના બોજન મડીં, કેમ લવણ ભેગાય ?

જે ગોદમાં ઝૂલતા હતા, ત્યાં જાંબ કેમ ધરાય ?

ચિરના મુકુટને કેસરે, રિપુ પાપ મગદાવાય ?

જે અંગથી જીવન મજબુ, ત્યાં વાસના પોપાય ?

શું કામધેનું કસાઇ હાથે, તેજથી ભેવાય ?

એ સોડ સ્વર્ગીય સ્થાન શું બોમોથી ખરડાવાય ?

શું દિવ્ય કંપતર અરેરે ! ચત્રથી છેદાય ?

જે કેડ પર રમતા હતા, બાથે શું તે ત્રીકાય ?

ચિન્તામણી શું રત્ન પકેથી રમડોળાય ?

જે હાથ ચિર ફરતો હતો તે હાથ શું મરડાય ?

ઉપજારીનો ઉપજાર શું અપકારથી ફેડાય ?

એ હોદ્દાના વત્સલજરને કેમ સુકાવાય ?

સુંદર મનોહર ફૂલ, શું પથ્થર ચક્રી પિસાય ?

જે મુખ મંદિર મુક્તિનું, શું કામપાત્ર કરાય ?

મસિન મગને ઢેકવા, શું કનકપાત્ર સુદાય ?

સત્યમુદા ચિર સૃષ્ટિનું, માતાનું અંગ ગણાય,

ઉપયોગથી અમૃત રસાધણ, બોગથી વિષ થાય.

બોલો ઠું શાંતિ

અંતખાલ

સ-મુદ્રા સદન,
રજાપુર
તા. ૨૬-૫-૩૭

પદ્માસા આત્મમર્મોધર !

તમારી સાતજી, આર્ચણા, સર્જિ અને કામગ હૃદય અધિકારી-
પણાનાં ચિહ્ન છે.

ઉત્તરેઃ—

(૧) યોગ એટલે જોડું અથવા જોડાણું. શુદ્ધ પરમાત્મસ્વરૂપની
પ્રાપ્તિ એ યોગની અંતિમ સિદ્ધિ છે.

(૨) મિત્રાદાર જીવદારને, નિદા અર્થ પ્રમાણ
એકાન્ત રૂતિ મૌન એ, સાધન યોગ નિધાન
અપાદાર, અપ્રપ્રરૂતિ, અપ્રનિદા, એકાન્તપ્રિયતા વાચામૌન અથવા
વાચામિત્રાભાવિપણું એ સાધનો છે.

(૩) રિધર આસન જમાવતું એવ આવશ્યક અંગ છે. એકાન્ત
જગ્યા અને કુદરતી સ્થાન હરિમાણું લીધું વાતાવરણ રિધરતામાં
સદાપક અને છે.

(૪) રાત્રિમેળન જાપાકર છે. સર્જો જો સેતું જ પડે તો
અર્થ સેવાય એથી પ્રમાદ ઓછો રહે.

(૫) પ્રમાતનો સમય અનુકૂળ ગણાય પરંતુ યોગ પદેયાં એ
સાધક 'ક્ષેત્ર વિસ્તુદિ' કરવી જોઈએ. યોગનું બીજ વચાપ એતું
હૃદય કેવળ પવિત્ર કરતું જોઈએ.

(૬) માયા તરફનું અર્થ એંગાણ, કાવિક અભાસ્ય એ જો
પ્રાથમિક અંગ છે. એથી નવીન બંધન અટકે છે તે પૂર્વ તરફ
સ્વચ્છતિ રહે છે.

(૭) પછી આવે છે 'નિન્દનાનુક્રમે ખાતર પૂરવાનું કાર્ય'. પૂરની અવસ્થામાં ચર્ધ ગયેલી નાની જૂનો બસે દોષ તોય એનાં મુગિયાં બહુ ઉંડાં દોષ છે. એને ચૂંટી કાઢવાં જોઈએ. એક બાજુ નવો કચરો ન જરાય તેની ચોડી રાખવાની ને બીજી બાજુ જૂનો કચરાને ખૂંજે ખાંચરેથી શોધીને, ખોદીને દૂર કરવાનો.

બસ પછી ખાતર પૂરવાનું એટલે કે ઉત્તમ પ્રકારના વિચારોનું બળ જમાવવાનું. તે સંકલ્પ દ્વારા, સત્સંગ દ્વારા, સદ્વચન દ્વારા કે જાપ દ્વારા મળી શકે.

આટલું ક્યાં પછી આગળ શું કરવું તે માર્ગ મળી રહેશે અથવા પ્રેરણા મળશે, તમે જો છુટો તે મળશે. ધીરજ ધરો, થોડું ચાલો અને જ્યાં અટકો ત્યાં મેવાનું અવસંબન લો. પરંતુ ખમાઓ ! ચાલવાનું તો તમારે જ પગે અને તેજ તમારે પોતાની મેજે એટલું પગેપગ પાદ રાખો.

સર્વ મંત્રનો મહામંત્ર તે 'હૃંમ્'. એ પ્રધુવમાં સકળનો સમાવેશ છે.

સંતબાલ

વહાણા આદ્યમર્મોપવ ।

(૧) જે સાધન સાધ્ય તરફ કે સાધ્યની નિકટ સર્વ જનુ દોષ તેનું એકપણ સાધન ત્યાજ્ય નથી. વહાણા ! જ્યાં અને જોમાંથી આદ્યમર્મોપવ છે આદ્યમર્મોપવ પમાર્ત દોષ, અને તે સાધન બીજાં કોઈ અનિષ્ટોને ન વધારતું દોષ તેને સાધન સ્વીકારવામાં જેનપદ્ય સાધ્ય નથી મળતું

(૨) પદ્યર કે તેથી કોઈ ધાતુમાંથી દ્યુત્ય બતાવી પૂજ્યાથી આદ્યમર્મોપવ પામવાના જેન મૌલિક આત્મોમાં કોઈ દષ્ટાન્ત નથી જેનપદ્યમાં મૂર્તિપૂજના અંતરું ધર્મ નિમિત્તે દાખલ થતું બદ્ધ અર્થોથીન કાળથી છે. મૌલિક નથી અને દાખલ થતી વખતેય એજ અવલંબન છે એનું નહોતું મનાતું. પરંતુ તમે જાણો છો કે માત્ર સમુદાયમાં જે ક્રિયા પ્રચલિત થાય છે તે અપુર કાળે ૧૬ થઈ જ જાય છે. જે ચેતના કાવચ ન રહે તે ! એ રીતી પ્રજાસિકા ધર્મપ્રાણ્ય લોભાચારે જૂન આત્મો દારાજ પ્રકાશ ફેલેલો એમ એમનું સ્વ અને સિદ્ધાંતથી દ્યુત્ય સાધે છે. પણ આદ્યનું વાંચી જોઈ વિચારી સિવાય કોઈ સાધક બીજા સાધક, જોરે એને લડવાનું સાધન ન જાણે. વિચાર એ સત્ત નથી. સત્ત તરીકે એનો ઉપયોગ ન જ સંભવે.

વળી પરંપરાથી જે એક માન્યતાના સંસ્કારમાં સાધક ઉછરેલો દોષ, તેને દુમરી પણ ન લકાય. રીતી પ્રથમ ઉતરને વિચારતાં ૨૬૨૫ સમજારી જેનપ વિવેકમરી ક્રિયાશીલતા શીખવે છે.

(૩) મુખ્યસિકા કાવચ બાંધતી કે ન બાંધતી તેનું ચોક્કસ નિર્દેશન શાસ્ત્રમાં નથી. જ્યાં પાઠ છે ત્યાં પ્રતિષેખના કરી ગેયરી જવાનો ઉદ્દેશ દોષ ગેયરી જતી વખતે તે કાળેય મુનિએ રાખના એમ જણાય છે. અને શ્રી ભગવતીમાંય ઉડતા એવા સૂક્ષ્મ દ્યુત્ય કે

જે મુખમાં ન પેસી જાય એ રક્ષાના હેતુએ રખાતી હોવાને ઉદ્દેશ્ય છે. બોલતી વખતે રાખવામાં (૧) સિંદુના (થૂંક ન ઉડે તે) (૨) થૂંક પડીને વાંચતી વખતે સામે રાખેલાં તાકપત્રનાં પાનાં (પ્રાચીન હસ્તલિખિત) ખરાબ ન થાય એ બે કારણો હતાં. ૧૫મી એક સમુદાયમાં એ છેક જ રમાડની જેમ માત્ર પાસે રાખવાનું સાધન બની ગઇ. બીજા સમુદાયમાં કાયમ માટે મોઢિ બાંધી રાખવાની પ્રથા ધર્મ ગઈ. આમ વાત છે, વક્તામાં ! સર્વ ક્રિયાએનું એમ જ છે. જે હેતુ તરફ લક્ષ ન રખાય તો ને રીડીક બની કેટલીકવાર હેતુથી વિરુદ્ધ પરિણામ પણ લાવે છે.

(૪) મુખચત્તિકા કાયમ મોઢિ પર રાખવામાં આવે અને શુદ્ધિ તરફ લક્ષ રાખી અને વિવેકપૂર્વક ઉપયોગ કરવાથી જેમને દિન ભાગનું હોય કે 'ગળીને ગળીને જ બોલાય' એનું સ્થૂક ચિદ્ર ધર્મ પડનું હોય એનો વિરોધ પણ ન જ કરવો જોઈએ.

(૫) જે 'રત્ન' ચારજ હોય ત્યાં દલીલ જ શા માટે ! સ્વયં તે સ્વયં જ છે.

(૬) એ શું કે અન્ય શું ? રડી માનનું એમ જ છે, ત્યારે સ્વધર્મી સાધકને સાચેજ સ્વયંની તમજા માટે છે ત્યારે એ વખત સહેજે રિશ્મી જ જાય છે. બધા ! સાચરના મોખાં કેવા જોરથી વમુધાને અંતરે આવી આવી અરગાવ છે ! પરંતુ તમે માંદેનું નીર જોશો તો તમેને અવશ્ય જાણાશે કે ત્યાં કેા અપૂર્વ માંભીયું છે. બધા એ જ રીતે ધર્મનું મૌલિક સ્વયં છે. એનીજ સામે દષ્ટિ રાખે એને જ મેલ બાંધીને છોડી દેલ નિર્મળ દિવ, વિશુદ્ધ પ્રેમ, હૃદયી નિઃસ્વદ બળિ આ જનુ મંદિર એ તો વિવેચી જંમા છે. એને પ્રવીણે સૌ અમર ય.એ. વિનિવ વિકાર બની નિરામય યજ્ઞ-સ્વરૂપમાં હીન ય.એ.

સર્વં જ સૌ દંતિ પામે.

સ-મુદા સદન,

રજાપુર

તા. ૨૬-૫-૩૭

વદાસા આદમજાંધર,

જાહેરિણ વધેલી મદસ્યાજમની બવરસ્યા, ઊમતિમ વધેલાં
જાએ તથા રાષ્ટ્રીય અને સામાજિક પરિસ્થિતિ, તમારા જેવાં કુખર્તા
કુસુમેને કરમારે છે કાં !

વદાસા ! પાણી પૂરપાટે પતી આવે છે. પુરવાં પાંચ દારો
મોઢિયું એક જાંબ કપે' શા દહાડો વગે !

અમ્રમય' એ સંવસનું તો છવન છે જ પણ આગળના પ્રયેક
મદપતિઓનું એ ઉપાસ્ય દેવ અને છવનનાતનો. મુવ કોટો બની
રહેતું બોહંએ.

પ્રાતિનો અનર્ગળ બોલો, છવનપેતાક તરવેલી ન પૂરી
ચકાપ એવી બોટ, આર્થિક મુશ્કેલીઓની અપાર મહમધસો છવન-
પ'ધને પગલે ને ડગલે ઉપરિષ્ઠ થતાં કાંદાકાંકરામાંથી નિર્નેખતી
રીતે વધી જતું અને મૂડી કાપમ રાખતી કે વધારતી એ માત્ર
દુસ્ચરણીય દુઃશક્યજ નહિ, અશક્ય કાં ! ! ! અને આ દશામાં
વીરનો દુર્વ્યથ કરી નાખવો એ તો કેમ અને કેને પેતાય !

પ્રિયતમા ! શું માતૃભક્તિનો ઉપયોગ માતા તરીકે ન થઈ શકે !
શું મદસ્યાજમ એટલે વિગમય સ્થાન ! અમ્રમય' શા મારે
અસાધ્ય છે !

તમારા વિચારની દિશાનો વેગજ બદલી નાખો અને ત્યારે તમે
આજે જેને અશક્ય માની રજા છે એ છેકજ સુવ્રમ, ચકાપ અને
સરળ બની જશે. દિવ્ય લાભદાયની અપૂર્વ ઉદ્યાસ સંદરીથી કાં
વંચિત રહે છે ! પ્રભુએ પુરવરંચનું મુકિતનું ઉચ્ચતમ પાપેય-શાનું
કાં ન થઈ શકે !

(૧) શ્રુતિએને દખાવો. અધ્યાસોથી સતત ચેતતા રહો.

(૨) પ્રથમજ થોડો વખત આકરા નિવમો પાળવા પડશે. પછી તો બન્નેનું જીવન રસમય, પ્રેમમય (વિશુદ્ધ) અને તેજોમય બનશે.

(૩) 'બૂઝ્યા ત્યાંથીજ પાઝાં વગો.' પણથું ભરતાં પહેલાં જોતી જરૂર હતી તે પંથ કાપ્યા પછી આજે સુઝયું છે. જ્યાંય હજુ દિશા ફેરવી શકાય તેમ છે. સુકાન સાધકના પોતાનાજ હાથમાં છે. નાવ હજુ સહાયત છે. માત્ર ગયો તોય કુધા પૂર્તિ કરે એટલી સામગ્રી તો છેજ અને બાકીની 'આગે' મળી જ રહેશે.

યાદ રાખો, તમારી 'wall power' ને કાર્થજ થંભાવી નહિ શકે. સમાજ અને જગતને બોલવા જ દો. તમે તમારે પથે પડો. વડીલ આજે નહિ તો પછી સમજશે.

સક્યને જ સારંભોગે આદરાય, અસક્યને નહિ જ. વળી તમારો આ માર્ગ છેક નહીંજ નથી. ધણાએ આચરેલો, સ્વચ્છ કરેલો એ પુનિત પંથ છે.

મુશ્કેલીએનો પ્રથમથીજ વિચાર કરનાર ત્યાંનો ત્યાંજ પડી રહે છે, સાદકસથી પણથું માંડનાર પડતાં, આખાજ્યાંય કચાને પડેંએ છે.

વદામા ! જ્યાં સુધી પાયોજ સ્થિર ન નખાય, ત્યાં હમારનાં બીજાં સ.પનોને જમા કરેં શી સામ !

અગ્રયર્ષનાં પૂજન અથવા અગ્રયર્ષનાં આગવન એ જ સર્વ પ્રતિજ્ઞોનું મૂળ મંડળ છે. પ્રથમ સોપાન છે. એ સોપાને પગ મૂકીને જ દિવ્યનાનાં દારે પડેંચાય છે.

માનવજીવનની મદામૂવી તક કેમ મુમાવવી પામને ! મુંદર દાય એ તો છે જગતનાંનું સૂરતું સૌંદર્ય. ખરેખર લીધારો, નિકળે અને પ્રકાશ પાવશે પિયં, અદા અને દિગ્મત પ્રતિગેવા અર્ધ રહ્યું કરેં જ.

જ્યાંમ જો દાંતિ પામે.

જનનામ

સન્મુદા સદન,

રણપુર

તા. ૨૬-૫-૩૭

વહાલા આત્મઆર્થવ !

બસ ! આવી જ વીરતા રાખો. પરમાત્માના સ્મરણનું નિધાન
તે જે હાથ લાગ્યું એની તો જવની જાવટ જાંઘી. એને બીજો
માયવાનું રહ્યું જ ક્યાં !

જગત દરિ તે છુદી જ છે. એ તો સુખ અને દુઃખની
હુમરાણ કરતાં કદી ચાકતી જ નથી. સુખ પાસે હોવા છતાં એને
મુકી, સુખ, સુખનું માત્ર નામોચ્ચારણ જ ક્યાં કરે છે. ખૂદ પ્રભુ
પાસે આવીને એ પાસેનો નિધિ બતાવે તોય જોવાની ક્યાં એને
પડી છે ! એના કાનજ મોઢ અને ધાવાએ બહેરા કરી મૂક્યા છે.

હાથા છે, ત્યાં તાપ પણ આવડાનોજ અને તાપ છે ત્યાં ધરી
જ પછી હાથા એ ધવાની એમાં આગળ કે જેઠ નેતું થું રહ્યું
વહાલા ! પુત્ર, સંતતિ, કુટુંબ, કુળ, સમાજ, દેશ, કે વિશ્વ ન્યાં જે
જે હોવામાં, જે કાળમાં કે જે પરિસ્થિતિમાં હો ત્યાં બસ, પરમાત્માને
સામેજ રાખો, પહેલ માફિયાઈ રાખવી નહિ પોતાય ! તો સર્વજ
આનંદ આનંદ હિમરાતો નિદાણીને તમે આનંદમય બની જશો અને
તમારી હાથા પાસે ઉમેલા સૌ આનંદમય કવન ભણી ચકશે.

હૈ વાનિ

સંતબાલ

સન્મુદા સદન,
રણાપુર
તા. ૨૬-૫-૩૭

પ્રિય આત્મબાંધવ !

(૧) 'હૈં'નું સ્વરૂપ સદાય નવીન છે, એની વ્યાખ્યા યુગે યુગે બદલી છે ને બદલાશે.

(૨) શ્રુતથી જે કંઈ ઉચ્ચારવાનાં મંત્રો છે, એમાં 'હૈં' એ સર્વોત્તમ મંત્ર છે.

(૩) 'અન્ડમ' મળીને 'હૈં' થાય છે. બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, અને મહેશ કહો કે ઉત્પત્તિ સ્થિતિ ને લયાત્મક સત્ય કહો, એનું એ અક્ષર દ્વારા ઉચ્ચારાનું સાકાર સ્વરૂપ છે.

(૪) જેન, બોદ કે વેદ એવા ધર્મો કે હિતર ક્રોધપણ નીતિમય ધર્મપથો એમાંથી ઇચ્છીને શુભ અર્થો તારવી શકે !

(૫) વાણી એ ચિત્ત સમાધિનું સદાયક અંગ છે. કતિાતદ્વન મૌન અથવા શુભ તત્ત્વોથી એ ઘેરાયેલું રહે તો જગતમાં જે અશુભ તત્ત્વો ભર્યાં આદિત્તનો આંચકા આવી, ક્ષણે ક્ષણે મનમાં શોભ કે વ્યાકુળતા જન્માવી દે છે તેથી 'જપ' એ સાધકને બચાવી લેવાનું બળ પૂરે છે.

(૬) જપની સાથે જ બેસતાં પેલાં નિશ્ચયી આસને બેસી ન ઉઠવાનો અને મનને એકાગ્ર રાખવાનોય દૃઢ સંકલ્પ કરવાનું બૂલવું ન જોઈએ. પ્રથમ ચેતેથીજ શરૂ કરવું. જેથી લહેજત કાપમ રહે.

(૭) બજન અને 'સ્થપતિ રાધર રાગ રામ' કે એવી ધૂનનો સદયાર તો સાથે રાખવોજ કે જેથી ક્રોધ વખને એ પરત્વે કંટાળો ન ઉદ્ભવે અને થતી પરિસ્થિતિની નોંધ એક અત્રમ સ્થાને રાખ્યા કરતી એ સાધકને દિનાવદ છે.

(૮) ૧૯ અને આત્મા વિશે જ્યારે પ્રથમ સંબંધ છે ત્યારે ત્યાં જે કંઈ પ્રથમનો છે તે આત્મા છે.

(૯) તમે જ્યારે અધિકૃત યુક્તજ્ઞમાં જુઓ ત્યારે, ચોમેર નિરાશાનાં વાતાવરણો જોયેલાં હોય છે અને તમારું કોઈ સાથી ન હોય, તે વખતે આવીને જગ પીરે છે, નવી શરૂઆત પ્રેરે છે, તે આત્મા છે.

(૧૦) તમને એક વખતે ઘટ સામગ્રી વસ્તુ જ જોઈ વખતે અનિષ્ટ સામે છે. એ ઘટ અને અનિષ્ટની સમિતિ જેના સદાચારી મન, ચિત્ત, શુદ્ધિ કે હૃદય સામે છે તે આત્મા છે.

(૧૧) આત્મા પોતે દશમાન ન હોવા છતાં તેજ પ્રેરે છે, તે આત્મા છે, જેના તેજવિદોષો પૌત્રમય શરીર શબ્દવારમાં કોલવા મારે છે તે આત્મા છે.

(૧૨) શુદ્ધિવારની સંતા 'નૃદસપત્ની' પરથી પડી છે અને પ્રયો સાથે વાતાવરણનો, જન્મનો, રેલનો અને મનનો સંબંધ તો છેજ, એટલે મનોપ્રસન્નતા અર્થે એવા વારો જોવાય છે. સૂચિયા કે પાર્શ્વિક કાનો એવા વારે મંત્રજા શુદ્ધિ કસવાથી મનોપ્રસન્નતા રહે છે, પરંતુ મનને જે કાલુષ્યમાં સ્વપ્ન રાખવા જોઈએ સમર્થ સાધક છે, તેને સદાય સર્વકાળે મંત્રજા જ છે.

ૐ શાન્તિ

સંતજ્ઞાન

સન્મુદા સંન,

રજાપુર

તા. ૨૬-૫-૩૭

બહાસા આત્મચાંદર !

કાન્ય સ્નેહરસથી તરંગોળા અને ભર્મિઓનો સદાય ભીનીજ છે ના બાપુ !

મિશુકને મિશા આટલી મોટી શોભે ? છતાંય જેની પાસે એ મિશાની પાચના પહોંચવાની એ મૈયા તો ધ્રુજાનું પૂરક કપતર છે. પણ વહાસા ! એ કિંમત પણ એટલીજ માગે છે. એ વસ્તુ સાધી પગે પગે યાદ રાખવી જ રહી.

શ્રદ્ધા અને ધૈર્ય એ બે કર વિના એના દ્વારે મિશા પાચના નજ નર્ધ શકાય ! અને ભણા ! બિન્દુકપલ જે બની જવાય તો સિન્ધુની પાચના બાકી ક્યાં રહી ?

વહાસાઓ ! નાનાં હો કે મોટાં હો, સૌંદર્યભૂતિ હો કે સામાન્ય હો, સૌ મૈયાના મદાનસના મેધેરા તણુખાશ્પ છે, એ જ્યોતિનાં અભિવન કિરણો છે. વિકસો અને વિકાસમાં જ રાચો. શબ્દિક શાં તનમનિયાં-છનમનિયાં તમોને કે તમારા તેજને ન છીનવી લે એનું પગે પગે સ્મરણ રાખી જીવનમાં ધોધને ચોમેર રસો બાપુ !

જીવન્ત રહો-તમારાં ભકિત ઉદ્વસતાં અંતરો ! !

સર્વં સૌ શાંતિ પામો.

સંતબાલ

સન્મુદા સદન,
રજાપુર
તા. ૨૬-૫-૩૭

વદાલા આત્મબળધુ

તમેને જે કંઈ અસર થઈ છે, તે થી નેદરે અને થઈ
એ વિશે કશું નહીં નથી. તમે જે આચારી આગ્યાં હો તે આચારી
અધિક પાઠ્યા જ છે. કલ્યા ! અખિલને મૂકી અપમાન ઠાણ રાખે

જે નથી સમજાયું, તે જરૂર સમજાશે. એ જ ભાષા, એ
વાક્યો અને એ જ શૈલીથી સમજાશે. ઉનાવળ કાં બાપુ !

ધૈર્ય ધરો, શૈર્ય ભરો, સામ્પવરો, જાડય દરો મર્યા ભોમ
જનીન ! દિવ્ય ભોજના પુરીજી સ્વપના સચીવ દીન ! સદ્ય સંચરો ...

ઉત્તરો :—

(૧) એક વર્ષના એકાન્તવાસ સમીને મૈયાએ આ ક્ષેત્ર
સારી મૂક્યો આ દેહને વદાલા ! પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવ તો સદા
પરમાત્મ સ્વરૂપ છે. ગુરુપદ એ તો છે મર્યા ભોજનું મોદાધામ પ્યારા
દેવા અને પ્રજા સદા સર્વદા અભિન્ન છે, અને રહેવાના, દોવાના ન

(૨) અત્યારે 'રજાપુર' રથાને છે તો તે જ રથ ! શ્રી
જે અનિવાર્ય કારણના વિના અન્ય રથાનનો સંકલ્પ ન
સંભવે પીરા !

સમાચાર :—

(૧) વદાલા હાથ ! અત્યારે કંઈક આકસ્મિક કારણ થ.વ છે
ત્યારે જ એમ થ.વ છે, ખ્યાલ એ પ્રેમજાળન્ય વસ્તુ દેવ
નિયતિમાં જ એજ બની જાય છે

(૨) જે ન બોલતા, જ્યાં સૌ કંઈનાં ગળે મોટે છે, જે

જે સેવ્ય હોવા છતાં સેવક અને સેવક હોવા છતાં સેવ્ય છે તે બુદ્ધિ છે.

(૩) ખોરાક દોઢરીને જે કંઈ પચ્યું હોય તે સર્વ લેવાય છે
મૈયાની સામ્રાજ્ય સ્થિતિમાં સંધ્યો રસ, સત્ય, સૌંદર્ય અને આંતર
આહ્વાદનો ક્યાં તોડો છે ? પ્રિયતમ ! તમે જે કંઈ અપેક્ષો તે
અગતી જ. સાધકને અધીરજ કેમ પાછવે જાયુ !

સર્વત્ર સૌ શાંતિ પામે

સંતખાસ

સન્મુદા સદન,

રણપુર

તા. ૫-૬-૩૭

વહાણા અને પુન્ય ચેતનદેવ,

શી હરિની હજુરમાં હાજર થયેલી મનોભાવના પ્રતિદાન વાંચી
છે શું ! અહો ! કેવો અપાર પરિભ્રમ ! કેટલાં વિચાર મનોમંથન ! !
અને ચેતનદેવનાં ચેતન્ય અગતી હો છે ! ! ! ધન્ય હો ! ધન્ય હો !

પ્રિયતમ !

ભાવનાનાં સમૃદ્ધ સૌંદર્ય દર્શન એ તો છે

દિવ્યતાનાં અમૃત ચોષીયાં

અને ધરી ધરી દોડતાં વળી વળી વિશંખતા

છતાંય થંભ્યાં ને અરેણનાં

હે હંડી હંડી ગ્રહમાં સરખીને ચેતનનાં

ચેતનદેવનાં તેજ કેવાં એ

અમૃતસિદ્ધિનાં સંયોજન !

અમર રહો ! ! વહાણાંઓ અમર રહો ! ! !

સતેજ સુલિંગ એ તો છે વદાણા ! પ્રકાશનું, તેજનું સંગતિ
સાર સ્વરૂપ ! પ્રથમ અંતરના ચમુએ ઓગળ્યાં, અને વદાણા ! ચમ-
ચમુને ગમ્યાં ખરુને !

જ્યાં જ્યાં	સત્ છે,	ત્યાં ત્યાં	સંત છે.
" "	સંત છે,	" "	સેવ્ય છે.
" "	સેવ્ય છે,	" "	સેવક છે.
" "	સેવક છે,	" "	સેવા છે.
" "	સેવા છે,	" "	હૃદય છે.
" "	હૃદય છે,	" "	મૈયા છે.
" "	મૈયા છે,	" "	સખર સૃષ્ટિ છે.
" "	સખર સૃષ્ટિ છે,	" "	સત્ છે.

સત્ની આંખ અને પ્રેમની પાંખ
હોડો હોડો વદાણાં ! દેવ મંદિરમાં વસતાં જીવનપંખીડાં ! !
આવો આવો આલિંગીએ પધારા !

દિવ્ય મનેરથો, ભવ્ય આકાંક્ષાઓ, હૃડી જીવાસાઓ એ કદી
વન્ય નથી હોતાં ! પરંતુ એની સાંકળ એક માત્ર મૈયાને હાય છે.
જીવનધારીઓ એ સાંકળના માત્ર અકોડાઓ છે. એનાં સુંદર સંધાન
કરનાર નિમિત્તોનાંય શિરોઽથ નિમિત્ત છે. શુક્રપાનાં પ્રેમજ કદાશ !
સંધાન વિના સાંકળ ક્યાં ! અને સાંકળની સંકળના વિના મૈયાના
પાવનાં દર્શન ક્યાં ! જીવો ! નિમિત્તો અને અખર રહો મહાનિમિત્તો ! !

અહો ! મૈયાનાં મહારાજ્ય કેવાં વિસ્તીર્ણ છે ! ધન્ય હો નિમંજ
પ્રેમની અમૃત ગંગા ! બસ, રેલો સકળ જગતમાં.

સર્વત્ર સૌ શાન્તિ પામે

પદ્માસા આત્મચાંપન.

ઉત્તમ પંથે ઉડી કે અનેરી દિવસ નીરખવાની તમારી અંતરિક્ષા વહેલી જ પાર પડેલી પાસા તમે જે હોવામાં હો ત્યાંથી જ પ્રપાણ કરો. અખૂટ ધૈર્ય, સ્તન હિસાદ અને સાચી પ્રજ્ઞા બહુ સાથે જ લેવો. જગત ક્યા માર્ગે દોડે છે તે જોવા માટે યંત્રો નહિ. જગત શું કહે છે એ સાંભળવા તમારા કાન ના દોડા કેવળ સંધની વ્યુત્ક્રમનો સાદ સુખી ચાલવા જ માટે ક્યારેક મૌન તક અમુલ્ય છે. સાધનોવ વિપુલ છે પણ ક્યાં ચોમતું! મદા. પંથના મુસાફરને યંત્રો કેમ પાછાવે!

પ્રત્યેકને સાચા પ્રત્યેકનોય નથી, એ તો માત્ર આત્મિકતા જ સોંપાવનારાં દેખાય છે. આવશ્યક તથા એટલે રસ નેત્ર તદ્દર જ એમાં નથી દોડું.

પોતાના શાખન માત્ર મૂળી બદલામાં સ્થિતિ પરાયે જોવા લે બધા! પોતાની સાચી સમરથ બરી સમતા મૂળી અધુરું રોગાંધ્ર નામવા જોઈ માટે! અને માત્ર એક જ વાર જીવનનો અમૂલ્ય પાત્રો પડે! પણ ક્યાં એને મોદની થઈ જાંબી કો પાર! ઉડો તૈયાર થાઓ

સર્વ સૌ શાંતિ પામે.

સંતબાસ

સન્મુદા સદન,
રણાપુર
તા. ૫-૬-૩૭

વહાણા આત્મબળાંધવ,

અખંડ વહેતી ભક્તિધારા જે હૃદયને તરખોળ કરે છે. તે હૃદયને એમ થવું સ્વાભાવિક છે.

જેનાં હૃદયમાં પવિત્ર ભાવના છે, અચળ થકા છે, એ ભક્તિનું જીવનનાવ ભગવતી શક્તિ પાર ઉતારે જ છે. ભય અને શોકથી તરી જાયો વહાણા ! જીવનના વિશાળ પટ પર આતેખાયેલાં અનેક ચિત્રોને રસપૂર્વક નીરખી લો અને સમતાથી વેદી આહવાદો ! ! !

સમતાનું અવલંબન અનંતતાએ ઉચ્ચતમ સિખરે પહોંચાડવા પૂરેપૂર્ણ સમર્થ છે. સમતાવાનને સુખ અને દુઃખ એ તો છે પવનની વિરલ સહરીઓ. એ અડોલ ઉત્સાહને સિખરે રલાં રલાં એમનાં પ્રભાવે એ આનંદ છે.

સકળ સંબંધોની વિશુદ્ધિ એ છે સમતાવાનનું પુરુષાર્થભર્યું કાર્યક્ષેત્ર અને વિશુદ્ધિ પ્રેમ એ છે એનું અંતિમનમ સાધ્ય.

સંબંધ વિશુદ્ધ થયા, એટલે વસુધા અમૃતમય બની ચૂકી. શારીરિક પ્રેમમાં હૃદયનો કૈલન્યપ્રવાહ કદી નહિ પૂરાય ! પૂરવા મયતાં હમેશાં અનુભિ જ રહેશે. કારણ કે એ અનંત છે, અનંતતાનું પાત્ર શોષે છે. અનંતતા માનસિક પ્રેમ અને એથી જ ઊંચી બુદ્ધિમાં ઉદ્ભાસના સદજ પ્રેમમાં વસી છે. એ પાત્ર જેણે શોષ્યું તે સાધક ગૌણી ગોદ વહેલી પામશે.

સર્વં ત્ર સૌ શાન્તિ પામે

સંતબાસ

પહોંચા આત્મઆધાર.

ઉભા પથે ઉડી કે અનેરી દિવસ નીરખવાની તમારી અંતરિચ્છા વહેલી જ પાર પડશે. ખારા તમો જે ક્ષેત્રમાં છે ત્યાંથી જ પ્રયાણ કરો. અખૂટ ધૈર્ય, સતત ઉત્સાહ અને સાચી શ્રદ્ધાનું બળ સાથે જ ક્ષેત્રે જમત કયા માર્ગે દોડે છે તે જોવા માટે ધંબશો નહિ. જમત શું કહે છે એ સાંભળવા તમારા કાન ના રોડો કેવળ સત્યની બુમગૂનો સાદ સુખી યાત્રા જ મારી. ક્યારેક મોટી તક અમુક છે. સાધનોય વિપુલ છે પણ કાં ચોમતું! મદા. પંથના મુસાફરને ધંબતુ કેમ પાસવે!

પ્રયોગનો સાચા પ્રયોગનોય નથી, એ તો માત્ર બાંધીથી જ સોમાવનારાં દેખાય છે. આજન મયા એટલે રસ જેવું તદ્દર જ એમાં નથી દોડવું.

પોતાના સાધન માલ મૂકી બદલામાં શક્તિ પરાયે દોડવું લે બ્રહ્મા! પોતાની સાચી સમરથ બરી સમતા મૂકી અધુરાં રોગાંમાં નાચવા દોડવું મારી! અને માત્ર એક જ વાર જીવનનો અમૂલ પ્યાસ પાણી પછી કાઈ એને મોહની ગાંઠ બાંધી શકે ખરે! ઉઠો તૈયાર થાઓ.

સર્વત્ર સૌ સાંનિ પામે.

સંતબાણ

સ-મુદા સદન,
રણપુર
તા. ૫-૬-૩૭

વહાણા સાધક,

નર્મદાના નીર જુઓ. કેવા નિતાંત પહેતા છે ! અને તેથી જ નિર્મળાં છે, ખરૂંતા ! ભણા, એની પાસે ગંદુય કેમ સ્વચ્છ થાય છે ! કારણ એ એનો ગુણ છે. સાધકની શુદ્ધિ એ વાતાવરણ પર દોષ-રોપણની દલીલ કરવા મંડી જાય. તો તે દિને આ પાવની ગંગાઓ શું કહેશે ! એટલું વિચારો.

ગંગામિયાને દોરનાર ભગીરથ હતો. એમ પુરાણ બોલીને એ કહેવા માગે છે કે સાધકના ઉરની નિર્મળતાનું જ આ ગંગાદેવી તો પ્રતિબિંબ માત્ર છે. અને સાધક જ્ઞાતિને આધીન ધર્મ જાય એથી જગનર્મા ખીજે કયો મહાન ધરતીકંપ દરો વારુ ! સાધકને શિર માત્ર અંગની જવાબદારી નથી. પરંતુ જગતના મહાનિયમની મહા જોખમી જવાબદારી છે. સાધક મોજ ખાતર, જરા દેસ ખાતર પડી ગયો ! એમ બોલી જ ન શકે. સાવધાન વીર ! સાવધાન !

જ્ઞાતિનું પતન એ ધોર પતન છે. ક્રિયામાં પરિણમો વા ન પરિણમો. એ પતનનું જો કોઈ નિવારક તરવ કે પશ્ચાત્તાપ જેવું તરવ હોય તો તે એ જ કે જે નિમિત્તે એ પડયો, એ નિમિત્તનેય સમારી લે. પોતાની સંપૂર્ણ ચિત્તવિશુદ્ધિ ન થાય ત્યાં સગી થૂંકે ખજી મળે સાધકથી ઉતારી ન શકાય.

માત્ર દોષોની નોંધ કરે કે નીરખી શકે એમાં સાધકની સાધના સમાપ્ત થતી નથી. સાધક જે વસ્તુ અન્ય તે કયવા વારંવાર મથતો હોય, જે વસ્તુ ખુશવાથી એમણે વહાણસોપા હૃદયનો સંબંધ ખજી ત્યાગી હોય, તે જ વસ્તુ સાધકની જ્ઞાતિને આકર્ષે એ

સર્વથા અવગ્રહ ઘટના છે. 'નેવાનાં નીર ઝાઝે કદીથે ન જ
જાય' મૂળ શોધો વીર !

જે તત્ત્વો વિષે મૈયાનાં મુચનો મળે છે એ તત્ત્વોનું વારંવાર
અવલોકન આવશ્યક છે. કરે સોંપી દીધા પછી ઘડી ઘડી પડવાનો
સમય જ નહિ આવે.

મૂળની મલીનતા, જીવન જાતમાં માલિન્ય લરી દે છે. વિકાસ
પંથ અત્યંત સ્વચ્છ રાખવો એ સાધકની સાધનાનું મહત્ત્વમયું
અનુભૂતિનું અંગ છે. એની ઉપેક્ષા કોઈપણ સંયોગમાં કરીથે ન પાડવે.

સંતબાસ

સન્મુદા સદન,

રજાપુર

તા. ૧૨-૬-૩૭

પદ્માસા આરંભઆરંભ,

દિવ્ય અને ભવ્ય જ્ઞાનની મીઠાસ ઘડગણની ઉપાસના જ
 બાળી રોકે પરિખીન જ્ઞાનસ્થિતિનો રીતકાર, જે દેવકા અર્થ
 જ રોપે તે એ જ્ઞાનની સશુદ્ધિ સંદિગ્ધ છે, માનવે પરિખીન થા
 જ જેને એ એવો કોઈ પણ મૌલિક આર્થશાસ્ત્રનો આશ્રય નથી.
 પુરાણીના સિદ્ધાંતને જ ત્વી સદયાર પમે છે, કેવળ સેવાની સાધના
 માટે જ પરિખીન થયામા મગામામને જોખમ છે, સાધક સાધિ
 કાને દિવ્ય દિવ્ય થવા પડેલા જ ઉચ્છૃંખા નિકાસ ઉભયમુખી સાધનો
 દમ તે જ મુદ્ધાશ્રયને સાધક બને, સાચા મેવાર્થીએ મંપૂર્ણ
 અનુભવ આનંદવા માટે સાદું અને અપરિચ્છીન જ્ઞાન માગતું એ
 નામે રૂંદ મગાનનીતમે છે

મનનિરૂપણ જ્ઞાનમાર્ગી જ ઉદ્ધારની દેવ તે: જ્ઞાનના જ્ઞા
 નિર્મલ અને જ્ઞાન પાવન થઈ નકે માત્ર જ્ઞાનજ્ઞાનિતાનો સંચલિત
 રૂંદ દેવ, દેવ.

મનન જો જનિત, જનન છે ત્યાં જ એનાં પેદ, પડેલું
 અને જનનિ નિર્મલ છે. મનનિરૂપણ માટે પડેલ ન નિર્મલ, તેમ
 કેવળ જ જ્ઞાન, માટે જ ન નિર્મલ જ્ઞાન અને અનુભવ માટે જ
 પડેલ નિર્મલ છે મનનને જ પડેલ છે

(નિર્મલ-મનન)

જોઈએ તે જ ને

અંતર્યમી

પહાણા આત્મબાંધવ !

હેતું જ વધુ નિકટ ખેંચી લાવે છે. સારીરિક ખેંચાણને સંયમ વાસ્તવિક પ્રેમને વિકસિત કરે છે. ભર્મિતું આદાસન અત્યંત બમવત્તર છે. કોઈપણ બધેન એને બાંધી શકતાં નથી. કોઈ મર્યાદા એને શક્તી શકતી નથી. અનેક છવનપંખીડાં એ પાંખે આકાશ બંધે હૃદીને દિવ્ય વિજ્ઞાસમાં મસ્ત બન્યા છે.

સદન એ સર્વદા સદન છે. એને ડગવણી કે મેગવણી કે સાધનાની અપેક્ષા નથી.

સદનતા ના વાદનું વીખરાતું,
બને સદનતાના સૂરનું દેખાતું.

સૂર પશુ સદન છે અને વાદન પશુ સદન છે. એ બન્નેના સંયોગનું આવરણ માનવબાંધને સૂરંદરનથી શોધે છે એ જ સદનતા બે હોય ! તો માનવ આંખે બિંદુ હોતું રહ્યું ! અથવા એ વીખરાવા માટે વાયુની વાટ ભેવી રહી ! પ્રવૃત્તિમાં પુરુષાર્થ કરે, તો અખૂટ અદા અને સૈર્વ ધરે.

કોઈપણ ક્રિયા અજ્ઞ નથી. વહેલી રહે એ રજમાં સંગીનતા અને સરસ્તા બાંધે જ હોય.

સર્વત્ર સૌ શાંતિ વિસ્તરે.

સન્મુદા સદન,

રથાપુર

તા. ૧૨-૬-૩૭

વહાણા આત્મઆધાર ।

પત્ર ભક્તિભાવથી લખ્યું છે. પૂજ્ય હર્ષપ્રભુનાં પુનિત પત્રમાં સહેતું છે. હર્ષપ્રભુ ઉરપ્રેમનું સાકાર સ્વરૂપ છે.

૫. ૫. ગુરુદેવની યાદી અસ્વાભાવિક નથી. પણ પછે સાધક માત્રને ગુરુદેવની યાદી રહેવી જ જોઈએ. ગુરુદેવની નિર્મળ દૃષ્ટિ અને આત્મકૃપામાં જ વિકાસનું બીજ છે.

પરંતુ ગુરુદેવનાં સકારણ યથેતાં દૈહિક વિરહે સાધકનું ચિત્ત અંધળું ન થતું જોઈએ. વ્યામોહ અને પ્રેમ બન્ને મિત્ર મિત્ર તરવે છે. વિદ્યુદ પ્રેમ સારીર સાનિધ્ય વાંચે અવશ્ય. પરંતુ સારીરમાં પૂરાઈ ન રહે. સારીરિક મુશ્કેલી ધણીવાર સાધકના ઉંચે ઉંચે જતા ઉરપંખીને નાનાથા પિંજરામાં પૂરી રાખે છે. અને એથી જ એવી સ્થિતિમાં સાધક આવી પડે ત્યારે ગુરુપદે રાજતા ૫. ૫. ગુરુદેવ સાધકને એનાથી દે છે અને એના હૃદયને નિર્મલ પ્રેમમયી કૃપાથી તરબોળ કરી દે છે અને ગુરુ જ સાધકનો આત્મા વિતસી ઉઠે છે, ઉંચે ને ઉંચે જઈ સામર્થ્યસદ્ ઉઠે છે.

સર્વ સૌ શાંતિ પામે.

સન્મુદા

ધારા પ્રભુ હર્ષદેવ !

આપના પત્રવાણી મેં પા પ્રગ્લભ છે. મેં પાના મદારાન્યમાં
જોઈએ કિંવા અસ્વાભાવિક નથી. અદેગુક બનતી નથી. તે આપ
તેમ દોષ પ્રભુ !

નિરોધ વિદ્યાસમાં વિવસો અને મોજ કરો. એકાન્ત અવલોકન
અદ્ભુત નિધાનની ખાત્રી છે. પગે પગ અભુમેલ છે પ્રભુ ! આતંદ
કરો. વિદ્યાપો માત્રને વિસારી દો ! અદો ! સાધના છવનનો કેવો
મુખાસ્સ ! થોડો ભોજ આપવામાં પ્રીતીવદ્ય કરી કંમલ ન જ
બની શકે. આપંજી ! દિગ્ગાના આપંજી ! પ્રભુ તેમ તરછેડાવ !

એકાન્ત સેવન પ્રેમને ઉજ્જવળ બતાવે છે. છવનમાંથી જન્મતા
અદ્ભુત મોજાને એકત્ર કરે છે. નિસર્ગમિવાળા પુનિત બાંકને કમું
પદસત્યપ્રેમી બાહુડો મોષ રૂપે જતો કરે ! 'હો અદ' તમઃ' નો
ભવ અને વિશ્વપ્રેમની મૂળમાં મહા મસ્ત બની જતો. નૈસર્ગિક
આતંદનો સ્વાદ ન આપ્યો દોષ ત્યાં મુખી જ કાપા રૂપે છે પછી
શું ! એ અભુખુનિતો જ વિવેક છે.

પ્રમ સંબંધમાં:—

તેમ 'સ+હ+મ્' મળીને 'હો' શબ્દ નિષ્પન્ન થયો છે તેમ
'સ+હ+હ+મ્' મળીને 'અદ' શબ્દ નિષ્પન્ન થયો છે.

એ અન્યથા છે. અવિનયર છે, અન્યથ ને વિમજા યોગનાં
મોત ન દોષ ! એટલે 'હો' 'અદ' તમઃ' પૂર્વ મુદ્ધ છે. અદેન એ
અદેન શબ્દનું સંબોધન નથી પ્રભુ ! પરંતુ અદે તું અનુસારનાં
'પદા નેવા' મુત્રથી જ મુકાયો છે. વાસ્તવિક રીતે 'અદ' એકત્ર
વધુ યોગ્ય છે. એ ભવ અતિ મુદ્ધ

જેદાનું જાણ તારૂં તારૂં રિવજ તાલિ જાણે છે. પંડિ
રિપાડાનું અને નિર્મલિત પડે જન-એ.

જાન તો તાલિ પામે

ૐ તાલિ

સંતબાસ

મન્મદા મદન,

સ્વામી

તા. ૧૨-૧-૧૭

જેમને પુનિત પમમે પુનિત ઉર પ્રાપ્ત છે,

જેમની પાતળી પ્રભાએ સૃષ્ટિમાં સરોવર ખીંચે છે,

એ પરમ પૂજ્ય પરમાત્મા સ્વરૂપ ગુરુદેવ ! પ્રભુ ! આપને
પવિત્ર પાદપદ્મે આ સમાદની અર્ચાજ્ઞા.

‘ધરાની પૂરા પૂરેધર પૂરીજા અગેશે છે’

‘જગેા અને સયોગેા જાને દેવ’

‘તો યોજનના અભાવે કેમ અટકે જમા !’

‘મેષાનાં મદારાગ્ય વિશ્વસરી અનંતના ઉજ્જવસરી !!’

અદો ! શું માધુષ’ અને સુરખીનો સદચાર !

લોચન જંખે છે અને રસનાને સાંપડરી !

સુંદર સુંદર એમ હો ! ! !

વિભુવર !

આપનાં અંગેઅંગ સ્વાસ્થ્યસમર રહે ! સંપૂર્ણ વિજયવંતા
ચેતનવંતા રહે.

કાઠી કાઠી વંદન પ્રજિપાત

ૐ શાન્તિ

સંતબાસ

વદાતાં ઉત્તનહૃદય !

રિતમે આપખા નથી બાપુ ! ઉચ્ચતા છે. જ્ઞાન કરી ઉછેરેકું
 બીજ બાળે પાંખયું છે. આ વયમાં આંખ અને અંતરને કારે એવા
 સકળ પોતે સાંનિધ્યમાં હોવા એ જ્ઞાનની સુમત્ર પત્રા છે. હજી
 પાકવાની તૈયારીમાં છે. તો એને જ્ઞાની ઉપર રહીને જ પાકવા દે.
 એ જાણે રક્ષ માગીને મજા કે જનનને મજા એ તો જન્મે સરખુંજ
 છે ના ! જૈન આત્મો બાળે છે કે વિકાસના સાગ્રમાર્ગે જતા
 પપિડને બાનુ નીરજું એથી માત્રા વિનાય પંથ કાપવા નંદકું જગ
 કહેતે મજા છે. સંસ્કરિતાનું તો નંદનજન તમારા ઉત્તન હૃદયમાં
 સ્વાભાવિક રીતે ખોપું છે. નંદનસ્ત્રનો કંકડ સંત પુરુષોની
 નિર્વાંજ સેવામાં ઉપયોગ થયો છે અને એજ વારસો સાથે રહી
 બાપી અને નવીન જ્ઞાનમાં ઉચ્ચતર માપુષ અને દિવ્યતા પ્રાપ્ત
 કરાવશે. અર્જુન સ્વપ્નની ધૂનમાં મસ્ત રહેતું અને તમારી ખીસેલી
 વાદીને આંખના અખીથી સિંચવા રહેતું.

સર્વં શાંતિ વિસ્મરે.

સન્મુદા સદન,

રણાપુર

તા. ૩-૭-૩૭

પ્રિય સાધક !

વદાસા સાધકોની વિકસી રહેલી મનોવાટિકા આહમાદ સ્થાન છે. એકદા ગૌવાની મુરાદ સાચેજ પાર પડશે. સાધક મંડળ જગતનું મહાકેન્દ્ર બનશે. સર્વત્ર શાંતિ શાંતિ શાંતિ છવાઈ રહેશે.

વદાસા ! જેમ જીવન અનંત છે તેમ અદ્વયયોગ અનંત છે. અદ્વયયોગે કાગમધોરા તો જ હોઈ શકે. જે આત્માની મર્યાદા હોય તો. કાગમધોરા, વાસનાને સમૂળે નિર્મૂળ કરવામાં મદાન શોધક આપરજી છે. એક દેહ જીવન પૂરતીય મર્યાદા અદ્વયયોગી સિદ્ધિ અર્થે પપૌમ નથી.

ધ્રુવકટિ એ મુકાનનું આધારસ્થેત છે. તેમ અદ્વયયોગસિદ્ધિ એ જીવનનું આધારસ્થેત છે.

વિવાહિત રસા એટલે દેહસંબંધજ માત્ર નહીં, પરંતુ આત્મ-સંબંધ સાંધવાનો એ અગ્નિઓનો સદ્યારી પ્રપત્ત આદરવાનું કાર્યસ્થેત. અટકું સમજી લીધા પછી એને જીવન વણવેજ છુટીલ.

દેહસંબંધ કરતાં માનસસંબંધ સારંથા ઉગ્રુટ છે જ છે સર્વ પ્રકારની વૃત્તિ અને રસમયતાની પૂર્તિ એ દારા અવરમ થાય છે. એ રિતે સ્વપ્નેય સંકા કરવાની અમત્યતા નથી જગત આખાના અનુભવી દુગ્રા એક તરફ અને એક તરફ મદાનિયમની દુગ્રા. એ બેનાં મદાનિયમ જ મોખરે રહેશે. અદ્વયયોગ જ જીવનનું સદાજ જગ છે. અદ્વયયોગીજ સર્વ કંઈ દુલે જાતે છે.

સ્વ અને સંવય, મેઠા અને સતેજ પ્રેમ અને પરિવ્રાતનાં મરોચ્ચ દિખરેલી માત્ર અન્વેષ એવી એક આધારદિતિ છે. મરવની

મીના જાણે છે મતથી પર્જન્વ, પર્જન્વથી પાન્વાદિ એમ સર્વ
વિધપતિ થાય છે તેમ હિન્દિયોના વિષયોની વિગુહ શ્રેયમાં આદિ
આદિએ એ સમપત્તિમાંથીજ સર્વ કાર્ય જાણે રહે છે.

વર્ણમાનું ચંદ્રસોજી અને આદ્યુત એ એકજ અર્થ છે.

જન્મેની સંપૂર્ણ સંભવિત્તીએ સ્વક્રિયાંજ પગાનું નેહએ. જન્મે
એક દોષ તે સમસ્ત જન્મની સંપત્તિ સહેજે સંપત્તી રહેશે.

જન્મ સ્વપના સૂપને તાંત્રી પીટવાની ન દોષ. સોજીએ પ્રનિતા
। સેવાય તોય અણુએ અણુમાં એક માત્ર અપરોચની મુનિ ડાનરાઈ
રેશે નેહએ.

આસો ત્યારે સર્વદેવ અસ્તમનતા વડી નામે છે. જાંવ સદાય
મારિયા તપે છે. એમ સર્વ જ્યોતિર્ધરો વિશ્વસો, વદાસા વિશ્વસો ।
કેમ રહીનેવ વિશ્વસો, આદ્યમાદે.

સંતમાસ

અ-મુદ્રા ગદ્ય,

૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪

પરુષાણા ડિવિડન બંદી

જોઈ તેને પાવાના કોઈ પણ વાતે એકદમ પૂરતી રહેતી તો
 પત્ની હતી, તેની ગવણમાં ત્રિંદ્ર અને ૨૨૨થી ગવણમાં ત્રિંદ્ર
 પત્ની રહેતી. એક રીતે કે નહીં અત્યંત વીર મોહને એકદમ
 મ. ૨ આત્મી તોના મુદ્રા

પંચા મને પાતીકર એકદમ પૂરતા નહોતો આત્મી એ
 આત્મી તોના પત્ની, વાત કે ક. ૫ પૂરતા નહોતી ક્રિત્તીમાં પત્ની
 મ. ૩. ૩. એક રીતે પૂરતા, એકદમ પૂરતા તમારું કિંદાન પત્ની
 જાતે પત્ની થઈ રહેતો.

જેમ આ (પાણી) રિવાજના નવવધમાં તેજ રીતે અંતરિયાના
 મંજુષમાં આત્મરિવાજો એકદમ અત્યંત અત્યંત. એ આત્મ
 પત્નીના આત્મ પત્ની તમારું પત્ની પત્ની અને ક્રિત્તી
 સિદ્ધિનો આત્મ એના કિંદર છે. જેમ પાણી વિના મહાન નવવધ
 નહિ. અત્યંત અત્યંત નહિ તે અત્યંત ને ક્રિત્તી નહિ તેજ રીતે જાત-
 મંદિરનો પાણી તે અત્યંત.

અત્યંત સુંદર એનો રિવાજો કે અત્યંત અત્યંત તમારી જુદી
 આત્મ ન સમજી શકતી હોય પત્ની એને પત્નીના માટે પદામાં
 આ વધમાં તમારું પત્ની શીખતાનું અને કરવાનું પણ છે.

અવસાનના ઉચ્ચારનો ત્યાગ:-

અવસાનનો ઉચ્ચાર સૌથી પહેલાં હાંસો જોડે. કારણ કે
 એનું ઉચ્ચારણ કરવાથી સામાનું અંતર દુઃખ છે, અને એ કિંદા
 છે, એ એક વાત અને બીજી વાત એ કે તમારું હૃદય મહિન થાય

એ. નર્મદા દેશાં ડેરો પાસપાસ આવે છે, જુઓ, એ હો છે, ૬
 મેલિન નદી. પરિવ જનાજું પુ. નીલે મિત્ર ગેરમમની ૩
 એકી હુદિથી એમ હો તોય એ મલિનનને તો તમારે પ્રેમથી
 પરિવ કરી નેહ્યે, ને મારા મિત્રોમણિ. એક પજુ જાગત કરી
 અપચદ ન બોલે, અને બૂવથી બોલી બપો દોષ નો, નેના પ્રત્યે
 હું દોષ એની પદેલાં મણી માગીને, પડોજ નીચું હાથ કરે.
 માય કરાથી વાળીની શુદ્ધિ થાય છે. વાળીની શુદ્ધિ એ તો સૌથી
 પદેલું હાથ.

અમરોવતે ને હાથમરિસમાં બોધાવરા દોષ તો, હાથને ઉગ્ધું
 તું નેહ્યે. અપચદના ઉચ્ચાર માવથી એ રેલું થઈ નય છે.

તે રીતે અપચદના ઉચ્ચારનો ત્યાગ કરવાનો તેજ રીતે બીડી
 તેજ બીજા કુચસનેનો. પજુ સાથેજ ત્યાગ કરવાનો. જાગો!
 મો! વચ્ચે અમરોવતી મર્ણા પજુ બરાબર જાગતી રાખતી નેહ્યે.

ત્રહરોવ તો બધી હન્દિયોની અને મનની સંજ્ઞા પરિવના
 રે છે.

માથો ! આદ્યો પાં પાંકો કપો પડી બીલે. ડેમ બરાબર !

હરંત સૌ ઘાંતિ પામેલ.

સંતમાસ

સોથી પ્રથમ વદાતા સાધક માનમાં છાપેલવોની સાધનોની નો કરી નીચે જવો જોઈએ. સાધક જે રીતે નિયત ન થયેલ ગૈયાવધી નથી રહેતો એને કરી રાજ્યજી સંયોગમાં ગૈયા નથી કરે! સદાજ એને સર્વ પ્રકારની લીલાસદેર જ ગૈયાની મહેરથી રહેતો.

ગૈયાને અવનિષ્ઠા વદાલી છે.

ગૈયા વદાતા સાધકોને ઉન્નતાનિ ઉન્નત નવારી વધુમાં ને રક્ષણ કરનારા વાદ્ય નવાવવા હજી છે.

પણી ચોતાર્થ, વચન થતાં અનેક સંકરો અને પછી વાપુના સ્વર્ગના મહાસિંધાંસમાં પ્રતોષનો અને એજ જીત્તું અનેક ને એ પેઠે પાર જશે, ત્યારેજ સાચી સિદ્ધિના સરોવરે દર્શન ને વંચ પડેજ શકે છે. જ્યાં કંઈ કાંઈથી જાણેશે તથા જુવે નદિ પાસે. પણ ઉપાસો છે તે પદેયેજ છુટી.

ગૈયા વદાતાજી છે. એને મરિચિ આરેશે સાચો છુટી નિરાશ નદિ થાય, નથી જ થાનો!

તામાવેલી, તીવ તામાવેલી,
સાજનો ભોમ આપીને પ!
નસ એક માત્ર એની પૂન!
અર્જન પૂન એકલીનતાથી.

સાધકને ભોમ પાર કરી મૂકશે.

આશે, ભોમો સર્વ સી શાંતિ પામે.

સન્મુદ્રા સદન,
તા. ૧૦-૭-૩૭

વહાણા આત્મઆધાર !

તમારી ઉચ્ચ કાલીની જ્ઞાતા આત્મ સમોતરી છે. તમારી સાગી વહેજત જ્ઞાતા પછી જ. જ્ઞાતા વિદ્યોક્ત જ્ઞાન સૂત્ર સૂત્ર છે. જ્ઞાતાનું સીંચન જ એને રસિક બનાવે છે. રસ વિના સીંચન શક્ય નથી !

સ્વયંદેવની પ્રતિષ્ઠા, જ્ઞાતાનું મંગલધામ હોય છે. એ ધારા જેટલું પ્રાપ્ત અને પરિપક્વ તેટલું જ તેજ જ્ઞાનમાં વેરાય છે.

સ્વયંદેવની પ્રિય વસ્તુઓ:- પ્રેમ, સેવા, સતોષ, શીત્ર અને ઉદારતા.

૧. પ્રેમની શિશુ જ માનવીના અંતરમાં પ્રવેશે છે. પ્રેમ સમુદ્ર જન્મમાં કાળપણ મદાવજન નથી.

૨. મેલા, નિઃસ્વાર્થથી દીપ્તિ હોય છે ને રૂઝે છે. કામના નામના પાસથી એ સર્વથા ને સર્વથા મુક્ત રહેતી જોઈએ.

૩. સતોષ એટલે માત્ર મનમાં જ નહિ, પણ મનમાં સંપૂર્ણ સંપ્રેમમાં સતોષ.

શનિના-દિવોના સંપ્રેમથી જ રહી રહે છે, સ્થિર રહી ટો છે.

૪. શીત્ર એટલે પરિવ્રાજના અંશરસમુદાય ! માત્ર આંખથી જ અમુક હિંદુ જ નહિ, પણ આખું અંતર પરિવ્રાજી ઉતારા રહે એ જ શીત્રનો માત્રો મદિમા છે.

૫. ઉદારતા-માત્ર ધન કે જ્ઞાન નહિ પણ મન માને છે.

સર્વ સૌ દાનિ પાના. કે દાનિ

મંત્રાસ

ૐ મૈયા

સન્મુદા સદન,

તા. ૧૦-૭-૩૭

પરમ પૂજ્ય પુનિત ગુરુદેવના

વિમલ પાદ પંકજે !

ધ્યાસામંજુ !

ભર્મિ મુપવતા ઉદધિદેવ સોભે કળાએ ખીલી જોડે છે.

ઉદારતાં એજ નેતું એકતમ કર્મ-

સ્વચ્છતા એજ નેનો અન્નેઃ ધર્મ.

નમતબરની અરંણીઓને નિજમાં સમાવવાની,

કીસેકું લઈ મદિને રસાળ બનાવવાની,

એ સિદ્ધિરસ શિખા ! શ્રવંત રહે ! ન્યપવંત રહે !

૧.

ધંબતાં ત્રિશૂળ !

અચળ બલે રહેતો સદા ! ! !

રક્ષતાં રસરાજ

માઝા તમે ન મેલસો.

રાજતાં મુદુ તેજ !

કંઈક કડીયે ના થસો !

મેલતાં હર મેજ !

કામગતા ન વામસો ! ! !

ધરતી પીર વધારે

વાંકા જરીએ ના થસો ! ! !

કાગજાની ડોર !

ટાંક્યાં હવે ન દૂરગો !!!

૨.

૫'ખીડાં પ્યારાં !

રડાં પાંજરિયાં હવે છડો રે.....૫'ખીડાં પ્યારાં !

રડાં પાંજરિયાં હવે છડો

સ્વતંત્રતાના મુંદર પથે, પ્રેમજ પગલાં મડો

જીવનના અગમગતા ન્યોતિ ન્યેરા ધુંધટ છડો રે...૫'ખીડાં

વિવેકની બાંજે પેખીને ચાંચે બંધન ખડો...હાં

જોડો પ્રેમની પાંજે, લક્ષ્યે રાખી પ્રભુમય ડડો રે...૫'ખીડાં.

મોહ વાસનાં, લોભ માત્રસા પકડે છે બે રડો...હાં

એ ૫'ધથી ચેતી ચાલો છો રહે આત્મા વાઢો રે...૫'ખીડાં.

‘સન્મુદા’ રસ અમૃત બરિયો છઝકે અંતર હડો...હાં

પી પી અમર બનીએ, રસનાં વેદન તાંડવ તડો રે...૫'ખીડાં.

સર્વજ સૌ સાંતિ પામે.

પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવને ચરણે નમન.

સંતબાલ

बढ़ती आमजोख !

તમારા પ્રભો પૂજ મહત્વના છે. પ્રથમ આજીવનું છે. પછી એક સમય સાચી જિંદગી
દેવી નથી છે. આપણે જોઈએ તેવું

(૧) મૂત નો રસ આપુવેલી દર્દીએ દર્દી
જાણે છે. પરંતુ વાસ્તવિક રીતે એમાં એક
રસોનો સમાવેશ છે. તીખો, મીઠો, ખારો, કાવો,
બીજા રસો મોજુ છે. ખુર મુખ્ય છે. એકમે
(તીજી) દોષ તો ખાતું રચક બને છે.

જે નધા રસો રમ મિમ્ર યવાદ એ પ્રમ
વસ્તુતઃ રૂપ એ સંતી (નગરી, ગામ, માણ,
પદાર્થ) છે. એટલે જ એમાં સમસ્ત મિમ્રણુ જ
વિહાર રહી રહીનું મંચન યતાં તીક્રમે તે
તાવતાં થૂંક નિષ્પન્ન થાય છે.

જે પ્રવાહી દોષા જતાં જાળની જેમ
ઉપડું વધારે છે. એનું કારણ એ કે
પ્રકાશની છે. જે દાદક સ્થિતિ સરિમાં રહે
છે. અને તેની કુપ્રાચલિત બાધે દોષ,
છે. એનું કારણ છે. પૃથ્વી પર
છે. એનું કારણ છે. એ

છે. પર્વતના એકાર્થવાચક અગ અને જગ સહો નિષ્કૃષ્ટ કાપના છે અને હંદ : શાસ્ત્રની યતિ-સ્વર વિરતિમાં એમનો સ્થાને સ્થાને ઉપયોગ થયો છે.

(જ) જૈન આગમોમાં બુવનપતિ, વાજુચંતર, જ્યોતિષી અને વૈમાનિક એમ ચાર કાટિના દેવો વર્ણવ્યા છે. ત્યાં બુવનપતિ (બુવનના રક્ષકો) માં જે દસ અમુરકુમારોનો સમાવેશ છે. તેમાંથી એક અમુરનું નામ પ્રથમ બાદ કરવામાં આવે તો (૨) નામકુમાર (૩) સુવર્ણકુમાર (૪) વિદ્યુતકુમાર (૫) અમ્બિકુમાર (૬) દ્વીપકુમાર (૭) ઉદધિકુમાર (૮) વિશાકુમાર (૯) પવનકુમાર (૧૦) સ્થનિતકુમાર એવો ઉલ્લેખ છે.

સૌક્રિક યદેવારમાં નાગના અર્ધો વિવિધ છે જેમાંથી દાથી અને સર્પનો અર્ધ પંજુ નીકળી શકે. દાથીની જતનો વન્ય અને અવન્ય એવી મુખ્ય બે દોષ છે. પંજુ પેટા વર્ગ અનેક દોષ છે. તે જ રીતે, સર્પોમાં મજિરાગા અને મજિરદિન એવા મુખ્ય બે અને બીજા અનેક પેટા વર્ગો દોષ છે. અને એ દરેક વર્ગની વ્યવસ્થા રાખનાર અધિપતિઓ પંજુ વર્ગવાર વિભાજનાર દોષ છે.

રત્નો નવ નવિ પંજુ ઔદ. અસ્થપુરાણમાં એ વિવેક કથા છે કે દેવતાઓએ મેઠે પર્વતનો મંથન કંક ને પાસુડી સર્પનું દોરડું બનાવી મન મે.ધવા માટે રનાકર-સમુદનું મંથન કર્યું. ત્યારે ઔદ રત્નો નીકળ્યા. એનાં નામ વ્યક્ત કરતો એક સ્તોત્ર છે.

શાસ્ત્રીય હંદ

અમોઃ કીરુત્તમ પારિજાનક મુદ્ધા અશ્વમરીશ્વરમાઃ
માવ કામદુષા મુદેશ્વરમાઃ દવાદિ દેવાંગમાઃ
પ્રમ્મ મન્નમુખો મિત્ત દમિષ્ઠુઃ સર્વોદ્ધૃત વાદ્યુદે
શક્તિદા સર્વદા પ્રતિદિતે વૃત્તે મદદા મંગલમ ॥

[(૧) રૂઢી. કૌન્ડભક્તિ (૨) પ. વિજયક પૂજ (૩) મંદી]

(૫) ધનંતરી વેશ (૬) મંદમા (૭) કામપેન માય (૮) મેરાવન
કાળી (૯) રંગાદિ અપ્સરાઓ (૧૦) સ્નાનમુખવાળા અપ્સ (૧૧)
કાચકા મેર (૧૨) ઈન્દુ, ધનુ, (૧૩) સંખ (૧૪) અને અમન]

મનુષ્યની જીવન દ્રિષ્ટિ, આંતરિક અને બાહ્ય.

બાહ્ય જીવનની જરૂરિયાતો:

પેટ, પહેરણ અને પથારી એ ત્રણ મેળવવાની ને
માગી હતા, ઉભયને પાણી કે જે અમલ વસ્તુઓ વિના પ્રાણ દર્શી
ન હો તે તો પુરતી રીતે જ મળી રહે છે, હવા, ઉભય ને પાણી
જેટલાં નિર્ભય તેટલું પ્રાણપ્રેરણ સુંદર થાય છે. બાહ્યજીવનની
આધારભૂત આ વસ્તુઓ ઘણાં શબ્દો વાગ્ય છે, પેટ માટે-પેટને
આજરાનો ખોરાક કે જે બનિ પળ ન દોષ, અને બનિ અપ પળ
ન દોષ। જે દેહવંશ પાસે જેટલું કાચું મેળવું હોય તેટલું દિવેશ
પૂરતું થયે, અધિક પૂરતાં ખોપસર ખરાબ થાય ને અપ પૂરતાં થાકી
જાય. આટલો મર્મ જાળીને સૌ માનવી પર્વે તો જીવનની પ્રજ્વળે
જે વર્ગ કુધાર્ય થઈ જીવન પૂરું આશય કરી નાખે છે, તે ઉગરી
જાય, અને માનવી માનવીના પારસ્પરિક આપચારાની સામર્થ્યમાં
રહિ થાય, એમ થવાથી માનવી પૈશાચિક કે પશુદશિમાં ન જતાં
કાંચે બાવે.

જે રીતે ખોરાકનું તેજ રીતે વસ્ત્રનું અને જૂથિનું, એક
ખંડમાં રહે, ને બીજાને હાથકુપ ન મળે, એકનું સરીર પ્રત્યાપમ
કે મખમલશા વસ્ત્રોથી સન્નિજત હોય, અમલ આત્મપ્રેરણાથી અંગ
મન્દી પડતું હોય ને બીજાને ઠંડીથી કે ગરમીથી ખમવા કે દેહ,
લગ્ન દાંડવા માટે લગાડી ય ન મળતી હોય, તે ખરેખર માનવી
મજાના આંતરવિકાસના કેવાગાનો આત્મેદ્દમ નમ્મો છે.

બધાં બાહ્ય સાધનો કુદરત તરફથી મળે છે. તે આંતરવિકાસ
માટે જ. એ ન દોષ તો પ્રાણ વિનાના સરીરઓ બધું જ નિરર્થક.

સંયમ સદજ છે, પ્રથમ સાક્ષાત્કાર પછી સંયમ, પ્રથમ સંયમ પછી ત્યાગ.

(૬)

જ્યાં પૂર્વાધ્યાસોને એકી વખતે ન જતાય, તોય દારના ભયને તો વટાવવો જ રહ્યો. જે વિજેતામાં જીતનો પરિપૂર્ણ વિશ્વાસ છે, તે વિજેતા સદાય સફળ રહેશે.

(૭)

સુકાન હાથ ધરે. ધ્યાન પ્રિયતમજી ! જીવન જહાજની દીવાલોની સામે અવલોકો.

‘એસો-અડોય શ્રદ્ધા એકતાન નિરંતર-સમતાનું’ ધ્યાન.

સ્વર્ગ સૌ શાંતિ પામે

સંતમાસ

૬૦ મેષા

સન્મુદા સદન,

તા. ૧૭-૭-૭૭

ધ્યાન અને પૂ. પૂ. ગુરુદેવના પુનિ પાદોજુગે

‘અધ્યાનંદિ’

સૌમશબ્જિકા

આપે જન્મમાં ઉતરી આવેલાં પિતા પરમાત્મા અને એની પ્રકટ સક્તિ નિસર્ગમેષાનાં સુરજોશ્વે એક-જાન સાધનાની રીતીનાં વિવિધ અંગો રૂપે-અનેક દોષ સોપાન સ્વરૂપે.

રોડ

એ જ પરમાત્માનાં, વિજિત તામનિહત,
 ઘણાં મને સદેશ, મને મંત્ર વિધાન.
 કદિ કોઈ મેં નહિ, વળે નિજ સ્વભાવ,
 જા મેન મો કમળી, જા મેન મેન સ્વભાવ.
 જા જાણે એક છે, અત્યંત નિષાળ,
 વેદવિના મેં નહાં, મેં પ્રમેદ પ્રમત્ય.
 જાણિ, જાણિ, પ્રિય નમર, માણી છાદિય.
 એક જાં મેં મેળાનમાં, રમે પર જાનીય.
 જાણિંતર, પરમાત્મા, મેં મેં ત્રિપુરી મેં,
 જાણિ દિવિએ જાણ્યાં, દશે વિષય વિમે.
 જાણ મેં વસાદને, જાણિંતર વામન રમ,
 નર જાણામે મેં જાણ, જાણિ કદિ જાણાર.
 વિવિધ જાણના રાખનાં, જાણે મેં પરિચર.
 જાણ દિવિ મેં જાણે, મેં મેં મેં જાણીયેં.
 પૂર્ણ જાણી પદેશાનના, જાણતો સદેશ,
 જાણા વિષય મેં જાણ, જાણ પ્રમત્યનીય.
 દિવિયમજાં વિરાદને, સુવિધ કમળીય,
 મેં મેં મેં મેં મેં (જામ)મ મેં દિવિન્દ સમાન.
 મેં ■ વેદિક જાણના, જાણિ જાણિ અનુમાન,
 નીતિમના જાણના, જાણ તેજ શુચિ રેક.
 દેદે રમનાં રાખનાં, જાણિ છે પ્રમેક
 રાસક પર મોન્દર પર, જાણ પ્રીતિ રસપાન.

સન્મુખ સંન.
તા. ૧૧-૧૨-૩૭

વૃદ્ધાંશ આત્મચર્ચા !

વિદ્યાનુસૂચકાણા બાળજીવનના પૂર્ણ ભગવાનનાય વિરલ સંભાષણ છે. વિદ્યા એટલે અક્ષરગત કે આંકડા તાનજ નહિ પણ જીવજી.

સાચી કેળવણી એટલે માનસની ખીલવટ. વિદ્યાર્થી બાળ માત્ર વિદ્યાર્થીજ નથી, એનો જન્મતનુ મદાધન છે. એ બંડાર એટલે એટલે સંસ્કારસમૃદ્ધ તેટલુંજ જન્મન ઉભવ ધવાનું, એટલેજ શિક્ષક એ દૃષ્ટ છે, વિચક્ષ્મા છે.

બેદૂત અનરક્ષણ કરી જગતમાં ગળાય !

શિક્ષક સંસ્કૃતિસંરક્ષણ કરી ત્રિલોકનાત ગળાય ! માફ રાખો બાળક એ તો આત્મેત્ત આરસી છે. જે શિક્ષક સાચેજ વિદ્યાર્થી દશે ! સંસ્કાર પિતા દશે. એના હાથ તમે પાકો વિદ્યાર્થી સંસ્કાર મૂર્તિજ દશે. પણ જે શિક્ષક પગારલક્ષી દશે એ પંતુજના શિક્ષણમાં એકડા વિનાનું શૂન્ય દશે. જે શિક્ષણ સંસ્કારી જીવન ન ધડે એ શિક્ષણ પામેલા સાક્ષરમાં અને પોથી. વહતા મદંભમાં શી ફેર છે બહા ! આત્મિકતા કે ખાનપાનનો ફેર એ તો મામૂલી વસ્તુ છે. મનુષ્યજીવનનું મૂલ્યાંકન સંસ્કારો ઉપર છે. એટલે જ શિક્ષક એટલે સંયમમૂર્તિ, સંસ્કારનિધિ અને પ્રેમનો સાગર હોવો ધટે. આ માત્ર આગમની વાતો જ નથી, અનુભૂતિનો નિષેધ છે.

અમેરિકન કુમારી હેલન કેલનના સહચર હતા સર્વોચ્ચ ! એણે એ આધિગ્નીને આંખો, આપી, બહેરી બાલિકાને અવજી આપ્યા. શાથી કે માત્ર એ અક્ષરના પ્રેમમાંથી.

પ્રિય માદીમાંથી માનવી સર્જી શકે છે. જે શિક્ષક શિષ્યને એક સામાન્ય ગુણી જોઈને રડી પડે તો હશે, એને પોતાના જ જીવનની ઉજ્જવળ માની એ પૂરવા હમ્મર પાસે ચાલના કરવા હશે પડે તો હશે એનો શિષ્ય સદ્ગુણની સરિતા હમે જ હશે !

પ્રશ્નોના ઉત્તરો:—

આજ પ્રશ્નો માનવી ઇતિહાસમાં કાળજૂના છે. એ માટે તો શિક્ષક પોતેજ નિર્માય અને સ્વતંત્ર થવા જોઈએ. એજીયુકેશનમાં ઇન્સ્પેક્ટર કરતાં ધારાપરિવર્તન માટે સુસશિક્ષકનો હોદ્દો વધુ જવાબદાર હોઈ ઉત્તર છે. એને નિયમોના પરિવર્તન માટે સ્વતંત્ર હોઈ હોવા જ જોઈએ. નિયમો વિકાસ માટે છે. વિકાસ હજી તો હોય, ત્યાં વિકાસને બોલે નિયમોની રક્ષા કરવી, એ તો પ્રાચ્ય કાળને દાકષિણ્ય સાથે પ્યાર કરવા બરાબર છે. આટલું ઉપરી વર્ગ ન જાય તો એની જાળ કરવા માટે શિક્ષકને નિર્ભીકતાથી સતત ધનું જોઈએ. એટલી દિશા આપે કે પરિણામ હંદ જ આવે. એ વિશે 'શંકા'ની આવશ્યકતા નથી.

કોઈપણ શિક્ષકે એમ જ ન સમજી લેવું જોઈએ કે અમુક ખૂણામાં પોતા મામડાનો શિક્ષક છે.

શિક્ષકનું સ્થાન જનનતા ચોપડામાં અત્યંત માનવંતુ છે. બસે પછી એ એક ખૂણામાં જ પડ્યું હોય તોય એ રત્ન તો રત્ન જ છે. જનનનો ઝવેરી મહાપિતા એના મૂલ્ય બરાબર આંકે જ છે. પણ એટલું એ સ્થાન ઉત્તર છે તેટલીજ એ પેદની જવાબદારી, પણ એટલીજ વધુ છે. શિક્ષકમાં વ્યસન એક પંજુ ન હોય, એ કહેવાનું સ્થાન ન હોવું પડે ! નિર્મળ નર્મદા ગૌણના નીર જોવું, સ્વચ્છ અને સ્વચ્છ પહેતું એવું પવિત્ર જીવન હોવું પડે.

(૧) મૌનિ

(૨) રાજા

(૩) રાજા

(૪) રાજા

(૫) રાજા

આ કુળોજીને એક દેશમાં હજી તેમ જીવત હોવામાં આવતા જ. પણ એ જાણે નિવારણ એજ સિદ્ધાન્ત મહાકાવ્ય અને તે જ કેળવણીની સાચી સફળતા થઈ ગણાય.

ઉપાયો મળ્યા છે, પણ પ્રેમ એજ એક એવું રસાયણ છે જે જે કાવ્યો મૂળથી જ જીવનપરિવર્તન કરી શકે છે, નવું જીવ અર્પી શકે છે. એ ગિતાવત્તા જીવત ઉપાયો યોગ્ય માત્ર છે.

એક બાળક પ્રમુખ અન્તર્ધર્મની કવિતા મહાકાવ્યો જાણે એથી શુ? એ તો પાપક પાસેથી અવરિયત તાલીમ આપી બેસાડી શકાય. પણ જ્યારે એ જાણે કે, “મારા અંતરની વાત એ જાણી રહ્યો છે” મારાથી હેતરપિંડી કે ચોરી થાય જ કેમ? ત્યારે જ એ કવિતાનું એ સિદ્ધાન્ત પામ્યો ગણાય. આવા સિદ્ધાન્તો જીવે “મોન્ડેસરી” પદ્ધતિની મોક્ષિતામાં છે. એ સિદ્ધાન્તો નાંખર આપવાની પ્રધાને રચાત જ ન હોય. તેમ જાણે વચ્ચે વિકાસની સાચી સ્પર્ધા જન્મી જ છે. કારણ કે જે બાળક વિકાસનો શુદ્ધાર્થી છે, એને માથે વિદ્યાગુરુનો પ્રેમાળ હાથ હરે છે. એને સંસ્કારસાગર પિતાનો મધુર ખેલો મળે છે.

ત્યાં જૂલ થતાં માર નથી પડતો, પણ પ્રેમાળ પિતાની આંખમાંથી આંસુ ખરે છે કે જે જોતાં વાર જ બાળક વિદ્યાર્થીનું આરસી સમુદાય કક્ષી જોડે છે. રડી પડે છે. ચોધાર આંસુ રહે છે.

પ્રિયતમ ! સાધકની ફરજ દેહધારી માનવી કરતાં અનેક વધી અધિક છે. પદની મદદતા પદને શીભાવવાથી જ દો છે.

(૫) અદિત્યા, સત્યવચન, અયોધ્ય, અત્યયથ અને અપરિપક્વ એ પાંચ યમ અને પવિત્રતા, સંતોષ, તપ સ્વાધ્યાય ને ઇષ્ટસ્થાન એ પાંચ નિયમો. પાંતજ્ઞ શાસ્ત્રની યોગ દૃષ્ટિએ પ્રતિપાદા છે.

(૬) આસન એટલે કાયાની અચળતાને કાયમી કરવાનો પ્રયત્ન. કસરત અને આસનમાં એટલો ફેર. કસરતનું સસ જોગ સગીર આરોગ્યનું છે. જ્યારે આસનનું સસ સરીર આરોગ્ય જાગૃતી, ચિત્ત ચાંચાલ્ય રોકવાને, યોગ સરીરને જનાવવાનું છે. કાયાની અચળતા તત્તિની ચંચળતાને રોકવા માટે આગાદ સાધનની મુજબ સાગી દો.

(૭) મૈથાની ધૂન એટલે મૈથાને ઈષ્ટ આચરણની ધૂન. વિષયો એ તો મૈથાની પ્રાજ્ઞપ્રિય વસ્તુ.

એતો સ્વાંત સૌ મુખી ચાએ.

સન્મુદા સદન,
તા. ૨૪-૧૧-૧૯૭૭

વદાના સાધક !

વાન એમ છે, સાધનનો માત્ર એવો જ અટકો છે. જ્યાં હોતે એજ માત્રે થઈને પસાર થવાનું છે. એ વિના બીજો કશો ઉપાય નથી, જે અખ્યાત કરશે, એ સમય મુખારો અને ઉપાધિનાં મોઝે અધિક વધારશે.

પ્રાણનાં કિલ્લો પામવા નહીં દોષમાં છે. જેને દુર્લભ અવસર મુકેમ થાય, એનાં સમો બીજો કોયો સદ્માત્રી !

તમારા ઉત્તરો:—

(૧) રાઈ જનુ બાંધ તરમણી, જાંતરમાત્રા પેલક અને કરવા જ્યાં ન જાણાય એટલે કે નિવશ્ય ત્રિવા જરમ વતી પ્રતિષ્ઠા બાધક ન થાય એજ તરમણી સાત જાણવી.

(૨) મેવા પૂજી કસોડી થઈને જ સેવક પર મુખ્યમાન થાય છે. જનુ થાય જ છે, એ વિશે ત્રિમાત્ર નિઃસંકલ્પ અનુભવો.

(૩) આગમ, અસાધના, અનુસાદ જેવા સન્દો વિશ્વસેવાના ઉપાસકમાં અતિશયમાં કદી જ ન મળે. સત્ત્વ સૂતિ, પૂજ્યપ્રમા અને અવિરત પુરવાય એ કલેશમાંથી દૂર હોય તેમ પોતાની પામે પસંદી થાય છે.

(૪) જેમ સમગ્ર મેષ નિહાળતાં જ મોરચો દટકયા વિના રહી ન શકે તેમ સેવાનું કાર્ય દેખતાં જ સેવક અવકયા વિના રહી શકે જ નહીં !

(૫) સેવા એ તો જીવન જ્યોત પેખવાની આંખ છે. દીપ્ય-
... નાની આવી છે.

(૬) સેવા, સાચો શ્રમ, સરત્ર ચિત્ત, ઉદાર અને પવિત્ર હૃદય તથા શુદ્ધિની મૃદુતા માગે છે.

(૭) નિઃસ્વાર્થીપણું એ જ સેવાનું સૌન્દર્ય ! નિર્દોષભાવ એજ સેવાનો આત્મા છે.

(૮) માનસી સેવા કદી આત્મા અને સૌન્દર્ય વિદોશી દષ્ટી જ ન સેકે !

(૯) માનસી સેવા જોણે સાધી એણે યોગ સાધ્યો સમજવો. કારણ કે એ સ્વયં મૃતિમંત યોગ છે. એમાં સત્કર્મનો સમાવેશ છે. છતાંપણ રૂઝ અને રૂઝની મમતાનો ત્યાગ કોઈ પણ કર્મબંધનકર્તા નથી. એમાં જ્ઞાનના સફળ સાધનોનો અવકાશ છે. એ જ્ઞાન આત્મ-જ્ઞાનમય હોવાથી સફળ છે. એમાં ભક્તિના સફળ અંગોનો સમાવેશ છે. પણ એ ભક્તિ અદૈન્યુકી હોઈ કેવળ મુક્તિના જ કારણ રૂપ છે. એની પ્રવૃત્તિ ય સફળ છે. નિવૃત્તિ ય સફળ છે. જ્યાં સાચી સફળતા હોય ત્યાં સરસતા, સુંદરતા સ્વતંત્રતા, અને શાંતિ અખંડ હોય જ હોય !

બોલો સૌ શાંતિ પામો.

સંતબાસ

વહાણા આદરમાંથીયે !

તમારો આ પત્ર તમારા પ્રથમ પત્રનું પ્રતિદાન મેરાની પ્રસા-
દિયો મેરે, તે પત્રમાં જ મને આપું દોષ આ પત્રમાં નિમિત્ત : વદ્ય
કે નિમિત્ત મળ્યું છે. એ પ્રતિદાન પાછા પછી કદાચ જ આટલું
વધારા પછી એ ઉભરો ખાલી થવો આવશ્યક હતો, અને વહેલો
ખાવાયક હતો, તોય આટલું મને આપું એ જ એક મુદ્દા જ નિમિત્ત
કે, એ પત્ર જ પરિશુભરો.

પ્રિયતમ !

હવે અનંત છે, અનંતતામય છે. સર્વ એક બરમાય છે,
નિર્માય છે. એની તેજોમયતા કીર પર અને મંદિર પર-ઉત્તમ
પર એક સરખી રાત્રે છે. એને નથી મરેલો લોભારી સકતો ! નથી
મુંડા અલગમો ઉત્પન્ન કરતું ! મમયમિરિનાં મમમયનાં મુગોય
ધૂમે છે અને મમમી ખાખખતાં પાત્રલોય ધૂમે છે. છતાં એ એકાન્તમાં
અતરવિ સુખ માણે છે.

કારણ કે એ અખંડતાના નિર્મલાનમાં છે. વ્યાપકતાના વિમળા
સ્વપ્નામાં છે. મસ્તિશ્વરને જે તેજ ન નીચારી શકે એ તેજની
અસંપૂર્ણતા મળ્યાય !

વહાણા !

મેરાની ગાથ ને સાંપડી છે, તે સર્વ તે નિર્માય છે,
એ સર્વમાં સંવૃષ્ટ છે. મેરે જિવિવરની રાત્રે પર ઉમેલા સ્વપ્નક
માત્રની આ નિવિતિ હોય ! એનાં કરણ માત્ર મેરામય હોય ! મેરા
તો કણ્ડાનો સાગર ! અમૃતનો વારિધિ ! નાની થી ઝરણી હોય ! કે
વિશાળ કાવ સરિતા હોય ! જે હો તે હો ! એનાં સુધામયો લોચન

એ બન્ને ને ‘આવ, આવ’ કહી એકસા પૂકારે છે. નથી ત્યાં ન્યૂન કે અધિક કે! નથી કે! ઉચ્ચ કે નીચ, પણ “જેની પામે જેવડું પાત્ર તેટલું શો, પીઓ અને મસ્ત બનો.”

ધ્યારા! વિશ્વમાત્રનું સર્વોદ્દેશ સિખર એ માત્ર બે જ અક્ષરનું નામ છે. પરમાત્માનું એ જીવંત સ્વરૂપ છે. પ્રેમા એને અધીન છે જ્યાં છે પ્રેમ-પ્રેમ-પ્રેમ-પ્રેમ-પ્રેમ.

પ્રેમ એટલે ? અહમપર્ના મધૂર દર્શનું અમૃત રૂળ.

સત્યની સાશ્વતતાની અંતિમ સિદ્ધિ
પરમાર્થની સીમા મુક્ત પરાકાષ્ઠા.

પ્રેમીને પ્રતિબંધ ન રોકી રહે કારણ કે પ્રતિબંધ જ્યાં પ્રેમી-બંધ હોય ત્યાં જ રીપુત્વ બને છે. જ્યાં એ નથી ત્યાં એ પણ પુનિત બની રહે છે. જૈન દષ્ટિએ જેને ચારિત્રનો એવ કહે છે. અનંત શાંતિ પુરેણી આજ શાખ છે. અને એ એમ જ છે, એમ જ છે. જેણે આટલું જોયું એણે સર્વ જોયું.

બોલો સર્વત્ર સૌ શાંતિ પામે.

ૐ શાંતિ ! શાંતિ ! શાંતિ !

સંતબ્રાહ્મ

